

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXIV
GLASILLO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Obletnica smrti Louisa Adamiča

Jubilej le uvod v temeljitev spoznavanje Adamičevega dela in življenja - Mednarodni seminar bo osvetil problem izseljenstva - Razstava v SAZU - Založbe se dogovarjajo o izdaji jubilejnega dela.

Ljubljana - Pravi čas in zadnji je, da pristopimo k fenomenu Louisa Adamiča, ki izraža celo vrsto temovnih elementov naše preteklosti in sedanosti, določeno problematiko pa lahko prikažemo celo s pogledom v prihodnost. Resda je Louis Adamič že trideset let mrtev, toda njegovo delo in ideje ostajajo vse žive, saj nas prav njegov nemir usklajanje razklanega sveta edine možnosti našega skupnega življenja navajajo k raziskovalnemu načinu proučevanja njegovega dela.

Misel, s katero je Vida Tomšič, predsednica predstavlja SRS in predsednik odbora za obeležitev Adamičevega jubileja pri RK SZDL, na torčanski konferenci označila velikega ameriškega pisatelja, politika in književnika slovenskega. Zavoljo tega Adamičev jubilej ne bi treba biti le priložnostna slovenska temveč uvod v temeljitev spoznavanja Adamičevega dela in življenja. Adamič je bil pisatelj, publicist in romanter ter človek, ki je prvi klical.

Prekaljeni boju

Utrki, 19. septembra, se bo v Izobraževalnem centru organov za nove zadeve v Tacnu pri Ljubljani zbrala večina vseh vosovcev, naše narodnoosvobodilne, ki so posebnimi in izrednimi lastnosti vodstva NOG delovali v činkovem zaledju. Bili so to najbolj zanesljivi, najbolj smeli fantje, komunisti, skojevci, člani partije.

Zato mora je še živih in zanje v pripravljanju prijetno in slovesanje s slavnostno akademijo in predajo praporja VOS OF. Še jih bodo priznanja, sprejeli jim bo pa predsednik CK Franc Popit. Kulturni program izvajali učenci šol in delavci za notranje zadeve. Ob tej prilnosti bo v prostorih Izobraževalnega centra odprta muzejska VOS OF in razstava akademika slikarja Iveta Šubica zanski motivi.

Letna sezona se počasi, a zanesljivo bliža koncu. Gorenjski turistični in njihovi hoteli, kampi ter zasebne sobe večinoma že samevajo. Turisti, domači in tuji so se poslovili, zdaj pričakujejo tiste, ki jih je za dopustniški čas ljubša topla in ne predraga jesen. Torej, da bi z boljšo, enotnejšo in kvalitetnejšo ponudbo iztržili znatno več deviz. - Foto: M. Ajdovec

da je izvor v večih kulturnih bogastvih in ne nevarnost. Zastavljal je novo pojmovanje etničnega sestava nove Amerike, v kateri večjezičnost in večkulturnost lahko samo bogati. Istočasno pa je globoko doumel, kako razvoj proizvajalnih sil zahteva družbene spremembe. Nov ekonomski red in neuvrščenost, stvari, ki se danes pojavljajo kot žgoči problemi sveta, je Louis Adamič začenjal že zdavnaj prej, le da jih ni tako poimenoval.

V njegovi drugi domovini, v Ameriki, so nas pri proučevanju Adamičevega dela in življenja že prehiteli in tako torej zdaj v njegovi rodni domovini popravljamo to zamudništvo. Po sredini spominski slovesnost v Cankarjevem domu, se je v Ljubljani začel mednarodni seminar, ki ga je pripravila Univerza Edvarda Kardelja in bo zaključen v soboto, 19. septembra z obiskom Pročoča. Adamičevega rojstnega kraja. Udeležuje se ga 38 predavateljev iz Jugoslavije, pa tudi iz ZRN, Francije, Italije, ZDA in Kanade. Razveseljivo je, da so številni tudi udeleženci iz drugih republik in pokrajin, saj Adamič ni bil samo Slovenc in Američan, samo svetovljiv v smislu odgovornosti za vse ljudi, temveč tudi borec za novo Jugoslavijo.

Teden pa je v Prešernovi dvorani SAZU odprta Adamičeva razstava, ki jo je pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica. Predstavljeno je njegovo delo, na ogled so številni, doslej neznani drobci in dokumenti.

Pomembno naloge v bodoče pa bodo imele slovenske založbe. Napovedale so skupni projekt izdaje Adamičevih del. Kako obsežen bo, ali bodo to izbrana ali zbrana dela, danes še ne moremo povedati. Merilo mu bo vsekakor tudi izredna berljivost Adamičevih knjig, saj so nekatere doživele celo tridesetkratne ponatiske.

M. Volčjak

Kranjska prizadevanja za še boljše izvozne rezultate

Plan izvoza bo dosežen

Kranj - Kranjske delovne organizacije so v prvem polletju presegle planirani izvoz za 48 odstotkov glede na lansko enako obdobje, do konca leta pa bo gospodarstvo izpolnilo in preseglo tudi letni plan izvoza. O tem je bilo govorja na sestanku, ki ga je v začetku tedna sklical predsednik kranjskega izvršnega sveta Milan Bajželj s poslovodnimi organi nekaterih kranjskih delovnih organizacij. Aktualne naloge v zvezi z zunanjetrgovinsko menjavo so tako kot za jugoslovansko gospodarstvo nadvse pomembne tudi za kranjsko, saj katerga je sicer značilno, da leta dosegajo pomembne izvozne uspehe.

Vendar pa se v izvoz vključujejo predvsem večje delovne organizacije, manj ali sploh nič pa manjše delovne organizacije. Kranjski izvršni svet, tako je povedal njegov predsednik Milan Bajželj, namerava že v kratkem s pogovori v teh manjših delovnih organizacijah spodbuditi prizadevanja, da bi se resnično povsod, kjer je le mogoče vključili v prizadevanja za kar največji izvoz blaga. Kranjsko gospodarstvo sicer glede na svojo razvitost še vse premalo izvaja, saj dohodek ustvarjen z izvozom na tuje trge ne presega 10 odstotkov, medtem ko bi bil zadovoljiv odstotek med 20 in 30.

Sicer pa bodo v večjih delovnih organizacijah kot na primer v Savinjski plani izvoza izpolnili. Seveda pa je za to industrijo pomembno, če bo imela na voljo dovolj reprodukcijskega materiala. Kranjska Sava, ki je bila doslej v veliki meri odvisna od uvoženih surovin, je letos že zmanjšala uvoz od 72 milijonov dolarjev na 64 milijonov, obenem pa vsako leto večajo svoj izvoz približno za petino, planirajo pa, da bodo čez tri leta že povsem pokrili uvoz z izvozom.

Enaka izvozna prizadevanja vlejajo tudi za kranjsko Iskro, kjer si prav tako prizadevajo izpolniti letošnji izvoz. Prav ta v namen so ustanovili posebne delovne skupine, ki dnevno spremljajo številke o izvozu in si prizadevajo za nove kupce na zunanjem trgu. Prihodnje leto Iskra načrtuje za četrtno večji izvoz, da bi izboljšala odstotek izvoza v celotnem prihodku, saj ta dosegajo dosti višje odstotke, na primer Planika 35, IBI 27, ter Eksoterma in Sava 16 odstotkov.

Višje pokojnine

Ljubljana - Na današnjem zasedanju republike skupčine pokojniškega in invalidskega zavarovanja se delegati odločajo za vnovično povečanje pokojnin. Predlagano je, da bi se pokojnine, ki so bile s prvo medletno ukladivijo julija povečane za 8 odstotkov, povečale še za nadaljnji 10 odstotkov. Povprečna starostna pokojnina naj bi po tem predlogu letos znašala 8.267 dinarjev, brez predlaganega povišanja pa bi dosegla le 7.840 dinarjev.

Ce bo predlog na današnjem zasedanju delegatov skupčine pokojniške skupnosti sprejet, lahko slovenski upokojenci pričakujejo povečano pokojnino, ki bo obračunana od 1. julija dalje.

ZA VSAKDJANJO RABO...

V SREDISCU POZORNOSTI

Na tuje vse, kar se da prodati

Ocene gospodarskih gibanj so v Sloveniji zelo različne, od najbolj optimističnih do črnogledih. Obsve industrijske proizvodnje se je v sedmih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za 2,1 odstotka, avgusta pa je bil zagon še večji, odločni ukrepi za zajezitev cen so zmanjšali stopnjo inflacije na 44 odstotkov in konec leta naj bi pristali na 32 do 33 odstotni inflaciji, če se bodo sedanja gibanja nadaljevala. Akumulacija v gospodarstvu raste. Lani je konec julija znašala 19,8 odstotka, letos pa že 22,2 odstotka. Osebni dohodki se gibljejo v dogovorjenih mejah in kar za 12 odstotkov zaostajajo za rastjo dohodka, čeprav je v resoluciji načrtovano 5 odstotno zaostajanje. Poročil o krščiteljih skoraj ni.

Po drugi strani so se izgube v prvem polletju povečale, še bolj zaskrbljujoče pa je dogajanje v zunanjetrgovinski menjavi. Če smo v prvih šestih mesecih ugotavljali dokaj ugodne rezultate, na Gorenjskem smo kar za 3 odstotke presegli uvoz z izvozom in dosegli 73 odstotno pokrivanje uvoza na konvertibilnem področju, se je devizno bilančni položaj Slovenije v zadnjih dveh mesecih poslabšal. Julija je znašal primanjkljaj 178 milijonov dolarjev, konec avgusta pa se je povzpel na 316 milijonov dolarjev. V delovnih organizacijah je splačen izvozni elan in to predvsem na konvertibilno področje, uvoz pa je presegel možnosti projekcije za 2,5 odstotka v celoti, s konvertibilnega področja pa skoraj za 10 odstotkov.

Da bi do konca leta izpolnila svoje plačilno bilančne obveznosti, je Slovenija pripravila predlog, naj bi se možnost mesečnega uvoza zvečala na 110 milijonov dolarjev, kar je nujno zaradi redne oskrbe proizvodnje z promateriali in surovinami ter za zadostne količine nafte, hkrati pa bi slovensko združeno delo prevzelo obveznost, da bo mesečno izvozilo za 200 do 250 milijonov dolarjev, namesto predvidenih 114 milijonov dolarjev.

Tako bi do konca leta izvozilo za dobrih 200 milijonov dolarjev več, kot je bilo planirano v začetku leta. Vendar sedaj ne gre več za to ali bo plan uresničen ali ne oziroma do kakšne mere bo, sedaj so razmere takšne, da cilj mora biti uresničen. Ni več mogoče pozivati, naj povsod pogledajo ali lahko kaj izvozijo, sedaj pa potrebno zahtevati od vodilnih tistih tozdrov, ki se nočajo vključiti v izvoz, da se umaknejo. Potrebna je organizirana akcija. Zato te dni tečejo v okviru republike in medobčinskih zbornic pogovori z vsako delovno in temeljno organizacijo posebej o možnostih prodaje na tuje. Ni uprašanje ali se izvoz splača ali ne, izvoziti je potrebno vse, kar le na tujem hočeo kupiti.

L. B.

Udinboršt - spomin in opomin

Udinboršt - (ne)varno zaklonišče, izhodišče za mnoge drzne akcije, prizorišče bojev in žrtv, zmag in navedenih porazov, zadnje počivališče dvaindvajsetim partizanom... trdno povezan z okolico, kraji in vasami!

Skupščina občine Kranj je sredi leta ustanovila 50-članski odbor za celovito spominsko ureditev v Udinborštu, katerega predsednik je Martin Košir in podpredsednik Milan Ogris. Na prvi seji, ki je bila 14. septembra 1981, je odbor sprejel nekaj važnih zaključkov. Ugotovil je, da so dogodki v bližnji in daljni preteklosti, predvsem pa dogodki med NOB tako pomembni, da zahtevajo ustrezen spominsko urediti Udinboršt kot tudi njegovo okolico. Spominska ureditev bi torej zajamala celotno področje med cestama

Kranj-Golnik-Križe-Duplje, Naloč (Okroglo) - Kranj. Zato bo v kratkem razpisal javni natečaj za kompleksno spominsko ureditev Udinborštva s postavitvijo centralnega spomenika in obeležij v tem velikem bodočem narodnem parku. Urejevanje kompleksa bo potekalo etapno, vendar pa naj bi centralni spomenik stal že čez leto dni. Istočasno naj bi izšla tudi spominska knjižica, ki bo zajemala pomen in dogodke v Udinborštu in dogodke v zvezi z njim, od predzgodovine do današnjih dni.

Da bo vse to pravočasno pripravljeno, bo imel operativni odbor, ki ga vodita Drago Stefe in Tine Tomažin, obilo odgovornega dela. Odbor upa, da lastniki in upravljalci boršta tem načrtom ne bodo delali težav.

Veliko zanimanje za razstavo

Kranj - Razstava »Varnost in družbena samozaščita« bo odprta v pondeljek, 21. septembra popoldne v razstavnih prostorih Gorenjskega sejma v Savskem logu. Razstava je bila prvič postavljena pred šestimi leti v Beogradu v počastitev dneva varnosti, 13. maja, kasneje pa je bila večkrat dopolnjena in je doslej prepotovana že vse republike in obe pokrajini. Letos so razstavo videli že v enajstih slovenskih mestih, od torka, 22. septembra, pa do torka, 29. septembra, bo na ogled občanom Gorenjske. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure, po razstavi pa bodo skupine obiskovalcev vodniki posebej usposobljeni vodniki. Po dosedanjih prijavah skupin za ogled bi se dalo sklepati, da je zanimanje za ogled izjemno, tako da organizator razmišlja o dodatnih urah, namejnih ogledu. Med prijavljenimi je največ šolskih skupin in skupin iz organizacij združenega dela.

I. S.

PO JUGOSLAVIJI

Rekordno število študentov z diplomami

V prvih šestih mesecih leta je v vseh republikah in v obeh pokrajinih diplomiralo največ študentov na tehničnih fakultetah. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko so dale te fakultete 3769 mladih inženirjev, ekonomsko fakulteto pa je na vseh univerzitetnih centrih po državi končalo 2641 ekonomistov. Pravno fakulteto je zaključilo 2157 študentov, na medicinski fakulteti pa je diplomiralo 1037 študentov. V prvem polletju leta je na jugoslovenskih fakultetah diplomiralo za 6 odstotkov več študentov kot v enakem času.

Potreben nadzor

Ko so pri republiškem družbenem pravobranilcu samoupravljanja v Ljubljani ugotovljali, kako se plačujejo prispevki za interesne skupnosti družbenih dejavnosti, so ugotovili, da je bilo leta 1978 za več kot 2,3 milijona dinarjev neplačanih obveznosti, leto kasneje je ta vsota narasla na 6 milijonov, lani pa na več kot 7 milijonov dinarjev. Podobne pomanjkljivosti so ugotovili tudi pri neplačanih obveznostih v zasebnem sektorju. Zato so pozvali, da se mora plačevanje obveznosti bolj nadzorovati.

Vedno več nezaposljenih

Po podatkih je v Jugoslaviji vedno več nezaposljenih mladih kadrov, ki iščejo zaploitev. Največ je med njimi nekvalificirani delavci, število nezaposljenih pa se je od lani povečalo za 2,2 odstotka. Po mnenju predstavnikov iz Bosne in Hercegovine so dopolnilno, honorarno in nadurno delo eden izmed bistvenih vzrokov, ki preprečujejo ustavljanje novih delovnih mest. V Bosni in Hercegovini bi le z ukinitev nadurnega dela lahko ustavili vsaj 120.000 novih delovnih mest.

Zatišje pri cenah

Podatki zavoda za statistiko kažejo, da so se minuli mesec v primerjavi z julijem cene kmetijskih proizvodov in izdelkov industrijskega blaga in storitev povečale povprečno za 0,1 odstotka. K temu je prispevalo precej – za dobrih 5 odstotkov – nižje povprečje cen kmetijskih pridelkov in živil, medtem ko so bile cene storitev višje povprečno za pol odstotka. Avgusta so bile cene znatno nižje kot julija letos.

Obnovljena stavba – boljši pogoji bivanja

Kranj – Med poletnimi počitnicami je stavba oddelka za delovno usposabljanje OŠ Helene Puharjeve na Stritarjevi cesti začela izgubljati svoj pepelasti videz. Stavba častiljive starosti, v kateri so po preselitvi osnovne šole s prilagojenim programom v novo sodobno šolo na Zlatem polju ostali oddelki delovnega usposabljanja za srednje duševno prizadete otroke in mladostnike in tudi delavnica pod posebnimi pogoji, je bila nameč že povsem dotrajana. Nova velika in svetla okna, obnovljena fasada in ostala dela so veljala blizu enega milijona din, denar za obnovo pa je namenila skupnost za zaposlovanje. S sedanjem obnovo se je sicer bivanje v oddelkih in v delavnici nekaj izboljšalo. v

prihodnje pa bo treba še preurediti sedanjo nefunkcionalno delavnico, kjer 27 mladostnikov, ki so zaključili delovno usposabljanje, opravlja enostavna dela, ki so jih zagotovile nekatere kranjske in tržiške organizacije združenega dela.

S prvim septembrom se je prenatrpanost na oddelku nekolikomilnih – v stavbi je čez 50 otrok – sasaj se je predšolski oddelek, v katerem je bilo 6 težje duševno in telesno prizadetih otrok, preselil v nove prostore vrtca na Planini, kjer je tudi predšolski oddelek za zmerno prizadete predšolske otroke. Nov varstveni oddelek pa je odprt tudi v prostorih OŠ Helene Puharjeve na Zlatem polju.

Izobraževanje se nadaljuje

Od aprila v Stražišču pri Kranju poteka občinska mladinska politična šola – V načrtu ima 215 izobraževalnih ur iz temeljnih znanj družbenoekonomskoga sistema – Novembra začetek intenzivnega dela šole – Za zdaj vpisana dva oddelka, ob koncu leta bodo v izobraževanje vključili še nadaljnja dva

Kranj – Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Kranj je s pomočjo Delavske univerze Tomo Brejca letos prvič pripravila širo obliko političnega usposabljanja mladine. Tovrstne kadrovskie šole so bile do zdaj dokaj neučinkovite, mladim niso nudile zadostnega znanja za naloge, ki naj bi jih sprejemali v svoji organizaciji.

Aprila je šolo začelo obiskovati 69 mladih, pričakujejo pa, da bo ob koncu leta, ko se izteče pet šolskih mesecev, izobraževanje zaključilo kakih 50 slušateljev. V prvih 125 urah udeležencev šole poslušajo predavanja o štirih temeljnih temah: iz zgodovine delavskega gibanja, politične ekonomije, družbenoekonomskih odnosov in marksističnega pojmovanja družbenega razvoja. Ob koncu vsakega teh ciklov tudi preverjajo pridobljeno znanje in uspešno opravljeni izpit so temelj za drugi, intenzivni del šole.

Ta del obsega 90 izobraževalnih ur in je bolj ustvarjalen. Tu namreč pridejo do izraza mnoga posamezna mnenja, ki se sootočajo v popoldanskih razpravah ob problemu, ki so ga nakazali dopoldne. V kratkem predavanju namreč predavatelj le grobo nakaže problem – tematsko ga določijo slušatelji sami – potem pa si udeleženci šole skupaj prizadevajo ne le v razpravi, pač pa tudi rešiti ta problem. V intenzivnem delu šole, ki se začne novembra,

potekalo pa bo bržkone zunaj Kranja, so dodobra upoštevani slušatelji kot celovite osebnosti. Šola je dosledno samoupravno organizirana. Organizatorji so misili tudi na kulturno in rekreativno plat življenja med izobraževanjem. Pripraviti namernajo filmske večere, večere gledališča in podobna kulturna srečanja, na katerih bodo mladi govorili tudi o kulturni problemati.

Politična šola se je ponovno začela 8. septembra. Poteki popoldne ob torkih, četrtekih, petkih in sobotah. Občinska konferenca ZSMS se je že predhodno dogovorila s šolami in delovnimi organizacijami, iz katerih prihajajo mladi slušatelji, glede morebitne odstotnosti z dela oziroma ob pouka. Na tem področju sicer niso vedno najbolj uspešni, pa vendar skupina slušateljev dosledno spoštuje pravilnik in se predpisanih predavanj redno udeležuje, ne glede na prepreke, ki jih morda postavljajo nerazumevajoče strukture v šoli ali na delu.

Septembra bodo predavanja le obe soboti, 19. in 26. septembra, in sicer na temo Zgodovina delavskega gibanja in socialistične revolucije v Jugoslaviji s poudarkom na povojnem razvoju. Za letošnja predavanja trdijo, da niso zgolj faktografika, pač pa poskušajo resnično problematiko ujeti sodoben politični trenutek. D.Z.

Urednik bralcem

V tem mesecu smo izvedli dve sprememb: spremeniли smo podobo prve strani in povišali ceno časopisa v kolportaži za 2 dinarja, medtem ko je ostala naročnina Glasa tudi v tem drugem polletju 1981 nespremenjena – 250. – din.

Pri spremenjeni podobi prve strani nas je vodilo spoznanje, da moramo v zaostrenih razmerah, ki zadevajo preškrbo z repremateriali (za nas to pomeni predvsem papir), kar najbolj racionalno gospodariti tudi s prostorom. Uspelo nam je napraviti prvo stran Glasa tektovno in oblikovno bogatejšo, predvsem pa nam je omogočeno to stran napraviti aktualnejšo. Na takoj rekoč istem prostoru bomo odslej lahko objavili najmanj en članek in eno vest več kot doslej, letno torej kar 100 aktualnih člankov ve!

In kaj je z novo ceno? Cena Glasa se za naročnike ni spremenila, spremenila se je le v maloprodaji in kioskih. In zakaj sploh sprememb? Zelo obrabljeni fraza, pa vendar je res, da so stroški za izdajo časo-

pisa porastli preko vseh resolucijskih mej. Tako so ne-posredni materialni stroški porastli za 58 %, stroški razpečave (PTT) za 83 %, papir za 78 %, tiskarski stroški za 52 % ter obveznosti iz dohodka za 110 %. Danes nas stane en izvod Glasa pri nakladi 23.000 izvodov približno 15,45 din. Razliko pokrivamo delno iz prodane naklade (4,54 din), ekonomski propagande (5,03 dinarjev), z lastnimi storitvami in drugo (3,09 din) ter delno z dotacijami ustanoviteljic Glasa (1,59 din) skupaj 14,25 din. Do konca leta torej še vedno ostane neporavnata razlika v višini okoli 1.300.000. – dinarjev. Spremembu v ceni Glasa v kolportaži bo znižala spremembla za okoli 100.000. – din, nekaj bodo prinesli še komercialni oglasi, nekaj pa bodo (računamo) pripravljale tudi ustanoviteljice, da bi bila ta razlika čim manjša in rezultat poslovanja zadovoljiv. Vse naše bralce in poslovne prijatelje prosimo za razumevanje z željo, da si tudi za naprej ostanemo nepogrešljivi prijatelji.

Svet v tem tednu

Pobuda sosedov

Pomemben obisk romunskega zunanjega ministra v Jugoslaviji – Obiskal nas je kuvajtski voditelj – Zahod skuša sam najti rešitev za Nambijo – Zaostrovanje nad Egiptom in Sovjetsko zvezo

V sredo je bil končan pomemben obisk romunskega zunanjega ministra in člena najožjega partiskskega vodstva Stefana Andreja v Jugoslaviji. K nam je prišel na povabilo zveznega sekretarja za zunanske zadeve Josipa Vrhovca, sahel pa se je tudi s predsednikom predsedstva SFRJ Sergejem Kraigherjem in mu izročil pozdrave romunskega voditelja Ceausca, in s članom predsedstva centralnega komiteja Zvezne komunistov Jugoslavije Stanetom Dolancem. Ob tem obisku ne gre ponovno na široko poudarjati, da nas z Romunijo vežejo številne verne imamo s to državo dobre sosedске odnose, čeprav je Romunija češnica vzhodnoevropske vojaške in politične zveze, Jugoslavija pa je ne uvrščena. Takšni sosedski odnosi kakršni vladajo med Romunijo in Jugoslavijo, so lahko mariskom vzor. Bolj pomembno ob zdajnjem obisku je poudariti skupne akcije, za katere se odločata Romunija in Jugoslavija. V Organizaciji združenih narodov sta predlagali sprejeti deklaracije o načelih dobrososedskih odnosov. To naj bi bil prav tako izjemno pomembna pobuda zadnjega beograjskega srečanja, da Romunija in Jugoslavija oblikovali načela in osnove za oblikovanje Balkana kot cone miru. Ni treba posebej dopovedovati, kakšen stolp politični, vojaški in tudi gospodarski položaj je imel in ima Balkan, kako močni so vplivi ter težje velikih utrditv v tem delu sveta. Edinole cona miru je rešitev za sožitje in mir na Balkanu in Sredozemlju kot celoti.

V sredo pa je na povabilo predsednika predstva SFRJ Sergeja Kraigherja in predsednika zveznega izvršnega sveta Veselina Djurovića prišel k nam na obisk kuvajtski emir Džaber al Ahmed Sabah, voditelj države, ki dosledno zagovarja politiko neuvrščenosti in miru. To je po letu 1979, ko je bil naš predsednik Tito v tej državi, prvi obisk voditelja Kuvajta pri nas. Kuvajt nam je blizu po političnih stališčih. To je država, ki ima važno besedo med državami proizvajalkami naftne in ki lahko veliko pomaga najmanj razvitim državam sveta. Treba je ugotoviti, da naši politični odnosi prehitavajo gospodarske, čeprav se tu ponujajo velike možnosti. Ne gre le za nafto in drugo gospodarsko sodelovanje, ampak tudi za vključitev Jugoslavije v uresničevanje pogumnih razvojnih planov gospodarsko močnejšega Kuvajta.

Dvoje dogodkov iz mednarodnega političnega življenja je treba posebej izpostaviti. Gre za zadnje izredno zasedanje generalne skupnosti OZN o Namibiju na predlog neuvrščenih. Skupščina svetovne skupnosti je obsojila južnoafriški režim. Vzdržale so se edinole Združenje Amerike in zahodnoevropske države, zaveznice ZDA. To je bilo pričakovati, saj ima Zahod svoje načrte z Južnoafriško republiko in Namibijo, prav tako pa za jug Afrike ni nezainteresiran tudi Vzhod. Zahod kuje svoj načrt rešitve namibijskega vprašanja, očitno miljeje do Južnoafriške republike z več taktiziranjem v prid rasističnega režima in škodo osvobodilnega gibanja, ki bi v primeru svobodnih volitev neslavno zmagalo.

Do nove zaostritve je prišlo med Kairom in Moskvo. Okrog sovjetskih državljanov mora zapustiti Egipt, med njimi veleposlanik številni diplomati in predstavniki ter dopisniki. Sadat grozi tudi s prekinjivo vseh pogodb in sporazumov s Sovjetsko zvezo.

J. Košček

Evidentiranje v razmahu

Jesenice – Volilna komisija pri občinski konferenci Socialistične zveze na Jesenicah, ki je zadolžena za stalno evidentiranje možnih kandidatov za nova vodstva in organe te družbenopolitične organizacije, si prizadeva za sprotno opravljanje te naloge. Tako je prek stalnega stika s krajevnimi skupnostmi in zdržanim delom do 1. julija letos zbrala 3.164 občanov, ki bi lahko kandidirali za razne dolžnosti ob prihodnjih volitvah.

Do prvega roka so koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja pri krajevnih konferencah Socialistične zveze pokazali dovolj zanimanja in razumevanja za celotni postopek evidentiranja kandidatov. Več težav je bilo po oceni občinske konference SZDL v združenem delu, saj tu za-

dane naloge še niso začeli na aktivno reševati.

Pred drugim rokom za evidentiranje, ki bo potekel sredji septembra, je akcija na vseh ravneh razmahu. V tem obdobju si predvsem privzemajo pridobiti več žensk in mladih, saj jih je bilo sedaj premalo kandidatov za razne dolžnosti.

O rezultatih dosednjega evidentiranja bodo med drugim razpravljani prihodnji seji predsedstva občinske konference SZDL na Jesenicah. Dogovoril se bodo tudi za nadaljnje naloge na tem področju. Do zadnjega roka za evidentiranje sredji septembra želijo namreč pridobiti več 7.500 kandidatov, saj so jih ob tvah pred dvema letoma zbrali 7.400.

S. Š.

BRALCI SPRAŠUJEJO tel.: 21-860

Na Planini ni vode

L. B. z Vrečkove na Planini v Kranju se pritožuje, da v večnih urah, posebej pa ob sobotah in ob nedeljah, v stanovanjskih blokih – starejših – na Planini zmanjkuje voda.

Vodovod Kranj: »Vemo, da je preškrba z vodo v novih blokih na Planini včasih problem, saj se ne delajo hidroforske naprave, ni pa prišlo do okvar v stanovanjskih blokih na Vrečkovi ulici. Ce ne gre za konkretno okvare – kar bomo preverili – potem je manjši curenje v pipah ob sobotah in nedeljah zato, ker je znatno večja potrošnja kot med tednom. Zdi se, da je poraba v gospodinjstvu večja zato, ker gospodinjstva zaradi nižje električne tarife porabijo več vode – pranje, čiščenje.«

Po koliko so drva?

L. M. z Bleda zanima, po koliko je kubični meter drva pri Gozdnom gospodarstvu Bled?

GG Bled: »Prostorni meter bukovih drv prve kvalitete stane 910 dinarjev, druge kvalitete 780 dinarjev, tretje kvalitete 650 dinarjev, ostala manj kvalitetna drva pa so po 455 dinarjev.«

Ob gorenjskem posvetovanju v Poljčah
Molk je najslabša rešitev

Poletje — Ko je sekretar medobčinskega sveta zveze komunistov za Gorenjsko Zdravko Krvina zaključil zadnje gorenjsko posvetovanje komunistov o stabilizaciji in nalogah na tem področju, je zasostrene odgovornosti vseh vsekogar za urešničevanje nalog sprotnega ocenjevanja rešitve planiranja in njegovega uresavanja ter ostrejših nalog komunistov in delavcev na odgovornih nostenih odvečnega besedičenja in njen opozoril na pomen besede, ite, istrene in hrabrilne, ki jo je biti deležen vsak v združenem Molk je najslabša rešitev, saj v in zahtevnih načrtov nimamo nikomer skrivati, ampak jih smo povedali brez dlake na jeziku, saj bomo težave reševali sami. Izboljšanje bi bilo čakati na nekoga, na recept, ki naj nam bi ga dal. Sami dobro vemo, kaj je vilo, da bo v prihodnje težave. Tudi to, da pogosto ne znamo dati odkrite besede o položaju. Nekrom smo, vzbujna med delovljimi in občinami nejevoljno in njenje pripravljenost sodelovati zazelenjanju težav.

Ampak je, da molčimo kot člani vseh organizacij Zveze komunistov in po vzoru oportunistov ne reči tovarišu, da ne dela do greši, da ne sodi več na dolžnosti, ki jo opravlja, da zavira naša prizadevanja in da ne daje več tistega, kar je dati dolžan. Et se bojimo zamer in tovariske ustvarjalne kritike, kar pa mora edina člana zveze komunistov vsekogar v naši socialistični upravnji družbi. Enako prepričamo v organah drugih benevolentičnih organizacij, v sestavnih in delegatskih organih, vzdruženega dela, ki predstavljajo problematiko, ki so njihove dnevne rede: združeno se moramo zavedati, kar je pogovoru v Poljčah posebej poučil predsedstva CK ZKJ in Marinc. Stabilizacija je celočlanje in področje, še najmanj le na proizvodnjo. Stabilizacija je trajna naloga, ki jo lahko uradimo le v samoupravnih socialističnih družbi, kjer je omogočena ljudska pobuda. Le-ta pa ne učinkovita, če delovnjim ljudem vzdruženom ne bomo povedali odkrite besede o položaju in nalogah. V tem trenutku toliko poudarjam graditve samoupravnih odnosov in njihove povečane stabilizacijo. Vsak, se tako izdejno majhen prispevek, lahko del korak k skupnemu cilju.

J. Košnjek

Povezava trgovine

Odločno naj bi v občini tudi prekinili s prakso neusklađenega podjetniško naravnega in ekonomsko premalo utemeljenega planiranja skladističnih zmogljivosti. Delovni organizaciji Murka in Specerija ter druge delovne organizacije trgovine naj bi načrtovale skladističa tako, kot je opredeljeno v dogovoru o temeljnih družbenega plana občine Radovljica za srednjoročno obdobje. Po tem je opredeljena ena lokacija v Lecah. Tudi pri urešničevanju drugih nalog naj bi upoštevali in spodbujali že sprejete skele in stališča.

Nadaljnji aktivnosti za izboljšanje rezultatov na področju trgovine bi koordinacijski odbor in vsemi poslovodni delavci v tem opredelili možnosti za specifično trgovske ponudbe v občini pri tem odgovorili na vprašanja, kako bi s specializacijo omogočevalo s proizvodnjo hrane, o teh, kjer so podobni cilji že izvršeni, izkoristili možnosti ter voljili potrebe v gostinstvu in turizmu.

Ena poslovnih dogajanj pri urbi privalstva še vedno temelji na neposrednih kratkoročnih etičnih pogodbah, kljub temu je opredeljena in sprejeta ugovor o nujnosti trajnejših poveznic. Poslovodni delavci v raziskovalnih zdrženih dela trgovin bi pospešili delo pri dogovoru o sovražanju in pripravili teme predloga.

Analiza bo pomagala

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je pb zaključku mladinskih delovnih akcij izdelala analizo, v kateri je kritično opredeli letošnje rezultate in predlagala rešitve, ki bodo prihodnje leta pomagale pri organizaciji občinskih brigad.

Radovljica — Letošnje mladinske delovne akcije so pokazale na manjšo udeležbo šolajoče se mladih, dijakov in študentov v brigadah, zmanjševanje števila mladih delavcev, nezainteresiranost družbenih organizacij in društva za pomoč pri kadroviranju brigadirjev. Le udeležba najmlajših je pokazala letos zadovoljivo sliko.

Izobraževalne ustanove, združeno delo, starši in morda tudi naraščajoča potrošniška miselnost, kakor ugotavljajo radovljški mladinci v analizi, predstavljajo pogosto oviro organizacijam ZSMS, ko skušajo uredničiti program mladinskega prostovoljnega dela. Propagandna akcija, ki je osnova pridobivanja brigadirjev, je pogosto preveč medla in ne doseže pravega učinka. Radovljški mladinci se zato sprašujejo po učinkovitosti svojega pristopu v kadrovjanju.

K udeležbi na MDA so v Radovljici pred začetkom sezone povabili k sodelovanju 250 dijakov in študentov, odzvala pa sta se le dva. Od 21 evidentiranih mladih delavcev jih je le šest dobito dovoljenje svoje delovne organizacije, nekaj pa jih je preživel v brigadi svoj redni letni dočust. Med Titovimi štipendistimi jih je uspelo pridobiti le dva. Družbeni organizacije in društva, od katerih so pričakovali dobro udeležbo na akcijah, prav tako niso bile pripravljene na udeležbo na MDA. Odziv med pionirji je bil najbolj množičen, a tudi tu je prišlo do različnih interesov najmlajših: radovljška osnovna šola je dala največ brigadirjev.

Blejska pa je ostala ob živahni propagandi ravnodušna.

Ugotovitev mladih organizatorjev so različne. Ugotavljajo, da je suhorna informacija ni dovolj, da bi mladega človeka prepričala o pomenu in koristnosti ne le mladinskih delovnih akcij, temveč tudi dela v okviru ZSMS. Tudi osnovne organizacije ZSMS, ki so bile pravzaprav nosilke evidentiranja, so takoreč zatajile, posebej še v tistih sredinah, kjer deluje mladinska organizacija le forumsko in nima pravega akcijskega zaledja. Že daje se postavlja tudi vprašanje udeležbe mladih komunistov, ki bi morali delovati kot gonilna sila. Glede evidentiranja dijakov in študentov radovljška mladina ugotavlja ne le »apolitičnost« v odnosu do dela v ZSMS, temveč tudi prevladovanje tako imenovane »potrošniške miselnosti«, ki žene mlade v sezonsko zaposlitve. Vendar gre tu verjetno tudi za vprašanja eksistencnega pomena, ko si mladi z delom med počitnicami služijo kruh in učbenika za prihodnje leto.

Letošnja brigada »Stane Zagari« je bila sicer popolna, a to dejstvo mladih ne sme uspavati. Težave, ki se vsako leto ponavljajo pri organizaciji mladinskega prostovoljnega dela — vključujuči tudi lokalne delovne akcije — namreč terjajo novih rešitev. Mladinci iz Radovljice predlagajo bolj usklajeno delo na tem področju, saj je že skrajni čas, da sklenejo pogode z združenim delom in vsemi dejavniki v občini, kar naj bi konkretno opredelilo obveznosti pri kadrovjanju.

Brane Grohar

Prehitro zadovoljni

V kranjski občini bi lahko izvozili več, vendar so delovne organizacije preveč zadovoljne z doseženim — Večjo pozornost izpolnjevanju planov — Racionalnejša samouprava pri štipendirjanju

Kranj — Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Kranju je ocenilo rezultate gospodarjenja v prvem polletju in ugotavlja, da možnosti za večji izvoz v Kranju še niso izčrpane ter da bi tu lahko naredili veliko več. V Kranju je planiran visok izvoz — za takega smo se pač dogovorili in se strinjali, da bodo vsi ti kazalci nad slovenskim poprečjem — vendar pa ob polletju še ni urenčena niti polovica načrtov. V izvozu je čutiti preveč samozadovoljstva, ugotavljajo člani predsedstva. Če je lažje izvoziti na kliničko področje, delovne organizacije izvajajo pač tja. Le redki iščiši nove možnosti za izvoz na konvertibilno. To ima lahko za kranjsko gospodarstvo že v bližnji prihodnosti hude posledice. Prav zaradi pomanjkanja surovin in reproduciranih materialov iz uvoza bo zaradi takšnega gledanja delovnih organizacij na izvoz marsikatera proizvodnja lahko tudi motena.

Realni osebni dohodki padajo in potrebno je oceniti vzroke. Pri tem je treba upoštevati, da socialne varnosti delavca ne moremo ocenjevati le po osebnih dohodkih.

Z vespološnim višanjem cen se kot povsod tudi v Kranju premalo upošteva izpolnjevanje planov: zdaj ob polletju marsikje ni dosežen, jesen pa tudi ni obetajoča.

O vseh teh problemih, ki tarejo kranjsko gospodarstvo, se bodo člani predsedstva seznanili ob obiskih.

Člani predsedstva so razpravljali tudi o predlaganih novostih pri samoupravi štipendirjanja in se zavzeli za bolj racionalno samoupravo pri tem: delegatska baza za štipendirjanje naj bo enotna, kot za zaposlovanje, ne pa posebna, kajti štipendirjanje je sestavni del zaposlovanja.

D. Dolenc

Bliže celodnevni šoli

Vedno hitrejši znanstveni in tehnološki napredek zahteva spremenjeno šolo. Ta naj bi dajala za jutrišnji dan samostojne in ustvarjalne ljudi, ki se bodo sposobni aktivno vključevati v družbenega doseganja.

Preobrazba, za katero smo se odločili, v temeljih spreminja ves sistem vzgoje in izobraževanja, in to v vzgojnoizobraževalni organizaciji, osnovni šoli, srednji šoli in na univerzi. Predšolska vzgoja je kot sestavni del vzgojnoizobraževalnega procesa nujna za uspešno in učinkovito vključevanje otrok v osnovno šolo ter za hitrejše odkrivanje, oblikovanje in razvijanje njihovih ustvarjalnih sposobnosti.

»V zadnjem desetletju je predšolska vzgoja naglo napredovala, tako po obsegu kot kako-

NAS SOGOVORNIK

VLADO GUNA,
 sekretar Zveze društva civilnih invalidov vojne

Vojna se dolgo pomni

Civilni invalidi vojne so združeni v društvi, kjer obravnavajo in rešujejo probleme — Želijo si več pomoči in razumevanja občinskih skupščin

Radovljica — Člani društva civilnih invalidov vojne iz vseh gorenjskih občin so pred kratkim organizirali prvo delovno akcijo, ko so urejevali okolico spomenika žrtvam vojne v Srednji vasi nad Begunjam. Tu naj bi bilo oktobra tudi srečanje vseh civilnih invalidov vojne Slovenije, ki naj bi ob spomeniku postavili ploščo civilnih vojnih invalidov. Počastili bodo letoski jubilej vstaje jugoslovenskih narodov ter prevzeli spomenik v varstvo.

Ob tej priložnosti so invalidi spregovorili tudi o položaju in problemih civilnih invalidov vojne. Pogovarjali smo se s sekretarjem Zveze društva civilnih invalidov vojne Slovenije Vladom Gunom.

»Že dalj časa si v Sloveniji prizadevamo, da bi bili civilni invalidi vojne sprehjeti v kolektivno članstvo ZZB NOV Slovenije, zato smo začeli z akcijo, da bi seznanili občinske odbore ZZB NOV s problematiko vojnih invalidov. Menimo, da so po položaju in problematiki civilni invalidi vojne najbližji vojskam vojnim invalidom. Tradicije narodnoosvobodilnega boja se morajo ohranjavati in prenašati na mlade in te tradicije lahko kar najbolje prenašajo tudi vojni civilni invalidi.

V Sloveniji deluje šest društev, opazili pa smo, da jih je premalo. V jeseni bomo ustanovili takšno društvo na koprskem in tako pritegnili v društveno dejavnost vse tiste naše invalide, ki živijo na tem območju. Civilnim invalidom vojne se vedno bolj slabša njihovo zdravstveno stanje, zato potrebujejo vso pomoč društva ali tovarishev. Problematiko urejajo po društvenih in imajo vedno več problemov, največ s finančiranjem. Razen tega prihajajo člani društva v stalen stik z mladimi po šolah in jih seznanjajo s strahotami in posledicami vojne, tudi s pričazom filma »RAT SE DUGO PAMTI«. Precej ljudi se danes ne ve, da imamo štiri vrste ljudi, ki jih je vojna kakorkoli prisodela in čutijo še danes hude posledice. Le-ti se ločijo po poškodbah in tako imamo civilne žrtve vojne, žrtve vojnega materiala, žrtve fašističnega nasilja in v letu 1978 smo dobili tudi invalide s poškodbami v diversantskih akcijah. Ob vsem tem pa so še vedno problemi zaradi beneficirane delovne dobe.

Invalidi so potrebeni rekreacije, stikov z ljudmi, zato v društvi skrbijo za srečanja in za obiske najetih bolnikov na domu. Prav radi bi več naših članov poslati na klimatsko zdravljeno, saj so ga potrebni, a pri nekaterih občinskih skupščinah ne naletimo na dovolj razumevanja. Nekatere gorenjske občine imajo izreden poduh, tako skofjeloška kot kranjska občina, v drugih pa ga je znatno manj. Tržaška občina ne namenja niti dinarja, jesenščka občina se je odzvala lani s 3.270 dinarjev, kar ne zadostuje niti za klimatsko zdravljeno enega izmed članov društva. Vseh naših članov pa je na Jesenicah 23, vsi pa so starejši in po kategoriji težki invalidi.

V Sloveniji je 2.000 civilnih invalidov vojne, ki prejemajo invalidinino. Se naprej si bo treba prizadevati, da bi bila invalidinina primerina in da bi jo dobili vsi tisti, ki jo zaslужijo in ki so jo potrebeni. Ne šele tedaj, ko so že stari in onemogli in nujno potrebeni družbene pomoči ...«

D. Sedej

Učni in vzgojni uspehi so v celodnevni osnovni šoli neprimerno boljši kot v klasični poldnevni.

vosti,« je povедal Lojze Malovrh, predstojnik enote republikega zavoda za šolstvo v Kranju. »Njena naloga ni več toliko varstvo otrok zaposlenih staršev kot vzgoja vseh otrok. Trenutno na Gorenjskem obiskuje vrtec skoraj sedem tisoč malčkov. Število oddelkov se je povzpelo od 96 v letu 1976 na 341 v letu 1980.«

Preoblikovanje celodnevnega sistema vzgoje in izobraževanja postavlja nove naloge tudi pred osnovno šolo. Ta se mora v svojem okolju razvijati kot odprt družbeni, vzgojnoizobraževalni, kulturni in telesnokulturni center. Cilji osnovne šole postavljajo v ospredje temeljno splošno znanje za življenje, delo in samoupravljanje s posebnim poudarkom na razvoju delovnih navad učencev, njihovega odnosa do dela. Bistvena sestavina osnovne šole so tudi interese dejavnosti, pomembne pri usmerjanju otrok v poklice.

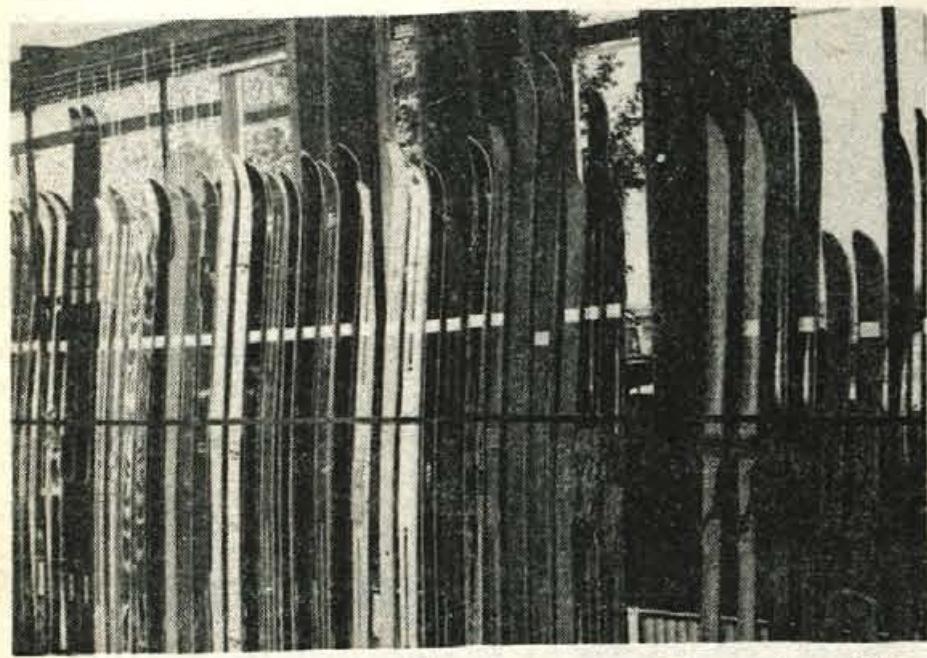
V tem šolskem letu na Gorenjskem obiskuje osnovno šolo 22.862 učencev. Vzgojnoizobraževalno dejavnost opravlja 1215 pedagoških delavcev, od katerih pa jih kar 13,3 odstotka nima primerne strokovne izobrazbe. »Podatek je na prvi pogled zaskrbljujoč,« pravi Lojze Malovrh, »ob pogibiotvi v vzroki pa bi odkrili, da gre za učitelje, ki si lahko in tudi morajo pridobiti izobrazbo z dokončanjem začete študijske obveznosti.«

Vsebinska zasnova osnovne šole vsebuje že precej prvin celodnevne šole. Prav je, da jih razvijamo, po-

sebno še, ker so materialne možnosti za večje število oddelkov s celodnevnim poukom trenutno razmeroma skromne.

Na Gorenjskem je prva prešla na celodnevno življenje in delo osnovna šola Josip Broz Tito v Predosljah. Potem ji je sledilo še deset šol. Danes je v 162 oddelkih 4333 učencev oziroma skoraj 19 odstotkov vseh gorenjskih šolarjev. Daleč spredaj so z 2046 otroki Jesenici, najslabše pa je skofjeloški občini, kjer obiskuje celodnevno šolo le 1,4 odstotka otrok.

»Zivljenje in delo celodnevne osnovne šole se uveljavlja organizacijsko in pedagoško. Prednosti v primerjavi s poldnevno šolo se kažejo v oblikah in metodah dela, kot so usmerjanje učencev k samostojnemu učenju, individualizacija dela z učenci in podobno. Vidni so tudi uspehi na vzgojnem področju. Otroci postajajo bolj sproščeni, izboljšujejo se higienične navade ter medsebojni odnosi. Razen tega staršem ni več potreben neposredno pomagati otrokom pri učenju, vsi učenci imajo enake možnosti za učenje, bolj kot prej pa lahko urešničujejo tudi svoje interese. In še na nekaj ne smemo pozabiti,« je dejal Lojze Malovrh. »Celodnevna šola zahteva tesno povezanost z družbenim okoljem, ki mora sprejemati del obveznosti pri vzgoji mladine.« H. Jelovčan

V Elanu izvozijo 80 odstotkov proizvodnje smuči predvsem na konvertibilno tržišče.

Elanove smuči v izvoz

V tovarni športnega orodja Elan v Begunjah 80 odstotkov proizvodnje smuči izvozijo – Največ na konvertibilno tržišče – Manjše povpraševanje za izdelke športa in rekreacije

Begunje – V tovarni športnega orodja Elan v Begunjah so v prvem polletju letosnjega leta čutili in beležili proizvodno podobne težave kot v vseh naših delovnih in temeljnih organizacijah. Visoka inflacija je vplivala na povečanje cen reprodukcijskega materiala, občutna je bila devalvacija dinarja in stalno so čutili, da nujni reklami, ki jo Elan potrebuje v svetu, ne morejo nameniti toliko denarja, kot bi ga želeli. Akcije s kupci smuči po svetu so bile zato precej okrnjene, zanje so namenili simbolične zneske in tudi v prihodnje nimajo velikih možnosti. Občutili so restrikcije pri uvozu, poštreno kreditno politiko in seveda manjšo kupno moč na domačem tržišču. Ugotavljajo, da se najbolj kvalitetni proizvodi še prodajajo na tržišču, povpraševanje po smučeh nižjih cenovnih skupin pa upada.

Vsemu temu se mora delovna organizacija, ki zaposluje okoli tisoč delavcev, nenehno prilagajati. Proizvodnjo so zato deloma spremnili, upoštevajoč, da bodo prihodnje leto še večje težave, kajti področje proizvodnje športne opreme za rekreacijo je občutljivo področje.

Vse temeljne organizacije Elana so v prvih šestih mesecih dobro poslovali. Celotni prihodek je se povečal za 37 odstotkov, dohodek za 47 odstotkov, čisti dohodek za 52 odstotkov. Te pokazatelje pa je le težko pravilno vrednotiti, saj so bile cene višje vsaj za 46 odstotkov. Ob tem se pojavljajo vprašanja, kako ustvarjen dinar kar najbolje obrniti, saj so ukrepi večkrat kot ne kratkoročni. V Elanu so cene njihovih proizvodov povisili za 11 odstotkov pri smučeh, v temeljni organizaciji plastike za 24 odstotkov in v temeljni organizaciji športno orodje za 20 odstotkov. Na tujem tržišču imajo še vedno precejšnje težave, saj je vrsta svetovnoznanih smučarskih tovarn prenehala delati, cene Elanovih proizvodov pa so na tujem precej visoke. Nabavljene cene materiala so se pri smučeh povečale za 32 odstotkov, pri športnem orodju za 35 odstotkov in pri plastiki za 33 odstotkov. Vse težave pa jim zaenkrat rešuje povečana proizvodnja.

Tovarna športnega orodja Elan izvozi na konvertibilno tržišče za 12 milijonov 300.000 ameriških dolarjev in za 8 milijonov 500.000 dolarjev na klinično tržišče. Od vsega izvoza predstavljajo največji delež smuči – 80 odstotkov – sledijo proizvodi iz plastike in čolni, ki pa v vsem izvozu Elana predstavljajo le manjši delež. Športnega orodja izvozijo le za 5 odstotkov, večine njihovih jadralnih letal sicer kupi inozemsko tržišče, vendar je vrednostno izvoz vendarje odvisen največ od prodaje smuči.

Pri izvozu Elan izpolnjuje vse obveznosti in urešnjuje izvozni plan. Največ izvozijo jeseni in pozimi, zato je izvoz izrazito sezonskega značaja. Proizvodnjo deloma preusmerjajo in zasledujejo inozemsko tržišče, na katerem pa je opaziti, da povpraševanje zaradi gospodarskih kriz upada in pričakujejo tako imenovani ciklični »minimum« s tem, da bo naslednja leta spet večji zagon in večje povpraševanje po izdelkih za šport in rekreacijo.

V Elanu so v zadnjem obdobju zgradili skladišče, ki bo obenem služilo za montažo, odpri na bodo še novo trgovino v Zagrebu. Ob vsem tem se seveda pripravljajo na to, da bi lahko poleg Elana zgradili nove proizvodne prostore ter tako lahko postali kar najbolj univerzalni ponudnik športne opreme pri nas. Vedo, da je le v tem, da na tržišču nastopijo kar najbolj kompletni – od izdelave tal do tribun in orodja – njihova nadaljnja, razvojno uspešna pot. Prav tako si prizadevajo, da bi na področju plastike poiskali industrijski proizvod, ki bi ga ponudili tržišču tedaj, ko bo treba zmanjšati klasični program s plovili in jadralnimi letali. Pri proizvodnji čolnov so v zadnjem času dosegli zelo dobre rezultate v povezovanju in sodelovanju z večjimi delovnimi organizacijami.

Tako kot povsed v drugih delovnih organizacijah pa ugotavljajo, da so dobavitelji domačih surovin, ki so nestalne kvalitete, večkrat v zamudi z roki in tudi samoupravno dogovarjanje se vedno ne urešnjuje. Kljub problemom in težavam pa pričakujejo, da bodo proizvodni plan za letos izpolnili in tudi izvozili toliko kot so načrtovali.

D. Sedej

NA DELOVNEM MESTU

Ljudje me potrebujejo

Tržič – Medicinska sestra Marija Turk je prišla v Tržič iz Ravn na Koroškem. Prva leta je nabirala delovne izkušnje v tamkajnjem zdravstvenem domu, ko so lansko pomlad v Bistrici odprli dom starostnikov Petra Uzarija, pa se ji je ponudila priložnost, na kakršno je že dolgo čakala.

„Delo v domu mi daje veliko več zadovoljstva kot prejšnje,“ pravi sestra Pika, kot jo kličejo sodelavci in varovanci. »Nisem pisarniški tip, da bi sedela v ambulanti, izpolnjevala obrazce in tolalija dostikrat namišljene bolnike. Tu delam z ljudmi, stariji, bolnimi, ki me resnično potrebujejo, ki rabijo nego in prijateljski pogovor.“

V domu starostnikov Petra Uzarija v Bistrici pri Tržiču je zaposlenih šest medicinskih sester. »Največ dela imamo seveda na negovalnem oddelku, kjer so težki, v glavnem nepokretni bolniki.

Marija Turk,
medicinska sestra

Na skrbi imamo vso osnovno nego od umivanja do dajanja zdravil, injekcij in delitve hrane. Ob sredah tudi pomagamo zdravniku v domski ambulanti. Ne vem, zame nobeno delo ni težko ali sramotno...“

Preden so v domu zaposlili fizioterapevta, so medicinske se-

Tehniška dokumentacija za tuje in doma

Tehnični biro z Jesenic se že poldruge desetletje ukvarja s projektiranjem in konstruiranjem strojnih naprav – Njegovi delavci uspešno urešnjujejo letošnji delovni načrt, predvsem pa presegajo svoje izvozne obveznosti – Ustvarjalno vzdušje v kolektivu, katerega prizadevanja in načrte v pogovoru predstavlja direktor biroja Brane Dolžan

Kakšen je dosedanji razvoj Tehničnega biroja na Jesenicah in katera je osnovna dejavnost vaše delovne organizacije?

Naš tehnični biro, ki je nastal iz konstrukcijskega oddelka jeseniške železarne, deluje samostojno že petnajsto leto. Dobro desetletje dela v njem približno petdeset delavcev, ki se ukvarjajo z izdelavo tehničke dokumentacije. Gre za projektiranje in konstruiranje strojnih naprav predvsem za potrebe metalurške industrije, več kot deset let tudi za tuji trg.

Delavci so organizirani v domačem in inozemskem sektorju, kjer oblikujemo skupine glede na potrebe. Le-te izhajajo iz števila in vsebine naročil za konstrukterska dela pri vzdrževanju, prenovah in novih gradnjah naprav v metalurgiji in industrijski energetiki doma. Na tujem sodelujemo v projektiranju naprav zlasti za valjarne vroče in hladno oblikovane pločevine.

Opišite naloge iz vašega letosnjega delovnega načrta in povrete, kako jih urešnjujete!

Za letos smo načrtovali za okrog 40 odstotkov večji obseg dela kot lani, kar naj bi nam omogočilo pridobiti približno 37 milijonov dinarjev celotnega prihodka. Od tega naj bi 60 odstotkov del opravili za tuji trg, ostalo pa za domačega. Glede na dosedanje rezultate predvidevamo, da bomo sicer visoko načrtovane naloge lahko celo presegli za okrog 13 odstotkov.

Ko govorim o urešnjevanju načrta, moram poudariti, da je posebno uspešno pri izpolnjevanju naših izvoznih obveznosti. Dejavnost za domači trg se namreč giblje v okviru načrtovane, tujini pa bomo prodali znatno več naših intelektualnih storitev, kot smo predvidevali. Za prvo polletje smo načrtovali za 780 tisoč dolarjev izvoza in ga dosegli za 843 tisoč; do konca leta bo vrednost našega izvoza dosegla približno milijon dolarjev.

Kam sega vaše sodelovanje s tujino in kaj za vas pomeni?

»Največji tuji kupec naših uslug je vzhodnonemški kombinat SKET, sodelujemo pa tudi z avstrijskimi in zahodnonemškimi firmami. Pri metalurških projektih velikega obsega sodelujemo kot podobavljitelj opreme za večidel sveta: Evropo, Azijo, Afriko in Južno Ameriko.

Z inozemstvom smo sklenili podobno v poslovno tehničnem sodelovanju do konca 1985. leta, kar je za tako malo delovno organizacijo, kot je naša, velika spodbuda pri delu. Zakup polovice naših zmogljivosti pri tujih naročnikih pomeni tudi določeno stalnost v bodoči dejavnosti. Kako bomo to pogodbo nadalje urešnjevali, pa je seveda odvisno od občnih strani.“

V kolikšni meri je uspešnost pri delu odvisna od vas samih, kaj zagotavlja vaše dobre rezultate?

»Tako kot povsed je tudi za dobro delo v tehničnem biroju treba izpolniti določene zahteve. Z naložbami v izgraditve lastnih prostorov, kjer delamo od decembra lani, smo ure-

stre nosile tudi del njegovega bremenja. Marijo Turk je to še posebno prevzelo. Ob podpori kolektiva se je odločila za študij delovne terapije in tako bo z zimo prevezela novo dolžnost.

»Ljudje morajo biti zaposleni,“ pravi, »če hoče, da bodo v domu zadovoljni, da jim na jesen življena ne bo dolga. Opazila sem, da se med seboj ne poznojo dovolj. Združujejo se sicer v manjši skupini, o eni veliki družini pa bi težko govorili. Upam, da jih bomo z vodenjem delovne terapije bolj povezali in, kar je zlasti pomembno, zaposlili. Na ta način bodo dobili tudi kakšen dinar za lastne potrebe ali za skupne izlete, piknik in podobna družabna srečanja.“

Kolektiv si že od vsega začetka prizadeva, da bi bilo varovancem v domu čim lepše. Vrst zamislili so že uspešno prenesli v prakso, dobro vodenja delovna terapija pa bo, tako vsaj pričakujejo, vnesla med varovance novo zadovoljstvo. Kajti številna lepa ročna dela, ki jih nameravajo novembra razstaviti v domu, dokazujojo, da ljudje tudi v starosti nočejo držati križem rok.

H. Jelovčan

dili prej neprimerne delovne razmere. To je osnova za normalen potek dela, saj so opravila za risalno in projektantsko desko že tako dovolj psihično naporna. Drsni delovni čas zagotavlja maksimalno storilnost in ugodno počutje zaposlenih. Motivacija za ustvarjanje je tudi nagrajevanje po delu na osnovi individualne norme.

Na kratko lahko ocenim, da je med nami stalno čutiti pripadnost kolektivu in ustvarjalno vzdušje. Prav utičen delovni ritem pa veliko prispeva k dobrim rezultatom.“

Vas morda pri delu ovirajo tudi kakšne težave?

»Osnovni problemi izhajajo iz razdrobljenosti našega gospodarstva, kar velja prav tako za projektivno dejavnost. Na napredek omejuje tudi razvoj znanstvenega dela in inventivne dejavnosti, ki je pri nas mnogo počasnejši kot v svetu.“

In kakšna je usmeritev vašega razvoja?

»Snovanje naših razvojnih črtov je odvisno od zahtev naših zaostrenih gospodarskih razmerah postaja vse izrazitejša po snežljem projektiranju domačih naprav za prihodnje nujna življenje na domači trg. Uvajanje matiziranega procesa konstrukcija pa bo prav gotovo povečalo možnosti izkorčenja naše dejavnosti na raznih področjih.“

Besedilo in slika:
Stojan Saje

Združitev kamniške in domžalske klavnice

Pripravljen je samoupravni sporazum o izločitvi tovna Kamnik iz Delikatese in obrata Klavnica iz domžalskega predka ter združitvi obeh v enovito delovno organizacijo proizvodnjo mesa in mesnih izdelkov za obe občini ter za kateso

Deležati kamniške in domžalske občinske skupščine bodo v prihodnjih dneh razpravljali o predlogu samoupravnega sporazuma, ki ga bodo sklenile delovne organizacije Delikatesa iz Ljubljane, Kočna iz Kamnika in Napredek iz Domžal glede osnovanja nove delovne organizacije za proizvodnjo mesa in mesnih izdelkov. Gre za združitev kamniške in domžalske klavnice, kar je v skladu z v republike dogovorenimi usmeritvami razvoja klavniških zmogljivosti oziroma takoimenovane mreže regionalnih klavnic. Združeni klavnici, ki si bosta razdelili delo, bosta z mesom in mesnimi izdelki zalagali obe občini ter Delikateso iz Ljubljane.

Obe klavnici danes koljetata živino in predelujeta meso, obe sta tehnološko in sanitarno tehnično pomajkljivo opredeleni. Z osnovanjem nove delovne organizacije se bodo izognili naložbam za iste namene v Kamniku in Domžalah, gospodarna pa je seveda tudi delitev dela. Tako naj bi po samoupravnem sporazumu obrat v Kamniku usposobljen za klanje živine in promet s svežim mesom, obrat v Domžalah pa za predelavo mesa. Kamniški obrat bodo moral usposobiti za klanje 4.000 goved in 20.000 prašičev letno.

Nosilec usposobitve občine Domžalah bo delovna organizacija Napredek in Delikatesa iz Ljubljane. Veljala bo 16 milijonov dinarjev. Skupščina občine Domžalah bo združila 5,13 milijona dinarjev v delovno organizacijo Kočna, tisoč dinarjev in delovna organizacija Npredek 10 milijonov dinarjev.

Nosilec usposobitve občine Kamnik pa bo delovna organizacija Delikatesa iz Ljubljane. Z bodo 10 milijonov dinarjev: Skupščina občine Kamnik 4,87 milijon dinarjev, Delikatesa 2,32 milijon dinarjev in delovna organizacija na 2,81 milijona dinarjev.

Vsi podpisani sporazumi sredstva združili nepovratno toj pomeni, da bo imela nove delovne organizacije po zakusu usposobitvenih del dobre možnosti za delo.

M. Volč

Slaba oskrba povzroča izgubo

Škofja Loka – V LTH, temeljni organizaciji Zamrzovalniki, so imeli v letošnjem prvem polletju 15 milijonov dinarjev izgube. V tem denarju je bilo 6 milijonov neplačane realizacije domačih kupcev. Vzrok za izgubo je predvsem za 12 odstotkov manjša proizvodnja do načrtovane, izredni porast stroškov, saj so se cene surovin in repromaterialov dvignile v enem letu tudi za 83 odstotkov, in nerdena doba.

Da bi odpravili izgubo v LTH načrtujejo, da bodo v tozdu Zamrzovalnikov do konca leta naredili za 15 odstotkov več. Seveda ta postavka sanacijskega programa temeljni na pogoju, da bodo dobave repromaterialov redne.

Se bolj kot izguba, je vredna skrbja manjša proizvodnja. Proizvodnja zamrzovalnikov je namreč izvozno usmerjena in v LTH bi praktično lahko prodali v tujino skoraj vse, kar naredijo. V planu za letos so predvideli, da bi izvozili kar 38 odstotkov celotne proizvodnje, zaradi slabe oskrbe in s tem zaradi manjše proizvodnje pa so izvozili le 23 odstotkov proizvodnje, hkrati pa se jim je zaradi slabe kakovosti materiala, povečala poraba surovin za dobrih 20 odstotkov (izmet). Do konca leta naj bi prodali na tuju za 7 milijonov dinarjev, vendar so v prvem polletju uspeli iztržiti iz uvoza le 2 milijona dinarjev.

V LTH so se, zato da bi zmanjšali uvoz, v kar največji meri preusmerili na domače surove, vendar pa, kot ugotavljajo, s tem niso veliko pridobili, ker praktično vsi proizvajajo surove zahtevajo soudežbo pri deviznih dinarjih.

Zaključek likovne sezone na Bledu Umetnostna razpotja

Portreti, ki jih je Dušan Premrl razstavljal na Bledu, so rezultat slikarjevega načrtnega študija oblikovanja portreta v evropskem slikarstvu od renesanse do ekspressionizma. Pri tem ugotavljamo, da so portreti, ki spominjajo na renesančni način portretnega upodabljanja, med razstavljenimi deli najbolj steklinski. Povedano si lahko razlagamo iz slikarjeve nagnjenosti do čistih in enostavnih oblik in barv in iz njegove že v mladih letih prisotne ljubezni do risbe, ki je imela prav v zgodnjem renesančnem slikarstvu zelo pomembno vlogo. Tem portretom stojijo ob strani drugačni, taki, ki imajo slikovit značaj. Barva ni kot pri renesančnih portretnih upodobitvah lokalno omejena, temveč razpršena po slikarski ploskvi, ostri obrisi izginjajo, telesa, oziroma obrazo so grajeni iz barvnih lis.

Stoletja so sicer v Premrljem slikarstvu zapustila marsikatero sled, duh dobe pa se je spremenil in z njim tudi umetnik, ki je stare oblike prežel z novo vsebinsko.

Povezava umetniškega predmeta z okoljem je ena osnovnih značilnosti likovnih prizadavanj razstavljalca plastičnih objektov v parku pred Festivalno dvorano, akademškega slikarja Vinka Tuška. Sodobni likovni objekt je brez življenja in nima stika s svojim ambientom: z naravo, arhitekturo, z ljudmi, ki hodijo mimo, ga ogledujejo, ga sprejemajo ali zavračajo. Predmet sega v njihovo zavest, ni več nekaj, česar sploh ne opazimo, ni več namenjen le izbrancem, temveč vsem, ki kakorkoli prihajajo z njim v dotik. Žato so barve objektov, s katerimi se Vinko Tušek predstavlja na razstavi, ali bolje v ambientu, izredno žive, oblike nenavadne, take, ki se ločijo od okolja in vzbujajo pozornost mimoidočega. Pogosta brezdušnost sodobnega človeka do likovnih stvaritev, ki v množici drugih interesov pozabljiva na umetnost, je mnoge ustvarjalce privedla do iskanja takih likovnih rešitev, ki so podobno kot večina sodobnih komunikativnih sredstev optra na dinamičnost izraza, pa naj se ta javlja z napadalno močjo barve, gibanja ali tonov. Žato se ne smemo čuditi, če v sodobnem svetu umetnost velikokrat ni več sramežljiva, tiha spremljevalka življenja, temveč se javlja s fanfarami, ne umika se več v tišino parkov ali odmaknjene arhitektur, temveč se pojavlja na najbolj prometnih krajinah in v najrazličnejših preoblekah. Umetnik se ne more odreči svoji nalogi biti spremljevalec človeku, ga osveščati in poglabljati njegov pogled na svet. Toda čim manj odzivno je to hotenje, tem bolj premišljene morajo biti metode njegove uveljavitve. Prav iz teh vzrokov je delo Vinka Tuška še posebej pomembno in spodbudno.

Cene Avguštin

Skupina kulturne sekcije v Iskri Železnikih deluje tudi pevski zbor. Vodi ga Tone Čufar. Pripravili so že vrsto nastopov. Foto: L. B.

Kulturni koledar

JESENICE — Amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenicami bo drevi ob 19.30 za abonma in za izven uprizorilo delo Paula Zindla: **Vpliv gama žarkov na rast rumenih marjetic**. Režija in scena sta delo Bojanja Čebulja. Jeseniški gledališčniki bodo predstavili ponovili v soboto, 19. septembra ob 19.30 za abonma in za izven ter v nedeljo, 20. septembra prav tako ob 19.30 za izven.

RADOV LJICA — V Šivčevi hiši bo do 29. septembra odprtta razstava del akademškega kiparja Staneta Kolmanca iz Begunj. Razstava si lahko ogledate vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

KRANJ — V Prešernovi hiši razstavlja svoja dela slikar Milan Merhar, v kletnem razstavilku pa si lahko ogledate razstavo fotografij Jaka Jeraša. V galeriji Mestne hiše je na ogled razstava slik France Vozla, v Stebrični dvorani in v Mali galeriji Mestne hiše pa se predstavlja slikarka Alenka Kham-Plešman. Na Titovem trgu, na prehodu v Tavčarjevo ulico, je odprta stalna zbirka Kulturozgodovinski spomenik Kraja. Razstave so tako kot stalne muzejske zbirke odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob pondeljkih pa zaprte.

SEVNICA — Člani dramske in folklorne skupine DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega bodo v soboto, 19. septembra gostovali v Sevnici in Boštjanu. Pionirska in odrasla folklorna skupina se bosta najprej predstavili v sevnški tovarni Lisca, zvezcer pa bodo člani dramske skupine v Boštjanu uprizorili Tri šale Čehova, nakar bosta nastopili še obe folklorni skupini. Člani kulturnega društva iz Ribnega bodo tako vrnili obisk folklorni skupini iz Boštjanu, ki je v Ribnem gostovala junija letos.

ŠKOFJA LOKA — V galeriji na lokrem gradu je odprta razstava Partizanska grafika, risbe in akvareli. Ogledate si jo lahko do 5. oktobra, med tednom razen ponedeljka od 10. do 17. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 9. do 17. ure.

Razpadajoči priči tržiške zgodovine

Strešne razpoke na cerkvi sv. Jurija delajo škodo petsto let staremu gotovemu stropu, edinstvenemu pri nas, vedno hitreje pa izginjajo tudi zidovi gradu Altgutenberg nad Bistrico — Zaščita spomenikov, ki sodita med najdragocenejše v tržiški občini, je nujna.

Tržič — Nad Bistrico je že 1156. leta kraljeval grad Gutenberg, ki ga imenuje ljudska priponedna Hudi grad, domnevno bivališče roparskih vitezov. Najstarejši znani lastniki so bili briksenški škofje, za njimi pa vitezi Guttenberški, ministeriali andeški grofovi, omenjeni sredi 12. stoletja. Po letu 1400 so postali gospodarji gradu Lambergi. Tu je bil rojen prvi ljubljanski škof Žiga Lamberg. Koncem 15. stoletja si je ob ženitvi s Katarino Lambergovo pridobil grad Jurij Winkler.

Bržkone je potres 1511. leta poškodoval grad tako močno, da so lastniki Winklerji, znani tudi po svojih pravdah s kmeti in tržani, grad zapustili in se preselili v Tržič. Ime Gutenberg so Mabergi, lastniki Kamna, 1557. leta prenesli na grad Glanz ob vznožju Dobrče, vendar bi se ohranilo vsaj ime gradu, iz katerega so izšli. Grad nad Bistrico pa so od tedaj začeli imenovati Altgutenberg ali Stari Gutenberg.

Slika opuščenega gradu, ki nam jo je ohranil Walvasor, kaže obsežno grajsko ploščad, ki jo obroblja visok zid s streljnimi nastavki. Sredni grajski dvorišča se izza obzidja kaže obris večjega arhitekturnega objekta, morda ostanek prvotnega stolpa strega gradu, iz katerega se je razvilo kasnejše grajsko poslopje.

Bogata gledališka sezona

V amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah se pripravljajo na letošnjo gledališko sezono — Več gostovanj domačih gledališč in abonmaške predstave

Jesenice — Amatersko gledališče Tone Čufar na Jesenicah se temeljito pripravlja na letošnjo gledališko sezono. Domača igralska skupina bo predstavila štiri dela, izven abonma pa pripravljajo dve predstavi pretekle sezone in za novoletne dni mladinsko igro. Repertoar vsebuje še pet predstav gostujučih gledališč ter izven abonma več drugih gostovanj.

Oktobra bo na sporednu komedijski večer, sestavljen iz dveh enodenjak ruskega pisa in dramatika Antona Pavloviča Čehova, ki ga doslej na Jesenicah še niso uprizorili. Režiser Čehovega **Medveda** in **Snubača** bo Miran Kenda. V drugi polovici novembra se ljubiteljem gledališča obeta komedija hrvaškega dramatika Iva Brešana **Smrt predsednika hišnega sveta**, zgodba iz naše vsakdanosti, sestavljena iz predstav o človeških slabostih v družbi. V drugi polovici januarja bo na odru gledališča Ibsenova drama **Strahovi**, drama o izgubljenih mladostnih iluzijah, delo, ki velja za eno izmed temeljnih del svetovne dramatike. Sezono bodo sklenili z delom slovenskega pesnika in dramatika Gregorja Strniša **Samorog**, ki jo poznavalci uvrščajo med najboljše slovenske drame, kar jih je bilo napisanih po osvoboditvi. Premiera bo predvodenica aprila prihodnje leta.

Izven abonma se bodo predstavili še z delom Paula Zindla **Vpliv gama žarkov na rast rumenih marjetic** in z dramo **Jakob Ruda** Ivana Cankarja. To je drama, ki je doživelja pri kritiki in občinstvu izjemno dober sprejem.

Gostovala gledališča prihajajo na Jesenice z monodramo **Jacera**, s

Tudi letos abonma v Ribnem

Ribno — Tako kot lani se je DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega odločilo, da organizira tudi v tej sezoni abonma gledaliških predstav. Lanske izkušnje so pripravile k še boljšemu sporednu. Novost je, da bodo letos v abonma zajete le gledališke predstave in ne tako kot lani, ko je bila v spored vključena vsa kulturna dejavnost.

Za letošnji abonma so izbrali osem gledaliških predstav. Amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenicami se bo predstavilo s Cankarjevim delom Jakob Ruda in s komediojo Smrt predsednika hišnega sveta. Prešernovo gledališče iz Kraja bo uprizorilo Odločno zahtevo, amatersko gledališče iz Pirni delo Kje je meja, gledališka skupina iz Bohinjske Bistrike pa Žensko vprašanje. Člani domačega društva bodo pripravili domače delo Kreli in mladinsko predstavo Gostija v polnoči.

Cena abonmaja znaša 200 dinarjev, poravnate jo lahko v dveh obrokih pri poverjenih. Izbrana so dobra dela, zato lahko pričakujemo velik odziv.

Rado Mužan

Na kopasti vzpetini jugozahodno od grajskih razvalin stoji cerkev sv. Jurija, ki je bila sestavni del guttenberške gospoščine. Nastala je v času pozne gotike ter ima rebrasto obokan prezbiterij in z motivi krogovičja dekorativno poslikan leseni strop v ladji z začetka 16. stoletja. Ta sodi med najstarejše in najbolje ohranjene pri nas in ga je še nekaj let nazaj zakrival renesančni strop iz leta 1698, ki je zdaj v cerkvi sv. Jožefa nad Tržičem. Nekoliko mlajše so prav tako v naših časih odkriti gotski freski na slavoločni steni, ki jih pripisujemo Jerneju iz Loke.

S tem, morda nekoliko predolgim, uvodom, ki sem ga posnela iz knjižice Tržič in okolica avtorja Ceneta Avguština, sem želela opozoriti predvsem na kulturno in zgodovinsko vrednost, ki ju grad Altgutenberg in cerkev sv. Jurija predstavlja za zdaj živeča Tržičana in navsezadnje tudi za širšo javnost.

Oba spomenika je namreč močno načel zob časa. Cerkevni stolp je zaradi miniranja v bližnjem peskokopu, delno mogoče tudi zaradi potresa, tako razpokan, da je restavrirani gotski strop ponovno poškodovan. Ogroženo je tudi obzidje Altgutenga. Zidovi razpadajo, krušijo se — zaradi gosto posejanih dreves okrog njega še hitreje — in sprav-

Cerkve sv. Jerneja nad Bistrico — Foto: H. J.

ljajo v nevarnost priložnostne obiskovalce, predvsem pa otroke, ki se igrajo med starodavnimi ostalinami.

Z namenom, da dragoceno spomenika tržiške zgodovine vendarle ne bi do kraja razpadla, je predsednik sveta krajne skupnosti Bistrica Jakob Stabuc sklical sestanek in nanj povabil »vse zainteresirane«. Osnovni zaključek razgovora je bil: delavci Zavoda za spomeniško varstvo iz kraja bodo pripravili program obnove obeh objektov, ki ga bodo ovrednotili in — iskati denar. O virih je zdaj še preuranjeno govoriti. Tržička kulturna skupnost najmanj do 1985. leta denarja ne bo imela, obnova pa bo nujna že prihodnje leto.

Cerkev in grad vsekakor nista pomembna samo za bistrško krajevno skupnost. Sodita med najdragocenejše spomenike v vsej tržiški občini. Zato je nujno reševanje stvar vseh Tržičanov, menijo v Bistrici in poudarjajo, da bi bil atrij grajske obzidje kot nalašč za različne družabne prireditve, oba objekta pa po zaščiti privlačna turistična točka. Posebno še, ker mimo nje pelje pot slovenske planinske transverzale.

H. Jelovčan

Likovniki!

Kranj — Skladen razvoj likovne kulture je možen le v stalnem sodelovanju vseh ustvarjalcev. Likovno društvo Kranj, ki združuje to dejavnost, vabi vse likovne delavce (slikarje, kiparje, grafike, arhitekte, aranžerje, oblikovalce, ljubitelje), da se včlanijo. Informacije dobite pri Zvezi kulturnih organizacij Kranj, Trg revolucije 3., telefon 21-135.

D. Sedej

Pisateljica Berta Golob je v knjigi »Sovražim vas« zbrala prgišče pretrsljivih črtic, s katerimi razkriva stisko mladih fantov in dekle, ki jih je življenje pahnilo pod streho vzgajališča v Predvoru.

Tugo

Drugačno ime mu ne bi pristajalo. Prav nič veselega ni bilo na tem fantu. Gube so se mu razvlekli po vsem obrazu. Bilo jih je veliko. Bile so že globoke.

K nam je prišel iz nekega drugega zavoda. Sprva sploh ni govoril. Potem je lajal. Kasneje mu je ušla kaka človeška beseda.

Pisal je nečitljivo, kolikor je sploh pisal. Tiste zvijugane črke so bile natanko take kot njegov obraz: žalostne.

Drug za drugim smo izgubljali potrpljenje nad njegovimi zvezki. Nad njim.

Počasi se je zlevil, izmotal iz oklepa in spregovoril. Začel je celo tekspresimirati imena. Ostal je Tugo.

Imel je premožne starše. Mati je uživala tablete, da bi lahko rodila Zaraka, ko je bil on že na poti. Zato so otrokovi udje ostali skrivenčeni. Roka ni mogla ubogati svinčnika, noge so mlahavo klecale in iskale desno stran ceste.

Prišla je nova grenkoba: poklic. Vtaknili so ga v trgovsko šolo. Le take, bolj velike reči bi lahko prekladal z nerodnimi rokami, so rekli. Tugo le med prsti, če pa niso poznali ubogljivosti?

Povrnili se je v svoj oklep. Opustil je človeško govorico. Umolknil je. Ko sva se pred kratkim srečala, se je majčkeno nasmehnil, črte na obrazu pa so ostale. Dolg, suh in bleš se je pomikal po Restjevi. Ni povedal kam.

Prometni zamaški načenjajo staro Loko

Škofja Loka — V četrtek zvečer, 10. septembra, se je dvajset minut pred enajsto iz tovornjaka prevrnil nepravilno naložen bager. Prevrnil se je na hišo št. 19 na Poljanski cesti v Škofji Luki in dobesedno priletel v sobe. Sreča v nesreči je bila, da je lastnik nekaj minut pred tem odšel spati drugo sobo in da tedaj ni tam, tako kot navadno, spal otrok. Tako je nezgoda imela le gmotne posledice.

To je skop posnetek dogodka, ki je ponovno opozoril na nevdidržne prometne razmere v starem mestnem jedru Škofje Loke. Najteže točke bi lahko označili takole: cesta za Poljansko dolino od Petrola, po Spodnjem trgu, Grabnu in Poljanski cesti; del ceste za Selško dolino od Petrola do Trnja; avtobusna postaja; križišče pri Petrolu; povezava za Ljubljano in Kranj.

Najbolj perec je promet za Poljansko dolino, ko poteka skozi staro mestno jedro. Po podatkih prometnega štetja v letu 1977 je znašal poprečni letni promet v Žmincu 2.400

vozil dnevno. Vsa ta vozila so se prijavila po Poljanski cesti, torej skozi stari del Škofje Loke. Njim lahko dodamo še vozila iz mesta, bližnje okolice ter vozila iz kranja in Ljubljane. Letno se promet povečuje približno s faktorjem 1,4. Takšen promet s stresljavi, ropotom in izpuščimi plini uničuje staro mestno jedro, ogroža življenje prebivalcev in udeležencev v prometu, življenjske razmere v tem delu mesta so zelo težke.

Veliko bolje tudi ni s prometom v Selško dolino. Leta 1977 so na števem mestu na Bukovici našeli dnevno 1900 vozil. Vsa so šla skozi

mesto. Tem lahko pričejemo še vozila iz Podlubnika. Staro Loko in druge bližnje okolice, iz česar se vidi, da je promet na tem predelu še gostejši. Tu so posebno ogroženi predvsem solobvezni otroci.

Na tem delu ceste je tudi avtobusna postaja. Leta 1956 je bila poprečna dnevna frekvencija potnikov 1960. Na postaji so postajalička za štiri avtobuse hkrati, grajena pa je bila za največ 2.000 potnikov dnevno. Danes gre skozi avtobusno postajo poprečno 9.700 potnikov dnevno in 65 avtobusov, ki opravijo poprečno 199 voženj. Postaja že ovira in utesnjuje promet za Podlubnik, Staro Loko, Selško dolino in obratno. Postaja in avtobusni promet sta pravi prometni zamašek na edinem ozkem prehodu iz starega v novi del mesta. Trenutno je nujna rekonstrukcija postaje in njena razbremenitev na račun železnice in parkirnih površin, istočasno pa je nujna razbremenitev prometa na delu ceste Petrol-Trnje. Čimprej bo potrebno razmišljati o novi lokaciji avtobusne postaje, ki pa je odvisna od ureditve mestnega in obvoznega prometa.

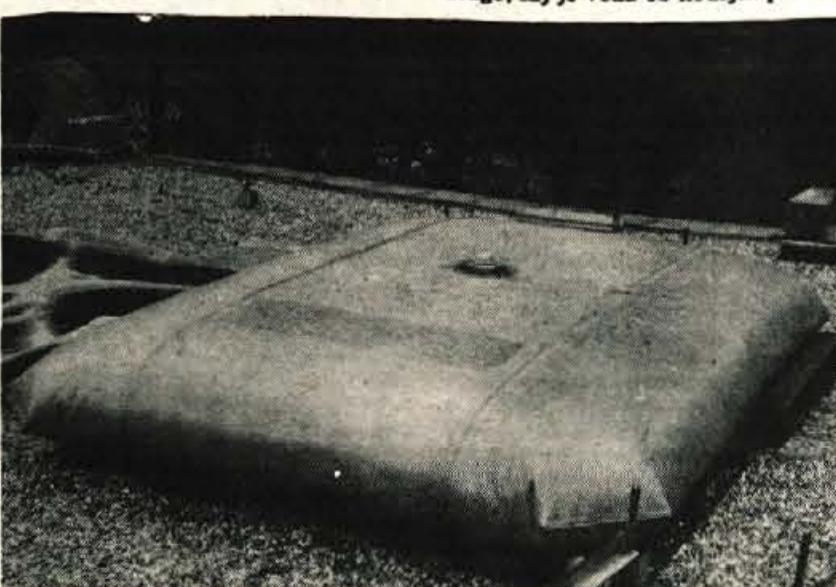
Križišče pri Petrolu je naslednji prometni zamašek in je hkrati neprimereno urejeno in nevarno. Vsa vozila iz Poljanske in Selške doline, iz mesta in bližnje okolice, iz Kranja in Ljubljane v mesto, Poljansko in Selško dolino, gredo prek tega križišča. V vsakem primeru bi bila nujna takojšnja rekonstrukcija, ki niti ne bi zahtevala prevelikih stroškov, s kompleksno rešitvijo prometa pa ga je potrebno čim bolj razbremeniti.

Tudi povezave za Kranj, predvsem pa za Ljubljano, niso dobre. Leta 1977 so na števem mestu na Godešči našeli dnevno v poprečju 4.200 vozil dnevno, pri Sv. Duhi, na cesti proti Kranju pa 5.500 vozil. Danes je promet še gostejši.

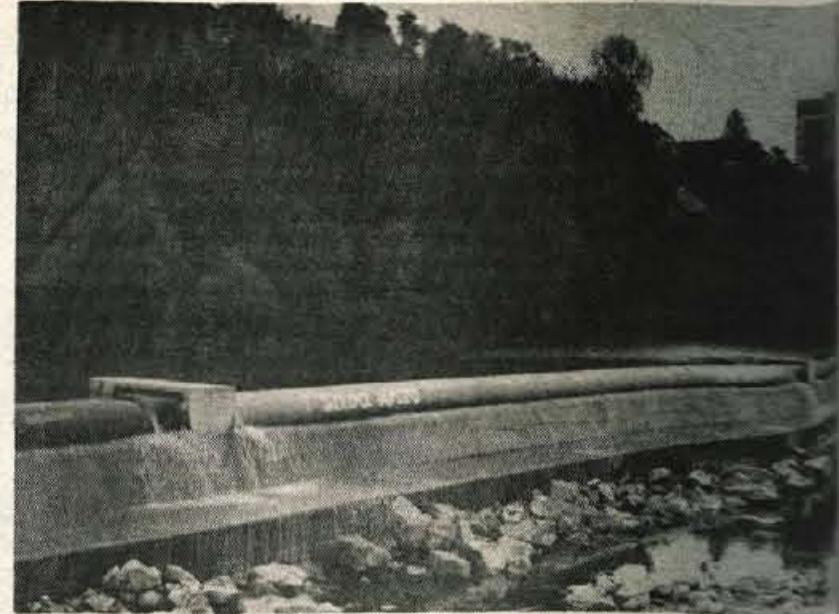
Če se torej vrnemo na izhodišče, na problematiko prometa v Škofji Luki, vidimo, da nikakor ni problem le promet za Poljansko dolino, temveč je potrebno v zvezi z njo kar najbolje rešiti tudi druge prometne probleme v vsem mestu. Ne gre torej za nobeno »uransko cesto«. Povezava glavnih prometnic z novim rudnikom urana samo naključno in s širšo družbeno pomočjo rešuje akuten in star problem Škofje Loke. Koliko bo rudnik udeležen v prometu, je razvidno iz naslednjih števil: dnevno bo potrebno okoli 50 ton zveplene kisline, 10 ton nafta, 12 ton živega apna, 0,6 tone netrijevega klorata, 0,5 tone ostalih kemikalij, 0,9 tone eksploziva. Večino teh surovin naj bi dovažali enkrat tedensko oziroma mesečno. Uranov koncentrat naj bi odvažali iz rudnika v 25-tonskih kontejnerjih, po predvidevanjih enkrat mesečno.

Nova obvoznica za Škofje Loko je že predvidena in naj bi jo zgradili potem, ko bo zgrajena cesta po Poljanski dolini, čeprav gostota prometa in prometni problemi kažejo, da bi bilo racionalnejše in bolje graditi v obratni smeri. Vendar je bilo pri urejanju prometa skozi Škofje Loko oziroma obvoznice že toliko zamujenega, da je vrstni red tak, kot je. Vsekakor pa bo nujno potrebno ob gradnji obvoznice hkrati menjati prometne probleme v mestu in sicer tako, da bodo rešitve omogočale normalne tokove prebivalstva, turistov in tudi tovora v mesto, na Trato, v industrijski bazen in okolico. Predvsem pa bo potrebno tako kot na Mestnem trgu izločiti promet iz Spodnjega trga v Grabnu, ker se bo le tako lahko zavarovalo staro mesto jedro. Le tako bo načrt revitalizacije starega dela Škofje Loke uspešen in se bo lahko mesto uspobilo za zgodovinske, kulturne in turistične namene.

L. Bogataj

Tri leta je gumijasti rezervoar za vodo že izpostavljen dežju in soncu. Razpoložljiva voda nima še prav nobene.

Savin gumijasti jez že uravnava nivo vode na jezu kranjske elektrarne.

V Savi izdelali gumijasti jez

Iz posebnega kavčuka in močne tkanine so v Savini tovorni kemičnih izdelkov izdelali petdeset metrov dolg gumijasti jez, ki je pri nas novost — Namestili so ga na jezu kranjske elektrarne — Njegova prednost je enostavna uporaba in nenost.

Stari, leseni Majdičev jez na Savi v Kranju so pred leti temeljito obnovili. Spodnji del so obložili z betonom, potem ko so odstranili vrhnji, prepereli del starega jeza. Za zgornji del pa so sedaj odločili za pravo postajo. Postaja in avtobusni promet sta pravi prometni zamašek na edinem ozkem prehodu iz starega v novi del mesta. Trenutno je nujna rekonstrukcija postaje in njena razbremenitev na račun železnice in parkirnih površin, istočasno pa je nujna razbremenitev prometa na delu ceste Petrol-Trnje. Čimprej bo potrebno razmišljati o novi lokaciji avtobusne postaje, ki pa je odvisna od ureditve mestnega in obvoznega prometa.

Zivljenjska doba gumijastega jeza je petnajst do dvajset let. Strokovnjaki bodo jez, ki so ga stavili ob kranjski elektrarni, saj je to njihov prvi izdelek. Izkušen seveda Savin podobnih izdelkih ne manjka, znani njeni rezervoarji za vodne tekočine. Tako imajo tri litrski rezervoar za vodo, s katerim izpostavljenega vsem vremenskim razmerah in gumijasta plast ne nima nobene razpoke. Omenjena so v Savin delovni Nedavno so izdelali »jegulje«, so poimenovali 250 tisoč rezervoar za vodo, s katerim ladje prevaže pitno vodo dranske otok.

Kavčuk in tkanino za izdelavo gumijastega jezu so morali izbrati, saj je pri posebnem kavčku nimač ne morebiti sintetično tkanino, izdelovali tudi doma. Zanimanjivo je pokazala karlovška tektilesna tovorništva. Savin gumijasti jez je prvi objekt v Jugoslaviji, ki je novost torej. V Savin so tovorništvo osvojili novo tehnologijo, ki je velike možnosti razvoja. Leta 1976 v Srbiji bi potrebovali okrog takšnih jezov, jezovi na Kriti dajo in kljčejo po obnovi in so zelo dobro izkazali tudi pred poplavami, saj jih je med napopolnitvi. Možnosti za prevoz Savinih gumijastih jezov je veliko.

M. Volč

VINKO NOVAK dela v kranjski elektrarni že dvajset let. Naporno je bilo nekdaj delo na jezu in kako enostavno je danes je povedal:

»Jez je bil nekdaj leseni, deski, ki smo jih zatikali količke, in tako smo sponzorovali vodo. Ob nalinjih, največkrat bilo to ponoči, smo s čolnom skornjih do ramen breddili vodo ob jezu tja do Tiskanina, pobirali plohe, da se je voda posuvala čez jez, sicer bi poplavila Tiskanino, Struževno. Ob neurjih je nosila s seboj drevo. Tedaj je bilo načelo, da je zelo nevarno. Dogodilo se je, da je drevo zagodilo sredji, da pa smo v vodi nemočni čakali, da se pojde. Nekoč je sodelavca vrglo jez. Zdaj, odkar imamo gumijaste jeze, je vse drugo. S pritiskom na gumb uravnava nivo vode.«

Zbor delavcev v Potniškem prometu

Z boljšo organizacijo do višjega dohodka

V Alpetourovem tozdu Potniški promet so se pretekli četrtek zbrali delavci na zboru in se dogovorili, kako izboljšati poslovanje.

Kranj — Pretekli četrtek so se zbrali na Primskovem na zboru delavcev zapošleni v TOZD Potniški promet pri Alpetouru. Povod za sklic zebra delavcev, sklical ga je osnovna organizacija sindikata, je bil polletni poslovni rezultat in izplačila osebnih dohodkov. Razen večine delavcev omenjenega tozda so se zebra delavcev udeležili tudi vodilni delavci sozda in delovne organizacije, občinski pravobranilec samoupravljanja in predstavnik občinske konference ZKS. Razprava je bila v največji meri posvečena dvema vprašanjema: zakaj je rast dohodka osebnih dohodkov tako nizka.

V prvem polletju so sicer v Potniškem prometu dosegli za 35 odstotkov več prihodka kot lani v enakem času, vendar so se stroški toliko povečali, da je dohodek porastel kar maj 11 odstotkov. Največ je k visokemu porastu stroškov prispevala nafta, ki v ceni predstavlja kar 32 odstotkov, in povečani stroški vzdrževanja, ki so v ceni storitev zastopani z 25 odstotki. Vse to so stroški, na katere v temeljni organizaciji praktično ne morejo vplivati.

Poprsti osebni dohodki pa so v prvem polletju porasli za 18,8 odstotka, kar je precej več od rasti dohodka.

Na zboru so se dogovorili, da si bodo prav vsi delavci prizadevali, da bi do konca leta zmanjšali poslovne stroške vsaj za dva odstotka. To bodo skušali doseči s selekcijo linij. Stevilo prevozov bodo zmanjšali tam, kjer izkupičkom ne pokrivajo stroški. Dogovorili so se, da bodo izpeljali reorganizacijo tehnologije dela znotraj temeljne organizacije. Zaradi podedenovanih razmer iz preteklosti je ponekod delo razdrobljeno in to bodo skušali sedaj odpraviti. S tem bodo izboljšali tudi delovne razmere, saj se sedaj dogaja, da so

delavci tudi do 400 ur od doma, da lahko opravijo svojo delovno obveznost 182 delovnih ur. To bodo nadeli tako, da se bodo o razporeditvi avtobusnih linij dogovorili s sorodnimi delovnimi organizacijami, ki delajo na tem področju.

Stroški povečujejo in s tem manjša dohodek tudi problem konicnega prometa. Konice se pojavljajo zlasti zjutraj in po 14. uri in tedaj mora Alpetour zagotoviti prevoze za vse, dopoldne pa tudi do 45 odstotkov avtobusov stoji in čaka za eno ali dve vožnji po 14. uri. Delavci zato izgubijo izredno veliko časa, ko čaka na linijo oziroma pri prihajanju na delo. Razen tega pa so mnogi vso sezono zaposleni tudi ob sobotah in nedeljah.

Prav zaradi čakalnih ur so delavci na zboru predlagali, da bi pripravili nov pravilnik o nagrajevanju. Menili so, da so dohodek za efektivne ure, ki jih prebijejo na delu, v redu in da tudi glede na višino rasti dohodka temeljne organizacije ne morejo pričakovati bistvenih povišanj. Menijo pa, da je nujno potrebno najprej pregledati, kako bi se dalo zmanjšati tako imenovane čakalne ure in razdrobljeni delovni čas, potem pa se dogovoriti, kako za ta čas šoferje primočno nagraditi.

V torek, 15. septembra, je problematiko potniškega in tudi tovornega prometa obravnavala problemska konferenca ZK, ki so jo sklicali na ravni delovne organizacije Promet. Podprtli so sklep delavcev Potniški promet in sprejeli sklepe in stališča za delo osnovnih organizacij ZK pri odpravljanju vzrokov omejenih težav in odgovornost za uresničevanje na zboru sprejetih sklepov. Hkrati pa so se dogovorili, da bodo vse probleme skušali reševati v koordinaciji med vsemi tozdi v delovni organizaciji.

L. Bogataj

Francoski spomini na partizanske dni

Na obisku na Bledu je bilo trideset Francozov, ki so zadnje mesece minule vojne preživeli med partizani Vojkove in Gradnikove brigade – Presenečeni nad gostoljubnostjo

Bled – V blejskem hotelu Park so se te dni mudili na letnem oddihu Francozi s svojimi družinami, ki niso bili »navadni« tuji gostje. S Slovenijo in Jugoslavijo jih povezujejo in spominjajo težka zadnja leta minule vojne, ko so delali v vojnem nemškem ujetništvu na Jesenicah in na Ljubljenu, dokler jih niso osvobodili partizani.

Med tridesetimi Francozi, ki so večinoma prvič obiskali Slovenijo po vojni, je bilo največ tistih nekdajnih borcev, ki so bili najprej v taboriku Podmežakli na Jesenicah, julija 1944 pa so jih 83 odpeljali partizani. Zadnje mesece vojne so preživeli v Vojkovi brigadi in potem v Gradnikovi brigadi, z Dolensko pa so se z avionom odpeljali v Bari in od tod domov v Francijo. Nekaj časa so morali preživeti tudi v delovnem taborišču na Ljubljenu kot delovni deportiranci, tedaj, ko so se začela prva pripravljalna dela pri gradnji predora na avstrijski strani.

Nekdajni francoški borce so bili izredno navdušeni in presenečeni nad topilim sprejemom, ki so ga doživeli v Sloveniji in na Gorenjskem. Dejali so, da so kraji izredno lepo urejeni, ljudje prijazni in gostoljubni, ogledali pa so si med drugim tudi jesenisko Železarno in seveda Bled in Bohinj. V Ljubljani so se pogovarjali in spet srečali s partizansko zdravnico dr. Pavla in obiskalo bolnico Franjo.

Gospod Pierre Desmoulins je bil že večkrat v Sloveniji in tako kot nekateri njegovi soborci je bil za vojne zasluge tudi odlikovan z medaljo za hrabrost. Bil je dvakrat ranjen, dr. Pavla mu je operirala oko in še zdaj se spominja tistih težkih dñi. Francoski borec z najvišjim

odlikovanjem gospod Louissien Breillard pa je takole dejal:

»V tistih težkih časih smo veliko prehodili okoli Idrije in Črnskega vrha. Ranjen som bil v noge, zdravili so me kakor so le mogli po partizanskih bolnicah. Zime so bile hude in posimi leta 1944 so mi zmrznili prsti na nogah in morali so me operirati. Tedaj, ko sem spet obiskal te kraje, sem jih na novo spomnil – okolina prav gotovo ne bi več prepoznaš, v sami partizanski bolnici Franji pa sem lahko pokazal posteljo, kjer sem se zdravil. Notranjost mi bo za vedno ostala v spominu kot mi bodo za vedno ostali v spominu tisti težki vojni dnevi, ko smo si z jugoslovanskimi partizani delili vse, kar smo imeli.«

Gospod Georges Sceti: »Predvsem smo težko obdobje v Sloveniji ob koncu vojne. Zime so bile hude, hodili smo le ponoči, a kljub pomaganju in večkrat nevrdrskih razmerah smo imeli vsi skupaj dovolj morale in zavesti. Krajev nismo poznali, hude težave so bile v začetku z jeskom in tudi s hrano, a počasi smo se privadili.«

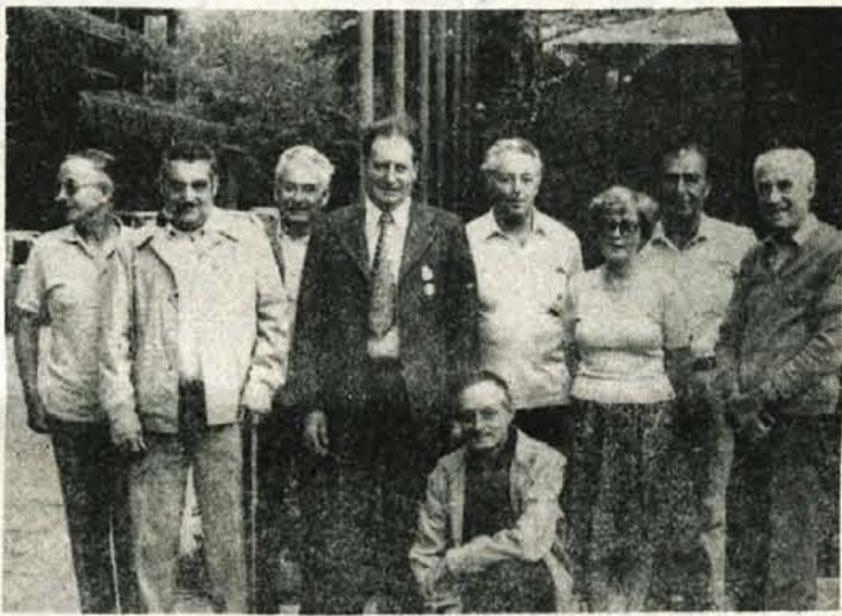
Na Ljubljano smo delovali deportiranci kopali pri izgradnji predora na avstrijski strani. Več nad smo hodili čez prelaz na avstrijsko stran in si prispevali, da bi dobili stik z našimi ljudmi,«

Francoski, ki so bili v vjetru in vjetru kot politični ujetniki. Večkrat se nam je posrečilo, da smo izmenjali sporočila tako, da smo na takih listek pod kamen in tako nekako le sporočili domačim, da smo še živi.«

Vsi skupaj pa bi radi povodali, da smo se v tej dedeli, ki si je priborila svojo svobodo v številnih žrtvah in prelivjanju krvi, izredno lepo potutili in se zaključujemo sa zares prisrečim in topel sprejem vsem, s katerimi smo se spet ali na novo srečali.«

Nekdajni francoški borce, ki imajo za svoje zasluge vojna priznanja in odlikovanja, skrbno hranijo vsak najmanjši koček papirja, ki jih spominja na njihova leta v Sloveniji. Na orumemem listu papirja gospoda Louisiana Breilla se še vidi, kako skrbno je v partizanski bolnici Franji na Primorakem zapisoval slovenske glagole ali besede, ki jih je potreboval za vaskdanje sporazumevanje z bolničarji, zdravniki ali partizani. Svoje spomine imajo Albert Chenavier, Gabriel Thermoz in drugi, ki nikdar ne bodo pozabili svojih sotovarišev, ki se v domovino nikdar niso več vrnili. Tako sta padla prijatelja in soborce Bongiovanni Cossus in Robert Condamine, strahote Dachau pa so moral preživljati številni francoški borce. Nikdar pa ne more utoniti v pozabo tovarištvo, prijateljstvo in nesrečna pomoč med francoškimi borce, našimi partizani, aktivisti in prebivalstvom, ki je živilo in delalo za svobodo ...«

D. Sedej

Francoski borce so obiskali Bled in si ogledali partizanske kraje ter jesenisko Železarno – Foto: D. Sedej

V nedeljo v Strahinju

V nedeljo, 20. septembra ob 14. uri bo pri spomeniku žrtvam v Strahinju pri Naklem spominska slovenska zvestobna ob 39-letnici borbe 2. bataljona Kokrškega odreda v Udin borštu.

Slavnostni govornik bo Drago Štefe, predsednik akcijskega odbora za celotno spominsko ureditev Udin boršta, v kulturnem programu bodo pa nastopali učenci podružnične osnovne šole dr. France Prešeren iz Nakla in osnovne šole Simona Jenka iz Kranja, pevci iz Nakla KUD Naklo in tržiška godba na pihalu.

Organizatorji pričakujejo minimo udeležbo, posebno pa mladino.

toda Janez ni pustil. Igor Petermelj ga je potem spravil v Grogovo bolnico nad Sv. Križem nad Srednjo vasjo. Ko se ga nesli čez cesto, je šel ob njem kurir Gregče z nalogo, da nalete na nemško zasedo, s pištoľo najprej ustreljati Janeza, potem pa takoj umik.

Počasi se je zdravila noge. Decembra 1942, ko je spet na nogah, ne dobi več zvezze s svojimi. Zato se priključi Poljanski četi in takoj je tu politidelegat udarnega voda. Septembra 1943, ko je bila ustanovljena pri Marenkovcu v Davči Prešernova brigada, je bil določen za politidelegata težkega mitralješkega voda. Potem je Janez s svojimi mitraljezci v bojih na Ratitovcu in Prtovču, kjer je ščitil štab IV. operativne cone, ko se jim je zaradi izdajstva komaj uspelo rešiti. Pa je spet v hudih bojih na Žirovskem vrhu, kjer mu uspe, da svoj bataljon vendarle pripelje brez vsakega naloga štaba in brez izgub iz obroča.

Kmalu zatem gre z ranjenimi na Dolenjsko, kjer jih predajo na osvobojenem ozemlju, nazaj na Gorenjsko pa nosijo orožje. Na poti nazaj jih na poti čez Travno goro nad Ribnico ustavi kurir glavnega štaba z ukazom, naj počakajo, ker bo čez nekaj dni kapitulacija Italije. Preko Jelenovega žleba se so potem približali Dolenjski vasi pri Ribnici, kjer so jurisali na italijansko divizijo. Daki jim je pomagal za sovražnikovim hrbotom. Razorozili so jih tik pred kapitulacijo.

Zdaj mu je osemnajst let, toda vojna je še na dobrimi polovicami.

Tiste dni so rušili belogradistične postojanke druge za drugo: od Kočevja, preko Lašč, Grčaric in vse do Turjaka.

Njegova posebna zgodba je Turjak. To je bila zanj podobna zmaga kot ona na Kluču. Janez je bil tedaj komesar štabne čete. S svojimi fanti se je vgnedil v hribu pod lipami pred glavnim vhodom v grad. Samo ponoči so dobili jesti, ko so lahko prišli tovarni do njih. Sedem dni so oblegali okrog sedemsto belih in četnikov, ki so se skrivali za utrjenimi zidovi. Med njimi je bilo 26 duhovnikov in bogoslovcev. Tik pod tisto kapelo so čepeli v bregu »Turjaka« niso mogli zavzeti ne Turki ne Napoleon, pa tudi komunisti ga ne bodo ...«

Osmi dan, ko je Daki privlekel močnejši top na Pristavo, je Turjak padel. Ne more

povedati, kaj je doživeljil borec v takšnih trenutkih.

S Prešernovo brigado je kmalu zatem na Gorenjskem in ruši mejo od Sorice do Logatca, odstranjuje mine, ruši utrdbe v Baški grapi, Železnicu v Pivki, Postojni, Logatcu. Potem je spet pri prenosu okrog 60 ranjencev od Martiničev vrha prek Cerkenega pa vse do Oalice. Od tu se je na Gorenjsko vrnil kot komesar 5. VDV čete na Pokljuko. Do januarja 1945 je s to četo od Bohinja do Mojstrane, na Bledu, Jesenicah. Pa spet na Primorskem. Pod vodstvom Matije Suhadolnika-Luke je sodeloval v vseh zaključnih akcijah od Martiničev vrha preko cele Primorske – Gornje Tribuše, Čepovana, Vipave, Krass, Sežane, Divače – do zaključnih akcij v Trstu, kamor so prišli 28. aprila 1945. Prvi so bili v Trstu in zavzeli so vse ključne položaje ter tako omogočili ostalim enotam IX. korpusa in IV. armade, da so dokončno osvobodile Trst 1. maja 1945.

Vajen si bil krvi in mrtvih. Toda kar je doživel v Trstu, je nedopovedljivo. Po kanalih so ležali Nemci, ustaši, četniki, partizani, mule, konji, civilisti. V pouličnih bojih ni bilo usmiljenja.

Svoboda? Ni doživel pesmi, godbe, cvetja na glavnih trgih Trsta. Ves čas je bil v akciji. Doživeljil jo je v srcu. Toda tista prava, ko si lahko v miru zaspal, ko nisi več nosil na prodaj življenja, ko so bile pregnane in ujetne zadnje bande, tista je prišla zanj veliko kasneje.

Dolga štiri leta in še čez v borbi, v nevarnosti. Ranjen v nogo v Kisovcu, skozi ramo v Gorjach pri Bledu, v meča na Mrzlem vrhu, razbito koleno na Krasu, strel v hrbot na Jelovici ... Menda vsega šestkrat ranjen. Še danes prvorodcu nekaj svincov kroži po telesu. Kamorkoli danes popelje družinico, kaže na mesta, kjer so jurisali, prenašali ranjence, bili v zasedi ... Rad je o svojih doživetljih pripovedoval tudi šolskim otrokom. Najboljši poslušalci so. Prav užitek je biti z njimi. Če se mu bo zdravje malo povrnilo, bo še bolj medijev in jim pripovedoval o Baški grapi pa o Turjaku, Kluču, Žužemberku ... Želi le tudi, da bi se ljudje zavedali trpljenja v tej borbi. Ne le borev, temveč vsega ljudstva. Da bi tega nikoli ne pozabili ...«

D. Dolenc

Avensniki v Žireh in na Bledu

Avseniki so člani ansambla Avsenikov po poletnem odzeli novo sezono. Najprej so sodelovali s poluravninom na veliki konjeniški triptih na Brdu, potem pa so za slavko televizijo posneli novo.

Med tedni bodo imeli tudi celovečerne nastope in novo sezono bodo začeli prav konjenikom.

Torek, 22. septembra, bodo govorili najprej v Žireh, kjer njihov prav tako kot pred leti organizator 00 ZMS Žirovski vrh. V are-

do, 23. septembra, bodo nastopili na Bledu v veliki športni dvorani.

Velika športna dvorana še ni preizkušena za tovrstne prireditve, vendar skupaj z organizatorjem, zavodom za turizem Bledu, zagotavljajo, da bo slišnost dobra. Zato bodo dvorano tudi primerno uredili.

Ansambel bratov Avsenikov začenja novo sezono z nekoliko dopolnjenim programom, vendar bodo zadovoljni tudi ljubitelji starejših in novejših melodij. Na koncertih bo dovolj humorja. Večera z Avseniki skratka veliko obeta.

I PA NISMO SE UKLONILI

Dolga so bila štiri leta

svoje je naredil, kar je moral. Zavest, da je naredil vse, kar je le bilo v njegovih močeh, je kljub vsemu, kar se danes dogaja in kar bi moral biti, pa ni, kljub vsem njegovim žrtvam vseh njegovih soborcev, lepa. Ve, da več ni mogel narediti. Gospodarstvo se ne da reševati s puško, z jurišem. Pamet bi morali rabiti tisti, ki so odgovorni zanjan.

S šestnajstimi leti je bil decembra 1941 že med partizani v Krimski četi. Pred tem je bil doma v Stožicah z ostalimi mladinci nenehno v akciji. Biščo artilerijsko kasarno na sedanji Titovih cesti v Ljubljani je s svojimi vrstniki, Slovenčevim, Kumarjevim, Glinščevim, Kovačevim, Simčičevim, Sotlarjevem in drugimi poznal bolje kot Italijani. Koliko orožja in streliva so znosili vse skozi ograjo! Potem je postal prenevarno in moral je v gmajno. Iz Krima je kmalu prešel v zasčitno četo šolskega tabora v Polhograjskih Dolomitih. 7. maja 1942 je na Kluču bil svoj prvi težji boj. Italijanom so tedaj zadali prvi hujši udarec. Uradni viri navajajo, da je padlo takrat 36 sovražnikovih vojakov, 82 vojakov in oficirjev, ki je bilo pa ranjenih. Janez, ki je bil tedaj pomočnik mitraljezca, je prepričan, da jih je bilo več.

Njegova zaščitna enota je bila specjalna enota: v njej so bili sami mladi, drzni protstovljci. Iz te borbe je moral spet domov na teren in prav takrat je le za las ušel raciji. V žitu je bil skrit, ko so Italijani šli v strelečih skozi polje. Čerin, kmet iz Savelj, ki je vedel, da je Janez v žitu, je vojake s pijačo speljal proč ...

Junija 1942 je s še nekaj tovarni preko Polja in čez Ljubljanicu spravil na Dolenjsko 47 borcev iz Posavja in jih predal II. grupi odredov. Z II. grupo odredov je šel potem na Gorenjsko. V Iljavični četi je bil. Po boju v Lučnah je postal mitraljezec in potem vse do konca vojne. 34 mesecov je nosil mitraljeze. Desno ramo ima še danes malo nižjo ...

Julija 1942 je bil v Kisovski grapi pod Bukovim vrhom v Poljanski dolini hudo ranjen v levi kolk. Dr. Gregorčič, ki je prisel iz Gorenje vasi, mu je hotel odrezati nogo.

– Kostec Janez

ANDREJ ŠTREMFELJ

LHO^TSE 10

Človek na snežnem razu pod dvojko je samo majhna pika.

Zaradi slabega vremena na gre nihče na hrib. Tudi skupine na enki ima »čakalni dan«. Tak dan je za tiste v vrhinskih taborih moreč, za tiste v bazi pa pomeni avtomatično en dan počitka več. Počitek v bazi poteka tako kot običajno. Pisane, branje, umivanje, sušenje, pranje itd. Hrana je vedno slabša. Čivču se nič več ne ljubi. Konzerve samo še pogreje, izboljša, tako kot je obljudil doma, pa jih ne. Domačini kujojo. Čivč pa večino časa preleži v šotoru. Negodovanje nad hrano je vedno večje.

Na dvojki je spodnji šotor polomil. Za silo so ga popravili in postavili še tretjega. Na slednjega dne so prišli na trojko in postavili prvi šotor. Bil je nov model in zato premajhen za tri, kolikor jih je ostalo v trojki čez noč. Aleš in Vanja sta sestopila, Peter, Pavel in Filip pa so na slednjega dne napeli še sto petdeset metrov vrvi proti štirici. Zaenkrat nam stena omogoča lepe prehode, ki so večinoma varni pred večjimi plavozovi.

V lepem vremenu je bila pot na enko prav mora. V nezgodni vročini smo se potili, da je kar teklo od nas. Očala so se neprestano rosila. Sneg je postal moker in se je prijemal na dereze. Stopinje od prejšnjega dne so niso nikdar poznale. Vsako popoldne je snežilo. Kadarn pa sneženja slučajno ni bilo, je pihal veter in zametel gaz.

Ob osmih sinoči iz baze. Do prečke nad skalami je žgalo kot v puščavi. Hlastali smo kot ribe na suhem. Od gobe na smučarskih očalah mi je kar teklo. Ogromne »coklje« so me spravljale ob živce. Na skalah smo počivali. Naenkrat so se iz doline privlekli megle. Tako, ko so se usedle v steno je pričelo snežiti. Pohiteli smo, in plazovom komaj ušli v votlinu na enki. Popoldne je snežilo. Plazovi so neprestano puhalni čez tabor. Tensaing je prestrašen prišel iz šotorja v votlini. Trdno je bil odločen, da gresta z Ang Dalijem v dolino. V šotorju ju je tako neznansko strah plazov. Le z oblubo, da bosta spala v votlini, ju obdržimo v taboru. Po večerji sva z Mkom odšla v šotor.

Serpe sta bila tako preplašena, da niti nosu nista pomolila iz šotorja, kaj šele, da bi ga odmetala. Oba šotorja sta bila zasuta do slemenja. Celo uro sva se trudila, da sva ju rešila belega objema. Premočena in premažena sva zlezla v šotor. Mšk pravi, da sem se prve pol ure v šotoru močno približal Šraufu. Preklinjal sem vse po vrsti, še posebej pa nemarne Serpe. Najraje bi šel v votlini in ju prebuknil. Kar penil sem se od jeze. Take avinjarje v šotoru nisem še nikdar videl. Tri ure sva pomivala brisia na pospravljala preden sva lahko odšla spati. Spala sva odlično, tako kot doma. To je bila posledica dobre aklimatizacije.

Ponovila se je stara slika. V Daljnogledu smo crkvali zaradi hude vročine. Krošnjo sem imel zelo težko. Rame so me vso pot bolele. Na razu je prija megla. Pod dvojko so nas že zasipali plazovi. Spodaj na razu me je začelo zvijati po trebuhi. Bilo je vedno huj. S težavo sem krotil veliko potrebo.

Mšk je odkopal spodnji šotor, Miro in Rok pa srednjega. Sam nisem bil za nobeno rabo. Zvijanje po trebuhi je bilo vedno bolj nezgodno. V majhni šotoru sem se zavlekel v kot in stokal. Mšk se je lotil kuhanja. Nisva se še uredila, ko je sneg že zasul šotor do slemenja. Gorilnik ni hotel goret. Tudi z vžigalnikom sva imela velike težave. Od neprestanega neuspešnega priziganja gorilnika se je v šotoru nabralo veliko plina. V mirovanju sva dihalo kot ob največjem naporu. Zmanjkovalo nama je zraka.

Nisva vedela, kako naj se odkopljeva. Po radiu sva vprašala bazo. Misliši so, da se hecava, čeprav je bila situacija za naju na vso moč resna. Skozi majhno odprtino na šotoru je Mšk preil debelo plast snega. Odmetal je toliko, da je lahko zlezel ven. Nerodno je bilo, ker nisva imela nobene lopate. Z rokami je od zu-

naj odkopal šotor. Komaj je zlezel nazaj, ko sem moral na vrat na nos ven. Srati v takem viharju je pravo trpljenje. Sneg me je popolnoma zasul. Zanotalo se mi je v roki. Plazovi so neprestano zasipali šotor. Zato sem moral precej čaka na tolkišen odmor, da sem lahko zlezel nazaj k Mšku.

Zaradi driske nisem upal jesti nič drugega kot slane kekse in čaj. Nisem hotel tvegati še enega izleta pred šotor. Ta je bil zopet pokopan pod snegom. V notranjosti je zaradi kuhanja in najine prisotnosti postal toplo. Začelo je kapljati od stropa. Po steni, ki se je na terasi izkopani v strmo pobočje naslanja na sneg, je polzela voda. To se je dogajalo vsak dan, kadar je kdo spal v šotoru. Zato je bila notranjost vedno vlažna. Spalne vreče so bile popolnoma mokre. Puh v njih se je sprigel v kepe. Taka spalna vreča ne greje več. Vse noč naju je zeblo. Še posebej je mraz grizel v noge. Kljub utrujenosti nisva spala. Ob polnoči sva se zbudila iz dremavice. Hlastala sva za zrakom. Mšk je rahlo bolela glava, jaz pa sem se počutil nekoliko bolje. Zato sem odkopal šotor. Tanke mrene na nebu so zakrivale polno luno. Veter je raznašal sneg in zasipal šotor.

Ob pol šestih zjutraj je zopet snežilo. Aleš je ukazal čakalni dan. Vedno je bilo najhujše, če te je tak čakalni dan doletel na dvojko. To je bil najbolj osovražen tabor. Neprestano je bilo treba odkopavati šatore. V notranjosti je bilo vse mokro. Na strehah se je topil sneg. Kapljalo je povsod, kamorkoli si se že vsezel.

Čeha je sestopil v bazó. Imel je občutek, da je stakan ozebljene na rokah. Dopoldne se je vreme popravilo, a že ob desetih je zopet snežilo. Iz baze so nam povedali, da je Peter Podgoršek dobil hude zmrzline na rokah. Pri napenjanju vrvi nad trojko je z rokami ril po snegu in iskal špranje za kline. Imel je tri pare rokavic. Spodne so bile na prste in pretesne. Zato se mu je ustavila prekravitev. Značilno za velike višine je, da to opaziš šele takrat, ko je že prepozno. Spodaj na ledenuku je snel rokavice in opazil, da ima plave konice prstov. Do konca odprave smo ostali brez enega najboljših.

navodili za štab Kokrškega odreda in pri tem poudaril, da pismo za nobeno ceno ne sme priti v sovražnikove roke. Kmalu zatem so kokrške vodiče pospremili v več ur oddaljeni štab 2. grupe odredov. Tod tudi Kokrčanom teren ni bil znan.

V štabu 2. grupe odredov sta bila tedaj le politkomisar Dušan Kveder-Tomaž in komandantov namestnik Peter Stante-Skala. Vodiči so jima izročili zapečateni pismo, nato je stekel še pogovor o razmerah na levni strani Save. Skupno so si ogledali karto, ki so jo vodiči prinesli iz Kokrškega odreda. Na nej je bila vrtvana pot vse do Begunjščice, približno do tja, kjer je bila uskladiščena hrana. Ta smer je vodila precej visoko po hribih in planinah, na kar je Dušan Kveder-Tomaž, politkomisar 2. grupe odredov, reagiral s pripombo, da niso skavti in da ne bodo hodili tako visoko. V nadaljnjem pogovoru so kokrški vodiči rekli, da je tudi njim prav, če jim ne bo treba hoditi še višje. Dušan Kveder-Tomaž in Peter Stante-Skala sta se še dalje menila o načrtih (komandanta Franca Rozmana-Stantea tedaj ni bilo v štabu), trije vodiči iz Kokrškega odreda pa so legli po čočiku.

Zjutraj so vodiči štabu 2. grupe odredov spet morali odgovarjati na številna vprašanja, zlasti o razmeritvi sovražnih postojank. Ti so pripovedovali, Peter Stante-Skala

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

Martin Prešeren

Erika in Hans sta se po tem sporočili od strani gospoda Karla pričesnika pripravlji za odhod na »varno« mesto, kamor ju vabi Karel. Omare sta vzel le najbolj nujno obleko in spodnje perilo za nekaj dni. Pripravila sta si tudi nekaj hrane, termovko pa je Erika pripravila namenom, da bo v notranjosti spravila zaupno sporočilo, imena komunistov, katere ji je uspelo dobiti preko njenih dobrih priateljev. Hans in Erika sta bila do večera gotova s svojimi pripravami. Kovček sta spravila na hodniku. Erika je stala sredi sobe in držala prst na ustih in misila, da vzel vse, kar potrebujeta, nato pa se je okrenila in v kuhinji vstala. Termovko ter se napotila v skriveni kot hiši. Iz nedrckov je vzel popoln list z imeni komunistov in ga shranila na dno steklenice. »Tako, hudo, malo počakajte ko se pa vrnemo, boste videli, kaj je Erika,« je modrogo sama pri sebi, nato pa je privila pokrov termovke in se napotila v kuhinjo, kjer je skuhala vročega čaja. Se enkrat je odprla svoj kovček in pod steklenico strpala vanj še svoj tako priljubljen »dirndel«. Ura je premaknila še na polnoč, ko je Erika vzel v roke budilko in jo naravnala na štiri zjutraj. Še poprijed se je odločila, da bosta s Hansom potovata na Jesenic kar z delavskim vlakom, da ne bi zamudila vlaka, ki pelje v Belo. V vlaku pa se itak dobitio s Karlom in Josefom.

Zbogana in negotov je postajala Erika, ko je legala v posteljo in več ni bilo tistega navdušenja iz Zeleniške koče v lanskem letu. Sedaj pa zares, si je mislila, ko je polagala svojo težko glavo na zglavni. Poprijed je vzel iz nočne omarice nemške marke, katere ji je posredoval Karel. Položila jih je na nočno omarico, da jih zjutraj ne bi pozabila. Hans je šel spati že pred dvema urama in je že močno smrčal v svoji sobi.

Erika ni mogla zaspasti. Skoraj celo noč se je obračala v posteljo in močno potila v razmišljjanju, kaj jih čaka v naslednjih dneh. Mučila je negotovost. Spomnila se je tudi skritega spiska komunistov v termovki. Kaj, če ga dobijo v roke cariniki na Jesenicah? Erika sama ni vedela, sploh kaj spala ali nič, ko je zazvonila budilka. V klamastem spajnju se pričevalo vse mogoče, sanjski dogodki pa so ji bili prava mora, ki je dala spati. Vsa pijana se je dvignila iz postelje in odšla klicat Hansa. Hans je bilo tudi strah, kako sporočiti očetu, da s Hansom odpotujeta za nekaj dñi v Avstrijo. Domisila se je, da mu bo napisala na kos papirja, zato za koliko časa bosta zdoma. V svoji sobi je izbrala nekoliko večjih nedrckov, katerega je položila nemški denar. Lepo je zravnala nemške marke in nataknila nedrcke. Pogledala se je v ogledalo in ugotovila, da je imela večike prsi, ko je bila še mlajša. Nestrpni Hans jo je zmobil, ko si je vzel čevelj vrhnjo obleko.

»Ali še nisi gotova?« jo je vprašal ter pri tem živčno vlekel cigaro. Čeprav ni bil hud kadilec. Nato se je umaknil, Erika pa se je tresnila rokami po prsi in jih urejevala, da se ne bi kje poznala kakšna sumica v skritimi markami.

Poskrkala sta vsak skodelico čaja, nakar je Erika vzel iz predomare kos papirja in na hitro napisala pismo očetu:

Dragi oče!

Midva s Hansom potujeva za nekaj dni na obisk na Koroško ter vrneva v nekaj dneh. Če bi kdo povpraševal, kje sva, jem povejte, da je odšla na obisk k sorodnikom in da naju pričakuješ vsak dan. V nasprotnem primeru pa ni treba govoriti, da sva sploh odšla od doma. Oče, v tej najine odsotnosti bodite doma, na zajtrk, kosišo in večerjo pa pojrite in se sedu, kjer je vse dogovorjeno. Oprostite, da Vam vsega tega nisva povzetno ustmeno. Skorajšnje svodenje in lep pozdrav Erika in Hans.

Erika in Hans sta stopila v še temno zgodnje jutro. Bilo je včeraj bližnje v nekaj dneh. Če bi kdo povpraševal, kje sva, jem povejte, da je nebo prevlečeno z gosto, sivo meglo, le na vzhodu se je opazila zasmršna rahla belina. Hitela sta proti kolodvoru. Med potjo sta srečevala le nezgodne ljudi, večinoma delavce, ki so odhajali mnogo prezgodaj v tovarne, dohitevala pa sta tudi delavce, ki so bili namenjeni na kolodvor, da odpeljejo v železarno na Jesenice. Ko sta dospela do železniške postaje je Erika prernila do blagajne in kupila dve vozovnici do Jesenice. Hans se je napotil na kraj perona v senco lesenega skladista. Ni se hotel domačinom in radovednežem, saj je vedel, da je pri večini bolj osovražen kot priljubljen zaradi simpatij do Hitlerjeve politike. Erika se je približala Hansu in iz teme ogledovala delavce, med katerimi so bili pomešani vojaki.

Vsa nestrpna sta od daleč zaslišala prihajajoči vlak. Ko se je včeraj bliževal postaji, je lokomotiva z žvižgom opozarjala potnike, ki so preveč približali progi, nato pa se nahalko ustavila. Erika in Hans stopila v zadnji vagon in se vsebdila v tematski kot kupeja. Hans je na pot urejeval kovčka, ko se je vlak pričel premikati. Erika je stiskala pri srcu je pomisila na slovo od doma, posebno pa od očeta, ki mu nista podala niti roke in ga poljubila. Hans je opazil sestrin mrki obraz in učinkovito kaj je bilo, zato ji je na pol tiho pričel govoriti vzpodobne besede. Bosta kmalu vrnili kot prava Nemci, takoj za okupacijsko nemško vojsko in tudi ob ponosen nanju. V očetovih očeh bosta junaka!

»Boži videla, Erika, potem bomo šele živelii!«

»Hans, prav imam, verjamem ti in upam, da se ne varas.«

IVAN JAN-SREČKO

3

KOKRŠKI ODRED

Toda za vodstvo pod Kravcem so nadzadnje ostali le trije. Na Jelovici so se namreč nekateri vodiči porazgubili. Jernej Lanišek je padel, izgubil se je Florjan Pregled, Jože Solar-Joža, samovoj človek, pa je ubral svojo pot. Tako so ostali le Jože Grilc, Jože Slevc in Janez Pregled. Iz štaba Kokrškega odreda sta bila nato poslana naproti k Savi še Mirko Kraljič-Cene in Janez Koselj. Ostali pa so še vodiči iz druge skupine, a tudi ti ne vsi. Zvone Metlar-Crt, ki ni poznal terena, se je med ofenzivo izgubil. Miha Perko pa je dezertiral.

Skupina vodičev, ki je potem prišla v štab Kranjčevega ali 1. bataljona Savinjskega odreda, je ostala na Jelovici dobereden več kot drugi, kajti ta bataljon je krenil prek Save kasneje.

Mirko Kraljič-Cene in Janez Koselj sta 11. avgusta vodila do Save 2. ali Simonov bataljon Savinjskega odreda, s katerim je bilo tudi grupno poveljstvo, dalje pa Jože Grilc, Jože Slevc in Janez Pregled, ki so bili doma pod Krav-

pa je kraje z nemškimi oporišči sproti označeval na karti.

»Potem smo imeli priložnost videti borce 2. grupe odredov,« piše Branko Djordjevič-Jure. »To je bila prava, organizirana, močna vojska. Občudovali smo jih še posebej potem, ko smo slišali, kakšne boje so imeli z Nemci pri Litiji. Zdaj smo šele razumeli, zakaj je namestnika Stanteta zanimala vsaka podrobnost... Naenkrat je s svojim spremstvom prišel še komandant Franc Rozman-Stane. Mi smo ga navdušeno ogledovali.

Tega dne zvečer sta štab 2. grupe odredov obiskala tudi komandant in politkomisar naše, 1. grupe – Jože Gregorčič-Gorenjc in Lojze Kebe-Stefan.

Ob taobornem ognju smo se pogovarjali in prepevali španske pesmi. Bilo je lepo... A mi smo bili utrujeni in smo legli, saj že dve noči nismo dosti spali. Miha Perko pa je bil že nekam nerazpoložen in vznemirjen.

Drugi dan so pripravili načrt za gibanje 2. grupe odredov, vodiči pa so še dalje menila o načrtih (komandanta Franca Rozmana-Stantea tedaj ni bilo v štabu), trije vodiči iz Kokrškega odreda pa so legli po čočiku.

»Čeprav je bilo Nemcov na vsakem koraku veliko, morala je Kranjčevega bataljona ni popuščala,« nadaljuje Branko Djordjevič-Jure. »Ko smo med spopadi

pripravili na rob Selške doline, nas je spet dočakal strahovit ražnikov ogenj. In tedaj je zgodilo nekaj zaprepačujočega.

Miha Perko, ki je bil od mesecov položajih le 5 do 6 metrov, je dvignil in začel teči proti Nemcem. Vmes je vpil tudi meni, naj se pridružim. Kdo bi mogel poslušiti, da se bo prav Miha poslušal Nemcem, saj je bil doltlj izbraber borec, poleg tega pa so bili bataljonu še trije njegovi brašči.

A on je kar hitel proti Nemcem – in ostal pri njih. Zatem je zazadel krajše zatišje. Jedli pa je tri dni, ne pili vode... okoli pa sami Nemci.«

Po nekaj dneh umikanja, bivanja in iskanja poti k Savi, tudi Kranjčev ali 1. bataljon Savinjskega odreda začel odpravljati na desni breg Save.

Sodelovanje Kok

»Komaj sem čakala šolo!«

»Nočem v šolo!« S tem trmästim vzklonom, ki ga običajno pospremi že krčevit jok, so se v teh prvih šolskih dneh verjetno strečevali številni očki in mamice. Ceprav so otro-

kom šolo prikazovali v najlepših barvah, češ kako prijazne so tovarišce, koliko novih prijatejev bodo spoznali, da se bodo z njimi igrali, risali, poslušali pravljice ...

Bob ob steno. Lepe predstave so treščile v zid rešnicnosti. Šola ni nikakršna pravljica. Učiti se je treba.

poslušati, ubogati. Ni se zgodilo prvič, da je kakšen »prveč« iz obupa pobegnil v mamo naročje prej, kot mu je šolski zvonec dovolil. Celo naša Marjeta, ki smo jo tako skrbno pripravljali na ure predšolskega pouka, jo je lani brezgovo pobrisala domov v samih copatkah. In nekaj časa niti slišati ni več hotel, kako »fino« je v šoli.

No, k sreči so prvi hudi dnevi prilagajanja že za otroki. Večina jih je šolo nestrpno pričakovala, drugi pa so se tudi že spriznili, da brez nje pač ne bo več šlo, da navsezadnjne ni nikakršen bavbar.

Darja Belak iz Bistrice pri Tržiču sodi v prvo, večinsko skupino otrok. »Komaj sem čakala, da se bo šola začela,« je zatrjevala. »Poznam že vse črke, abecedo in tudi berem že malo. Mami me je učila pa oči in teta, ki je tovarišica v drugi šoli. Povedali so mi, da bo v šoli lepo, da bomo risali, pisali, se igrali. Zato me prvi dan ni bilo prav nič strah.«

Darja je še povedala, da je tovarišica dobra, da je malo huda le takrat, kadar otroci nagajajo. Veliko sošolk pozna že od prej, iz vrtca, pa tudi z večino fantov je stara znanka.

V pondeljek, ko sva klepetali, je imela za seboj že tri ure pouka. V šoli da bo ostala do dveh, da bo med podaljšanim bivanjem napisala vso naloge, je povedala. Doma se bo popoldne že malo učila, potem pa se bo igrala s sestrico Bojanico in bratcem Alešem, triletnima dvojčkoma, se gugala in s prijatelji podla po igrišču.

Ce verjamemo Darjinim besedam, šola res ni nič strašnega, tudi ni, kajne? Za igro še vedno ostane dovolj časa.

H. Jelovčan

Prvi šolski dan

Hodim v peti razred osnovne šole Lucijan Seljak. Po dolgih poletnih počitnicah se je v torek spet začel pouk.

Zdaj sem se, preden je zazvonila budilka. Hitro sem se oblekla. S seboj sem vzelu puščico, beležko in copate, kajti drugega nisem potrebovala. Vsako leto se že nekoliko veselim pouka. Tudi letos sem se.

S sošolkami sem pridrvela v razred. Usedla sem se v drugo klop. Nekaj časa smo se z novimi sošolkami pogovarjale in zvedele za njihova imena. Zazvonil je zvonec.

Ko je razredničarka stopila v razred, sem jo nekaj časa ogledovala. Najprej se je predstavila. Takoj sem opazila, da ne bo stroga. Med letom se najbrž ne bomo skregali. Tovarišica je vzelu list in brala naša imena. Tako je preverila, če smo vši v šoli. Na tablo je napisala umik. Dolgo smo ga prepisovali, saj smo se že odvadili pisati. Tovarišica je še preverila naše rojstne datume in naslove bivališč. Naročila nam je, da se moramo sproti učiti, učbenike pa bomo dobili v šoli.

Prvi dan je bil vesel. Srečanje s sošolkami in učitelji je bilo prijetno.

**Alenka Hafnar, 5. c r. osn. šole
Lucijan Seljak Kranj**

V torek, 29. septembra, bodo imeli svoj dan slovenski pionirji. V vseh osnovnih šolah se bodo zbrali na pionirske konferenca, ocenili delo airjem čestita tudi naše uredništvo in jim želi veliko delovnih uspehov!

Razstava ptic

V nedeljo je bila v Tržiču tradicionalna šušarska nedelja. Tržičani so nam prikazali stare čevljarske običaje, na modni reviji smo videli Pekove modele čevljev, vzgojitelji ptic pa so v starosti osnovni šoli razstavili svoje ptice.

Razstavi prostor je bil lepo urejen. Kletke s pticami so bile postavljene ob stenah, sredina sobe pa je bila pregrajena z večjo kletko, v kateri so bile ptice iz narave. Po žici je plezala ptica in se s svojim kjunom oprijemala kletke. Takoj sem spoznal krivokljuna. Tudi liščka, ščinkovca in siničko sem prepoznał. Ptice so bile ujete, zato so se nas zelo bale. Tekale so z veje in nas skrivaj opazovale. Vedel sem, da si želijo prostosti.

V majhnih kletkah so gojitelji ptic razstavljali najrazličnejše vrste kanarčkov in papig. Povedali so nam, da je težko vzrediti pravo vrsto kanarčkov, da gojenje ptic zahteva veliko časa, predvsem pa ljubezni do živali. Težko je tudi ptice vzdrževati, ker so krmila zelo draga.

V kotu svoje kletke je samevala modra papiga. Gledala me je in se mi dobrikala. Rad bi jo odnesel domov. Toda škoda; papigo so samo pokazali na razstavi. Tako sem ostal brez ptice, ceprav sem močno želel, da bi jo imel.

**Peter Košir, 6. c r. osn. šole
heroja Bračiča Tržič**

Tvegala sem

Spreminjam se konja, ki smo ga imeli doma, ko sem bila še zena. Zdel se mi je kot podast. Mislia sem, da me bo brcnil in, če mu prideš blizu. Brat se je norčeval iz hrane, če sem otročja in strahopetna, razen tega pa me je še strašilo, da mi konj lahko storí.

Norčevanje se je ponavljalo iz dneva v dan. Bratu se je prisrela sestra, tako da res nisem imela več miru. Nalašč sta vse okrog konja in ga božala, mene pa vabilo, naj ju posne.

Nekaj dne mi je bilo vsega dovolj. Rekla sem si: »Če me želeni, pa naj me!« Bosta brat in sestra vsaj videla, kaj sta z norčevanjem!

Potasi sem stopala proti »hudobni štirinogi živali«. Brat in sestra se pretvarjala, da se bojita: »Umakni se, brcnili te bo! Beži!« Trmasto sem vztrajala pri svoji odločitvi.

Brat sem, da tvegam uspeš ali poraz. Pogumno sem rekla, da naj me konju posadi na hrbot. Pomagal mi je, da sem se na konju posadi na hrbot. Pomagal mi je, da sem se na konju posadi na hrbot.

Potiskoval sem sovražni odziv, vendar ga ni bilo. Konj me je zavrgel. Trdno sem se ga oprijela za grivo, vsak čas je bila zavrgla. Odletim v zrak. Konj pa ni nicesar ukrenil. To je stal. Kmalu sem dobila toliko poguma, da sem se obrnula nazaj ter pogledala, kje sta brat in sestra. Na vse sta se mi smejala. Brat je dejal, naj konju spletlem kito. Ce pa, potem ne bom več strahopetna. Oklevala sem. Spet sta pogledala strah v kosti.

Potem pa sem se opogumila. Konja sem prijela za grivo in brez težav spletla lepo kito. Spoznala sem, da konj ni hujš, ampak prijazna žival.

Td takrat naprej sva bila s konjem velika prijatelja, saj se več nista njegovih brc in ugrizov.

**Ana Oblak, 8. b r. osn. šole
Ivan Tavčar Gorenja vas**

Sončni in senčni dnevi počitnic

Počitnice so najlepši čas pouka. Ceprav so že mimo, mi misli pogosto, posebno med šolskimi urami,

uhajajo na počitniške vragolije. Ni jih bilo malo, ceprav so bile letošnje počitnice zame bolj delavne.

Dopoldne sem izpopolnjevala svojo kuharško učenost:

kuhala sem kosilo. Popoldne pa je vel svojo

enakomerno pesem betonski mešalec, ki sva ga z

bratom podžigala. Včasih smo z delom končali pozno

zvečer in tako nisem mogla gledati marsikaterega

zanimivega filma.

Ceprav sem veliko delala, so počitnice kar prehitro minile, saj se je ob vsem delu našla tudi kašna prosta

ura. Največ sem jih preživel ob Kokri, kjer smo s

prijatelji veselo čofotali po mrzli vodi, lovili ribe, jim

delali zalive ali pa smo se vozili s čudnimi splavi

reki.

Te smo otroci sami naredili. Včasih smo se zvečer

zbrali ob ognju, poklepetali o načrtih za prihodnji dan.

Åe kakšno uščipči in odšli spati.

In že je bil tu predzadnji teden počitnic, ki sem ga

preživel na rokometnih pripravah na Jezerskem.

Bilo je zares lepo, naporno.

Zdaj spet odhajam v šolo in se žalostno sprašujem:

»Le kdaj bo 25. junij?«

**Mojca Studen, 7. a r. osn. šole
Matija Valjavec Preddvor**

Nande Majnik

Pionirski odred v preddvorski osnovni šoli se imenuje po Nandetu Majniku, učitelju, ki je vse svoje življenje posvetil domovini, socialistični ideji in boju za lepšo prihodnost.

Med letodnjimi počitnicami smo obiskali Majnikovo sestro Marijo v Virmašah pri Škofji Loki. Povedala nam je veliko zanimivega o življenju njihove družine, pri tem pa se je s posebno ljubeznijo spominjala svojega brata Nandeta.

Nande Majnik se je rodil 27. maja 1905 v Lescah. Njegov oče je delal pri telefoni, mati pa je bila gospodinja in je bila po rodu Korobiča iz Beljaka. Nande je bil najmlajši izmed treh otrok. Razen sestre Marije je imel še brata Bogoljuba, ki zdaj živi v Ljubljani in klub svojim 79 letom še vedno nadzoruje raznino gradbenih dela in riše načrte zanje.

Leta 1909 se je družina preselila v čuvajnico pri Sv. Duhu. A kmalu zatem je oče umrl in mati je kupila hišo v Virmašah, v kateri Marija še vedno stoji.

Kot sin delavske družine si je Nande izbral poklic učitelja. Poln volje do dela z mladino je svojo prvo službo nastopil na Jezerskem. Tu je spoznal Minko Krč, študentko glasbe. Nameravala sta se poročiti, a žal ju je prehitela vojna.

Leta 1932 je začel poučevati v preddvorskem šestrazrednem šoli. V Preddvoru je ostal do začetka druge svetovne vojne. Kot mnogim slovenskim učiteljem namereč tudi njemu okupator ni prizanesel. Začrtal mu je težko pot učitelja-izgnanca. Do leta 1944 je delal v kamnolomu, ves čas pa je sodeloval s partizani in zbiral zanje različen material. Poleti 1944 je odšel v partizane, od koder pa se ni več vrnil. Njegov vojni tovaris je pozneje pripovedoval, da je padel med dvema bukvama v bližini Litije na Dolenjskem in da mu je bila zadnja misel, ki jo je imel zelo rad. Za njegov grob domači niso nikoli zvedeli.

Kdor je poznal Nandeta Majnika, se ga rad spominja. Bil je vzoren učitelj, strogi in dosleden pri svojem delu, pravičen in dober vzgojitelj. Na njegovo pobudo so učenci preddvorske šole izdajali literarno glasilo Knjiga je luč. Kot velik ljubitelj narave je učencem prikazoval lepoto planin in jih učil ljubiti domovino.

Bil je prvi učitelj, ki je preddvorske učence učil smučanja. Pozimi je vodil smučarske tečaje in šolsko mladino pripravljal na tekmovaljanja. Kot član telovadnega društva Sokol se je tudi sam udeleževal raznih tekmovanj v zastopal društvo tudi v tujini. Za ljubitelje zimskega športa je 1941 leta izdal knjigo Bele gazi. V njej pripoveduje o štirih mladih fantih, ki teden zimskih počitnic preživijo v hribih. V prijetno pripoved o njihovem življenju je pisatelj na nevsljiv, včasih celo hudomušen način vpletel pouk smučanja. Ta knjiga je bila posebno mladim začetnikom dragocena pomoč.

Nande Majnik je bil vse življenje pristaš naprednega delavskega gibanja. Oral je ledino socialistični revolucioni. Kot član Komunistične partije je bil preganjан, a je vztrajal v svojem prepricanju in ostal zvest revolucionarnim idejam.

**Mateja Balantič, Mateja Mohorič
in Marjanca Sekne, 8. r. osn. šole
Matija Valjavec Preddvor**

Izgubila sem prijatelja

Svoje zgodnje otroštvo sem preživel v vasi pod Smarjetno goro. Zdaj živim v lepem, urejenem mestu, a še vedno spominji uhajajo v vas, kjer sem preživel veliko veselih in tudi nekaj žalostnih trenutkov.

Stara sem bila komaj štiri leta, pa sem imela že veliko prijatelje. Najboljši je bil zvest pes Luks. Ni bil moj, vendar sem ga imela rada, kot bi bil. Vsako jutro sva se odprovila na dolg pot. Tudi tistega usodnega dne sva odšla.

Gozd je bil na eni strani položen, na drugi pa strni strani. Po gozdru se je vila ozka pot, porasla z grmičjem. Nikoli še nisva hodila tod. Bila sem prav radovedna, kaj se skriva ob ovinkom. Luks je, kot po navadi, tekel pred menoj in se včasih zakotil po pobočju. Ustavljal sem se na vsakih nekaj korakov in nabiral sladke jagode. Nenadoma sem zasišala otočno evljenje, a je kmalu utihnilo.

Ko sem se hotela vrniti, Luks ni bil. Vsa zbgana sem pogledala navzdol in skoraj še sama padla v prepad. Med skalami je ležal moj zvest Luks. Spomnila sem se otočnega cilvjenja. Vse mi je bilo jasno. Ker je prejšnjo noč deževalo, je bilo povsod mokro. Luks je spodrlnil.

Skoraj ves dan sem zvesta. Ostala sem brez prijatelja. Pokopali smo ga na sosedovem vrtu. Nisem ga pozabila in še vedno želim dobrega prijatelja kot je bil Luks.

**Slavica Kekić, 6. b r. osn. šole
Stanislav Zagari Kranj**

JOŽE SAJOVIC

Z glasbo skozi življenje

Po kosi je že bilo, ko sva se usedla za mizo v svetli jedilnici doma starostnikov v Bistrici pri Tržiču. Vprašala sem, če bo kaj spil. Odklonil je. Le kavboj, je rekel. Tudi kadi ne več. Pred petimi leti je prišel zadnjo cigaret. Kašelj mu je nagajal, pa si je rekel: zakaj bi uničeval sam sebe.

Jože Sajovic, rojen v Goričah pred dobrimi 79 leti, je prišel v Tržič kot mlad fant, da bi se izučil za usnjarija. Tri leta je delal v svojem poklicu, potem pa ga je zvabila tovarna. Zaposlil se je v Bombažni predilnici in tkalnici, od koder je pred dvajsetimi leti odšel v pokoj.

Med drugo svetovno vojno je sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju. Zadnji dve leti se je bil med partizani: najprej v Kokrškem odredu, nato v Korščem. V Šmarjeti ga je sovražna krogla zadel v nogu. Rana se dolgo ni hotela zacetiti. Potem je bil pri telefonistih. A tudi tu ni imel sreče. V Hotičah so ga med veliko hajko zajeli Nemci. Bilo je dva dni pred novim letom, ko se je na obzorju že kazal svit svobode. Peš so ga gnali v Šentvid, od tam v Kranj, 5. januarja pa so ga odpeljali v Begunje. Večkrat so ga zasililevali. K sreči so takrat tudi Nemci že spoznali, da vojne ne bodo dobili. Spominja se 12. februarja, ko so ustrelili zadnjih pet zapornikov.

Njegova velika ljubezen je bila že v otroštvu glasba. Ure in ure bi čepel ob očetu, kadar je vzel v roke orglice in zaigral. V Tržiču se je kmalu pridružil tamburašem. Pred 59 leti je ob zori delavskega praznika prvč igral budnico.

Potem je pri sokolskem orkestru vlekel pozavno, po osvoboditvi pa se je spet brž pridružil glasbenikom. Prijevali so koncerte, operete in spevogire. Hkrati je igral tudi v pihalnem orkestru, ustanovljenem 1927. leta; pozavno, bas, činele, boben... Sest instrumentov je obvladal v svoji dolgoletni glasbeni karieri. Tudi sina je navdušil za muziko pa oba vnuka. V predalu hrani fotografijo, na kateri so vsi štirje, člani tržiškega pihalnega orkestra.

Se zdaj igra. Dvakrat na teden hodi na vaje v Tržič. Ce se le da, ne manjka. Tolče na bobenček. Igral je tudi tedaj, ko so v Bistrici polagali temeljni kamen za dom starostnikov. Še na misel mu ni prišlo, da bo čez nekaj let živel v njem. V vseh štirih desetletjih dela si je privoščil le šest dni bolniške. Pred štirimi leti pa je bil prvič v bolnišnici, lani še drugič. Pravi, da mu zdaj žolč ne nagaja več in da se dobro počuti. Ampak raje živi v domu kot sam v svojem stanovanju. Tu mu ni treba kuhati pa še več družbe ima.

Dolgčas mu ni. Ni človek, ki bi ždel nekje v kotu, osamljen in pozabljen. Po zajtrku s prijateljem običajno udarita remi, Franca skuha kavo, potem pa jo mahne v Tržič poklepata z znanci. Tudi bere veliko. Domski knjižnica je dobro založena. Rad ima romane, dokumentarna pričevanja iz druge svetovne vojne, zgodovinsko čtivo.

Zadovoljen je z življnjem. Nikoli ni tako udobno in v obilju živel, da bi se zdaj mogel pritoževati. Spominja se, da je prvič pokusil čokolado šele, ko je šel k birmi. Boter mu jo je kupil. Takrat je dobil tudi prvo čisto novo obliko in čevlje.

Ko je še pasel živino okrog doma, je bil najbolj srečen, če mu je poštar kdaj pa kdaj posodil kolo. Kako rad bi ga imel! Pri dvajsetih je šele lahko kupil svojega. Skoraj dve leti ga je odplačeval. Z njim je obredel vso Gorenjsko, Notranjsko, celo na Hrvaško jo je mahnil.

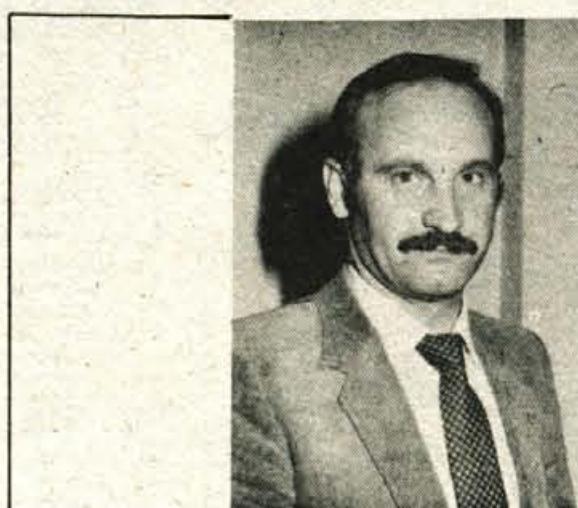
Preteklost in sedanost, tako različni druga od druge, se prepletata. Kot rdeča nit pa se skozi življenne Jožeta Sajovica vleče glasba.

H. Jelovčan

Če bi prepoved res vedno izzivala kršitve, bi morda zdravniki lahko govorili: Kadite!

Tegobe užitkov tobakovega dima

Nadležno je govoriti o nečem, kar že sami bolj ali manj verjamemo; da je škodljivo, pa si priznamo le potihem, naglas nikakor ne – tudi za ceno zdravja ne – Ugasnite zadnjo cigaretto sami, ne bolezni

Četudi boste potem, ko boste morda prelepteli te vrstice, ponovno prižgali cigaret in si pri tem mislili, da ga pač ni čez takšenle dimni užitek, nič zato. Se nihče se ni zgrudil zaradi naslednje cigarete. Toda v bolniških sobah golniškega Instituta za pljučne bolezni in tuberkulozo in seveda po drugih bolnišnicah ležijo nemodni hudi bronhialni bolniki, ki so jih skozi leta kajenja pahnile v nemočnost, prav cigarete in in sicer po tistem znanem ljudskem redu, da kaplja za kapljijo se kamen izdolbe. Toda – je že tako, da si pogosto pred posledicami, ki sicer ne pridejo čez noč, tako radi zatiskamo oči. Mlademu in zdravemu dvajsetletniku tudi ni mar, če si nabira revmo v mrzli vodi, na drvečem motorju – posledice bodo tako šele čez dvajset, trideset let. Podobno je s cigaretom, samo da je ta prijetna, dišeča iznajdba človekove želje po sprostivosti in užitku.lahko tudi značilec kadilčeve prezgodnjene smrti.

„Toda opozarjanje na zdravstvene težave in hude posledice kajenja, ki se lahko pokažejo na pomembnih organih od hudega bronhitisu do težav s srcem in oboleliem ožiljem in tudi rakom na pljučih, posebno pri mlademu človeku, ne zatreže,“ pravi dr. Janez Remškar, internist pulmolog. „Veliko sem predaval mladim o škodljivosti kajenja, toda prepričan sem, da mlaudi niso dovoljeni za te vrste zdravstveno prosvetljevanje. Samo nekoliko starejši, ko se morda pojavitajo že prve

težave, prisluhnejo pozorneje. Vendar pa klub težavam običajno kajenja ne opusti. Saj ne rečem, da ne verjamemo zdravniku, da se lahko povsem običajni bronhitis pri nekaterih razvije v sila težko obliko, ko je človek le še popoln invalid z minimalnim delovanjem pljuč in živi le še ob aparatu in dovajanjem kisika. Le pri eni bolezni kadilc takoj neha kaditi – pri raku na pljučih – toda prepozno.“

Najbrž bi marsikoga izmed nas pogled na pljuča na obduksijski mizi, črna od katrana, stresel, prav tako bi bili pretreseni ob pogledu na nemocnega, vseskozi na posteljo in aparatih privezanega bolnika s hudim bronhitisom ali pa pogled na izvid, v katerem v medicinskem jeziku piše, da so na pljučih rakave celice. Toda zdri se mi, da se lotevamo preprečevanja kajenja preveč kampanjsko, to je enkrat letno in na veliko, potem pa spet dolgo nič. Kdo ne bi pozabil vse skušaj, razen nas zdravnikov, ki lahko vsak dan gledamo posledice kajenja in jih skušamo odpraviti?“

Bolj ali manj vsa družba ima gluha ušesa, kadar gre za kajenje; pa ne le zato, ker se preprečevanja lotevamo neustrezno – poleg kampanjskega dela tudi s prepovedmi. V teh in teh prostorih se ne kadi, prepovedane so reklame cigaret, na večini sol, vsaj osnovnih, je učencem cigareta prepovedana. Toda kaj bolj privlači kot tisto, kar je prepovedano? Nič ni slajšega, kot na skrivaj povleči nekaj dimov. Otroci imajo vendar vzornike v starših, ki tudi kade. Da bi jim za vzugled dajali mlade športnike, ki ne kade, kot sta na primer brata Petriča, ne, tega ne znamo uporabit. Sicer pa, ali sploh imamo kaj učinkovitega v borbi proti tej epidemiji kajenja, kajti nedvomno gre za epidemijo?

„Prav gotovo je epidemija kajenja pri nas in v Evropi še vedno v porastu. Najprej so začeli v prvi svetovni vojni pogostejše segati po cigaret, moški, kasnejše tudi ženske. Epidemija pa še ni dosegla svojega vrhunca in, kot vsak pojav, se raziskuje ne le z medicinske plati, pač pa tudi s sociološke. Ne bi našteval vseh ugotovitev, zakaj sploh posegamo po cigaret, pač pa menim, da so trenutna kopja, ki jih kot družba namerjamo v ta pojav, še sila kratka. Zdravniki se srečujemo le s posledicami. Zaenkrat se zdi, da ljudje še ne znamo varovati svojega zdravja, četudi je to recimo dolžnost po zakonu. Tveganje, igranje z zdravjem je morda tudi naša skupna lastnost. Prof. dr. Fortič ima na primer posrečeno primerjavo: angleški zdravniki postavljajo kadilcem vprašanja, če bi potovali z letalom, s katerim je verjetnost, da se bo zrušilo, ena proti osem. Verjetno jih ni mnogo, ki bi tvegali. Prav nasprotno pa se obnašamo pri kajenju: enaka verjetnost je, da

GLAS LETA 1951

Kdo je še tako zaljubljen?

L. K. je hotel v soboto in nedeljo porabiti most čez Kokro pod Klancem za odskočno desko – v smrt. Pravijo, da ga dekle, v katero je do ušes zaljubljen, ne mara. To mu je dokazovala tudi v soboto. Njene besede so ga spravile v tak obup, da se je zagnal v vodo. Ker mu je voda segala komaj do kolen, seveda o smrti ni bilo govora. Čez dva dni ga je spet popadlo. To pot pa ni imel sreče, da bi prišel cel iz vode. Pritelel je nameč na kamen in se težje poškodoval. Smrt mu nikakor ni naklonjena, rešili so ga. Upajmo, da bo v bolnišnici prikel do spoznanja, da se zaradi nesrečne ljubezni ne izplača delati samomora niti – videza, da se hoče ubiti.

»Šivalni str za parcelo«

Tudi mali oglasi so ogledalo našega vsakdanjega življenja, zrcalo naših stisk in navad – S hitrimi korami smo se znašli v svetu tehnike in mehanizacije

Kranj – Kako zelo se in kako s hitrimi koraki prične spremembe, kako se življenja, naša miselnost spreminja vrednote, nam nazorno in tudi poučno prispeva naših lokalnih in osrednjih gih časopisih so jih objavljali in več leti; večinoma so bili ki so nujno potrebovali dena beraško palico in tisti, ki obupu obračali na pošteno slike, če so morda našli sukniči, izgubljeni na veseli teno rokavico na prste ali deti.

Če pogledamo za hipec Glas pred tridesetimi leti, se zanimivo in za nas seveda. Prav tako kot mali oglasi so vredni pozornosti: kažejo nam ljudje tedaj prizadevali, da bi ne domovino, da bi pospešili vodnjo in ne nazadnje kajeti živeti märsikje tudi v pomatu so se znali in marsikatero res ali veselo stran obrniti.

Avtomobili so bili seveda malih oglaših jih ni bilo. Leta kolo, so imeli pravo bogastvo dobro služili, oškodovanci na postaj milic in k časopisu le prišli do izgubljenega ali ušes. Nihče ni bil začuden, če je da so ljudje preklicali veliki knjižice, nihče se ni potihnil izselj pravcati članek kraj kolesa. Vrstila so se »Upravni odbor dijaške k vse prizadete, da je le se poslagati s pomijami. Vsako odnašanje pomij in nazije bomo prijavili in dobro vedeli, da je bil lastnik po časopisu sporočili: na pozabljen voziček z dvanajst pomije. Lastnik naj se dnevno v pisarni!« Na cestah našli sedeže motornega kolo dinamo za motorno kolo in na kolesih – zapravljivo službe kmetijskega upravnega pranje po hišah in pospravljanje čuvanje. Direkcija Prostilo po pobegom čuvanje, noči od 10. do 11. junija, nemški volčjak, slisi ne Vsakogar, ki bi ga kje videl, da obvesti o njegovem načrtu Projekta.«

Med drugim so bili prispevki za štědinik za stroj za gradbeno parclo. Danes je šivalni stroj z gradbenima neprimerljiv in bi krepki in težki milijoni. Mavzvdihnil, češ, ko bi človek gocenja utegne postati zavzemljena, kjer koli bi že bilo.

Danes imamo v malih zamenjavo vrstnega reda golfa. Danes morda imeti na težke denarce, če lista po parceli: danes se večinoma prodajajo avtomobili, stanovanja, pozabljenina v garazih dvoriščih. Danes se prodajajo gumijasti in drugi čolni, kasetofoni in tehnična oprema, časovi televizije, sateliti in se v vsakdanjem načrtu vikend hišice in kupujejo.

A klub temu ostaja trinajst gledu prav tako kot neko samo in le ljudje s številskami in napakami, se več nevoščljivi, birokratski, razgrajamo po ulicah, če smo v kozarec, še vedno v skah mislimo na samomo, uradih prevzetno birokratizem nekdanje male oglaševanje, da smo vsaj navidezno danes obzirni, previdni in poskusni ke bolj razumeti in opraviti.

Lea Mencinger

Domaččani so se kar dobro pripravili na tečaj tehnike. Po programu naj bi v zvezi s predavanji vrteli v gimnaziji nekaj zanimivih tehničnih filmov za dijake in posebej za ženske. Ker nimajo lastne aparature, so napisali organizatorji M. I., da bi jim jo posodil. Domačin jim je — vsa čast — to tudi obljubil. Ko pa so se v ponedeljek zvečer dijaki v gimnaziji zbrali, ni bilo o M. I. in njegovi aparaturi ne duha in ne sluga. Kdo bi mladini zmerali, da se je jezna in razjarjena razla? V tem je M. I. potegnil za nos tudi odrasle. Predstetili so ga pregovarjali, naj ne pusti tudi, ki so že zbrani, na cedilu. A M. I. je bil z rameni zmignil in dejal: »Mi je prav znamenit!«

ramenjam

Nekdaj so presneto naravnost zapisali, kateri na okrajnem uradu je prevzel oblast in nerazumevajoča strankami, so nezaželeno nočne pevce in razgransenje navedli in niso se obotavljali, rahlo vinjen voznik sredi Kranja vpil in jih ter žalil mimočače. Nekdaj je bil vokalni oglas: ... »K. L. preklicem, v kuhinji Z. L. rekel: Vi pa kradete vse in se ji opravičujem, da je odločila od točke.« Danes je preklicev manj, so prekrški in kazniva dejanja drugačne pač v skladu z današnjim standardom, nem in novimi navadami, ki jih prinese

čas se je prav dobro in koristno ozreti — a ne zato, da bi se nasmihali ob tem ljudje prodajali kolesa in povpraševali objavljenimi rokavicami na prste. Včasih se tudi zamislili nad tem, kako hiter in skok smo napravili po osvoboditvi in pravzaprav dobro in udobno živimo, temu, da vedno tarmamo, kako slab in bie nam gre. S hitrimi koraki smo šli in vse spremenili — le slabosti, drobne, ki so nam ostale, a te so večne. Njih ne spremenili, kajti še vedno bomo brali vse oglaše tudi zato, da bi iz njih mnogo več, da bi popasli radovednost, razganja. Takoj nam bo jasno, da se je Tinček pač moral zaleteti, ker prodaja po delih, zvedeli bomo, da se znanka lotuje, saj prodaja pohištvo; spoznali, so rodnik v težkih škrpicah, ker ponuja staro kmečko skrinjo in kolovrat ...

D. Sedej

AVNOJ 81 — SLOVENSKI MLADinci PEŠ 230 KILOMETrov PO POTEH DELEGATOV AVNOJ

Danica Dolenc

... nekje ji je zgrabilo nogo. Na jok ji ve, da bodo fantje storili vse, da bo šla z naprej, dokler je ne prevzamejo naši izdine in odpeljejo v bolnico, če bo treba, vsej v tabor na počitek. Komandant je takoj odredil počitek in fantje se že oziroma primernimi vejami ob vodi, da ji naredita. Mojstri so v teh rečeh, moram prisjetiti, predvsem taborniki, ki veliko žive z nam in se znajdejo v vsakem primeru. Dve ravni veji in dve krajski, nekaj jermen in dve vrvi, pa so tu imenitna nosila. Pa se loča komaj spravila nanje, že je bil tutov kombi: radioamaterja sta ga z bližnega hriba hitro »uvela« in poprosila da pride domov. Sicer bi Mojco nosili. Nahrabtnike bi prevzeli nekateri najmočnejši v čeda bi nosili po dva, razbremenjeni pa noben. Pa ni bilo treba. Toda, vsač videli smo, enostavno in hitro se da narediti nosila.

Takar tako, takale hoja. Pri sami hoji lahko bude poškodbe. Fant, ki je vsako vodil telovadne vaje, si je poškodoval te tretjo in zjutraj v Ivanjaki, sploh ni vstati. Dokler greš, je dobro, ko pa noga ne razboli. V mavec in domov je mo-

Opažam, da mi otekajo roke. Prste imam vse trde in nabrekle. Od naramnic nahrabtnika, ki se zažirajo v ramena in ker roke vise ob meni. Zagotovo je to tudi od preveč vode, ki je požlampam na vsakem postanku. Skušam jih držati višje, pa je bolje. In v naslednjih dneh, ko le poskušam piti manj, opažam, da niso več tako nabrekle.

Z vrha hriba smo se spustili v Bužim pod nami. Majhen kraj je to, ki pa ima lepo moženo, nov hotel, banko, moderno osnovno šolo in nekaj trgovin. Za šolo smo postavili tabor. Tu nas presesti tudi prvi dež. Ves čas do zdaj smo imeli mir pred njim. Nič hudega. Se bo vsaj dalo hoditi, ko bo malce bolj sveže. Pa je kmalu odjenjal. Zvečer, ko smo zakurili kres in zaplesali kolo po šolskem dvorišču, so bili obliko že mimo.

Veliike načrte imajo v Bužimu tudi za naprej. Radi bi razvili turizem, zgradili tovarno konfekcije in tovarno lesnih oblatov. Turistično je kraj zanimiv že danes, saj ima v bližini privlačne kraje, kot je vrelo Krušnica, Kapitanovo jezero, Jasenice in pa 18 kilometrov oddaljeno Uno. Posebno slikovitost pa kraju nedvomno daje stari grad Bužim na hribu, ki je sicer že precej v razvalinah. Od daleč, z vrhov hribov, smo ga imeli ves čas pred sabo in nam je bil dober kažipot. Kar nekam čudno je deloval v tej pokrajini, kjer so na vrhu hribov le muslimanska pokopališča. Kot bi ne spadal sem. Madžarski grofje so ga zgradili tam okrog leta 1500, so povedali domačini.

Cez dan in strn je šlo tudi ves naslednji dan, ko je bil naš cilj Vrnograč. Mladinci iz Vrnograča so nam prišli proti v Bužim in nas popeljali do svojega kraja. Ko smo se zagrili v zadnji breg in so mi spet popuščale moči — ko sem ugledala spet strm breg pred sabo, mi je hotelo biti že kar slab — me je za visoko ograjo nagovorila starejša mati, muslimanka v dimijah: »Jel, težko, sine?« »Je,« Polno miline je imela v očeh. Ravnokar se je odpravljala v bližnjo močjo k molitvi in jo ubrala kar za nam. Rada bi se še pogovarjala z njo, toda morala sem hiteti. Za mano je bil le še radioamater in nekaj vojakov. In čisto tam zgoraj, ko se je svet prevesil že proti Vrnograču, je bila pot utrta skozi ogromno

Pojdam u Rute ... Je še kakšna lepša koroška pesem od te? Še kakšna tako mehka, tako božajoča za uho in dušo, tako lepa in žalostna, da seže globoko v srce in navrzo solze v oči. Mar ne pojde tudi za umirajočim Slovenstvom v hribih nad Dravo, kjer so nekoč tako lepo po domače, slovensko žebriali ...

Sentjanške Rute, sveške, kapelske. Vsaka vas v dolini je imela svoje Rute, kamor so gonili poleti past živino. Rovte po naše. Tu so bili doma kmetje, sicer bolj redki, toda trdni, na tej strani Drave večina slovenski. Redki, zelo redki so bili med njimi nemški. Tudi v Žingarici, ki vleče svoj dolgi hrket vse od sedla Vrajnca do Podljubelja.

V Podljubelju pred mostom čez Dravo zaviješ levo, pri Svetni vasi pa se dvigneš na rob Žingarice. Ena prvih kmetij je pri Rovenjaku. Ogrisova dekleta so bila včasih tu doma. Zdaj na kmetiji gospodarita Ogrisova Zofka in Toman. Tudi njune hčere so šle v dolino in ostala sta sama tu gori. Toman se je pravkar odpravljal v gozd, Zofka pa se je ravno vrnila z vrha Žingarice, obložena z malinami. Niso rodile tako kot ponavadi, jih pa bo za domač malinovec. Kar pripraviš za zimo, je dobro. Po naravnih pijačih vsak rad seže. Toman pa bo naredil moča in skuhal sadjevec. Dobro kaže sadje. Ce prav premislil, lahko pridelal ne le zase, pač pa tudi za nedeljske izletnike, ki prihajajo sem v Žingarico in radi prigriznejo in popijejo kaj domačega. S tem smejo postreči, četudi nimajo kmečkega turizma. Ce je le domačega dela.

Izredno lep dan sem ujela. Petek popoldan, ko dolina že hoče počivati. Z vrha Žingarice, kjer imajo postavljen prav poseben plato, sta se drug za drugum odlepila dva zmajarja. Mirno sta zaplavala nad gozdovi in jasami Žingarice, nad Rovenjakom zaokrožila in zaukala, da sta jih čula Zofka in Toman. Ko bodo spet vlekli zmaje po cesti mimo Rovenjaka proti vrhu, se bodo oglašili in morda prigriznili kaj suhega na leseni kuhinjski deski, kot jim vedno postreže Zofka. In Tomanov moč se bo v tem vročem dnevu še kako prilegel. Vse drugače kot pivo. Prav ta del Koroške je poznan po moču. »Koroško vino«, so pravili včasih. Vsak kmet ga je naredil tudi po dva tri litrov. Pred leti so se skvarili in pivo je izpodrinilo moč. Zadnjih deset let pa spet povprašujejo po njem.

Toman hiti vabiti v hišo. Ne kliče nas gospo, gospodične, tudi tovarišice ne, temveč lepo, preprosto: žene. Ženam daj piti, ženam postrezi. Po koroško pojoče, vendar tako preprosto lepo. Kot je preprost sam, kot je preprost njihov dom. Da ni bogastva pri hiši, opaži takoj. Vidiš in občutiš pa, da so tu doma mehki, dobri ljudje. Gnoj petih glav živine in treh prašičev mečajo na cementiran, ograjen prostor. Ne diši, kot nikjer ne, toda tisti dve veliki posodi s cvetjem na vogalih gnojne lame in cvetje venačkrog ob hiši, ob hlevu in staji za orodje, so domačnost, lepotata zase. Takoj nad hišo je gozd. Kot jezik sega prav do preproste ograje. Gozd, ki je vso vojno skrival vse aktiviste, kurirje, obveščevalce, ki so prihajali v Žingarico. Dva bunkerja sta bila tu gori. Od spomladi do jeseni 1944 je v enem deloval Okrožni komite partije in

SKOJ za Rožno dolino. Ko je bil bunker uničen, so se aktivisti Jovo, Žarko, Bogo Mohor-Ston, Pavle Bajželj, Silvo Ovsenk, narodna heroja Majda Vrhovnikova in Tomaz Verdnik in številni drugi slovenski in koroški partizani še vedno držali tu, se še vedno oglašali pri Rovenjaku, pri Hafnerju, pri Lapšu, pri Činkovcu in drugih. Večkrat je bila Žingarica osvobojeno ozemlje. Le malokrat so si Nemci in žandarji upali sem gor. Toda, takrat so delali svinjarje. Selili so skoraj iz vseh hiš. Tudi Ogrisove. Ančko so odpeljali v Rawensbrück, oče je umrl v Dachau, mamo in Zofko so zaprli v Celovcu. Podobno je bilo tudi pri Tomanu doma, v Mačah nad Bistrico v Rožu. Brata Florijana so ustrelili kar na polju, štirje bratje so bili v Dachau, mama pa prsta v Celovcu, sestri v Rawensbrück ...

Odmaknjeni so od doline. Da živijo tam, pravi Toman, kjer je bog zemljo zgradil. Tu mladi nočajo ostati. Vleče jih dolina. Boljši zaslužek je tam spodaj. Toda tudi hujši pritisik na Slovence. Boli te, ko slušiš vnuke le še nemško govoriti.

Zemljo so zasejali. Včasih so obdelovali, ko je bilo še dosten rok pri hiši. Rž, pšenica, ajda. Danes pridelajo le še krompir in seno. Pa še to le zase, nič za prodajo. Razen, kar gre od hiše takole za malice, ko pridejo ljudje iz doline in se usedejo v senco pred hišo. Ali pa pozimi sankanje. Na vroče mleko prihajajo, na šilce, na domačo slanino in klobase. Sankanje je poznano v Šentjanških Rutah. Tudi po sto sankačev hrkrat je na njihovi poti. Debelo uro imaš pač od spodaj do gostilne pri Žingarju zgoraj, od koder se spuste. Najlepše so svetle noči. Pa tudi z lučmi gre. Takrat je pri Rovenjaku vedno veselo.

Zanimivo pa je Žingarica tudi za druge zimske športne: za turno smučanje, skakanje. Pod Žingarico je bila zgrajena prva skakalnica izven naših mej, ki jo je projektiral Bloudek. Eno leto so tu imeli smučarske tekme tudi gorenjski kmetiji.

Veseli so vsakogar, ki pride gor. Posebno, če se jih spomni kdo od njihovih fantov, ki so včasih tu partizani. Takrat je bilo lepo, čeprav je bilo hudo nevarno. Pri njih so se vedno ustavili, da so se ogreli, pa jedli, izvedeli za situacijo spodaj. Vsaka enota, vsak kurir se je tu ustavil na svoji poti k Dravi spodaj ali na drugo stran na Slovenski Plajberk. Tu čez čez ta svobodni »otoček«, so potekale vse nabavljajne akcije za bataljone Zahodnokoroškega odreda — čez Vrajnico v Rož, Šentjanž, v Bistroc, Kaplo, Svetno vas. Kurirske poti so vodile čez Žingarico. Ob napadu na bunker v Žingarici so ljudje sicer postali previdnejši, posebno še, ker so se pojavljali raztrganci, vendor zvesti so ostali do zadnjega.

Slovenska je Žingarica. Slovenci so tu doma. »Vse se že boji Slovence biti,« pravi Toman, »jaz bom pa umrl Slovenc ... Mladina pa naj bo kar prevzetna ...« Po tistem upa, da bodo zagrabili za njim vnuki. Vse pogoje ima kraj za dober kmečki turizem. Včasih so ga pri hiši že imeli, zdaj, ko sta sama, pa ne zmoreta več. Pa bi tudi dobro šlo. Brez domače besede ne bo tu v Žingarici nikoli več tako lepo ...

D. Dolenc

Lepo je posedeti v senci pred Rovenjakovo hišo v Žingarici — Foto: D. Dolenc

njivo pšenice. Eden najlepših posnetkov brigade bi lahko nastal tu. Spredaj so se vše zavate in kolona »po eden« je bila razpotegnjena od prednjega do zadnjega roba njive. Toda, preden bi jaz potegnil aparat ven, bi mi že ušli v dolino. Zato si ga pa toliko močne vtisnem v spomin. Enkratne so bile te barve!

Tudi Vrnograč ima svoj grad. Že od daleč vidimo njegove razvaline. In kot sporoča Vale iz centrale našim radioamatерjem, je naš tabor tik pod tem gradom. Ves čas nam že grozi nevihta. Vse črno je venačkrog nas. Grmi in bliska se, vmes sije sonce. Enkratna je ta pokrajina v soncu pred nevihto. To bi bilo nekaj za slikarja — krajinarja. Dež nas ujame še malo pred vasjo. Pa ni bilo hudo. Le toliko, da smo izvleki šotorska krila, pa je nehalo.

Tudi Vrnograč je majhna krajevna skupnost. Ponosno so na veliko moderno osnovno šolo in pa na motel, ki so ga odprli prav za 4. julij letos. Ko smo postavili šotor, smo najprej položili venec na spomenik padlim. V rebri nad vasjo stoji in je posvečen petim padlim talcem Vrnograča, ki so tvorili tu narodnoosvobodilni odbor, pa so bili izdani in prav tu nad vasjo 30. januarja 1943 pobiti. Se prej pa so si morali sami skopati grob. Torej, enaka grozodejstva, kot so se dogajala tudi pri nas na Slovenskem.

Tudi ljudje Vrnograča so se uprli 27. julija 1941, tako kot vosa Bosna. Maščevanje sovražnika pa je bilo strašno. Kak kilometer proč od Vrnograča so že 2. avgusta 1941 sovražniki pobili blizu 2500 ljudi. Ogromno krvi je bilo polno prelito iz vse okolice Velike Kladuše.

Se en dan hoje je pred nami: od Vrnograča do Topuskega. Potem bo spet dan počitka. Spet smo se zagnali iz hriba v hrib. Nekje na sredini teh hribov prečkamo tudi bosenko-hrvatsko mejo. Sredi poti, ko smo se ustavili za kosoš, smo imeli tudi pouk o življenu v naravi. O oblikah in o gobah je ta dan tekla beseda. Nekaj skupin se je porazgubilo po gozdu in prinesli smo skupaj vseh vrst gob, strupenih in pravih. Pravo gobarsko razstavo v malem smo priredili. Kar je bilo dobrega, je šlo seveda z nami in z včeraj v štabni lonec. Sicer smo pa vsak dan med potjo nabrali gob. Jaz sem našla le sem pa tja katero ob počitku,

so bili pa nekateri, ki so ves čas z nahrabnikom lomastili po gozdu, iskali gob, pa zato prav nič zaostali. Jaz pa niti robidnice nisem upala pobrati ob poti. In ves čas pohoda mi niti enkrat ni uspelo slikati kolono od spredaj. Pa prava reč, še dobro, da se nisem preveč mučila za to, ko sem doma potem ugotovila, da mi je aparat ves čas zatajeval in bo od petih posnetih filmov le nekaj slik dobrih. Nisam sreča pri takih reportažah. Enkrat mi filme na meji presvetlijo, drugič mi jih ukrajejo, no, ali pa je aparat »fuč«.

Ne vem kaj je bilo danes naši izvidnici in Andreju, da so tako »zalutali«. Ko sem pri tem edinu vodnjaku v bližini koče, kjer smo imeli počitki, lovila vodo, je prišla k vodnjaku mlada družinica z dvema deklicama. Povedali so, da so prišli peč iz Topuskega in da je od tu do mesta le še slabe pol ure. Ce bi človek vedel, da bodo naši naredili tak ovinek, bi jim človek že rekel. Tako pa sem upala, da vedo za pravo pot in nisem upala pri odhodu pripomniti, da je Topusko že pod nami. Pa smo naredili kakšne štiri kilometre več po gozdu in potem prav toliko po makadamu in asfaltu nazaj, da se nam je kar bliskalo. No, pa vseeno smo bili menda brigada, ki je na AVNOJ naredila najmanj »prazni« kilometer.

Utrjeni, a vseeno vedri, smo vkorakali v zdraviliško mesto Topusko. Zdaj smo že na hrvaških tleh. Staro zdravilišče je to. Vsaj po zgradbah, ki so podobne zgradbam na primer v Rogaski in drugim starim toplicam po Jugoslaviji, lahko tako sklepamo. Polno je ljudi iz cele Jugoslavije, ki so prišli sem po zdravje. Revmo in iščas zdravi topla voda Topuskega Celo Kranjcana najdem v bazenu.

Za prvi počitek nam je naš varnostnik Ivo Cerin iz Kranja pripravil zanimivo predavanje o dejavnosti tujih obveščevalnih služb in sovražnih sil proti Jugoslaviji. Zvezre pa smo si prizgali taborni ogenj samo za nas. Da s med sabo malo bolje spoznamo. Saj se spoznamo po poti, ki je počna tovarstva, je pa prijetno posedeti tudi takole ob ognju in se pogovoriti, kakšno zapeti.

(nadaljevanje vsak petek)

... je bil Boris, s kitaro ali brez, je veselo

Po jubilejnem evropskem prvenstvu v plavanju, skokih v vodo, vaterpolu in umetnostnem plavanju,

Split se je oddolžil junakoma iz Kranja

SPLIT — Nepozabni so dnevi petnjega jubilejnega evropskega prvenstva v plavanju, vaterpolu, skokih v vodo in umetnostnem plavanju. Nepozabni, ko sta brata Borut in Darjan Petrič dokazala, da tudi majhen narod po številu aktivnih plavalcev in plavalk zna doseči tisto, kar si poihoma nismo upali. Jugoslovansko moško plavanje sta opomeniti z zlatom, srebrrom in bronom. Te tri medalje in njihova rezultata bosta zapisana v zgodovini jugoslovenskega plavanja kot dosežka, ki sta jih Kranjčana dosegla z maljivim delom, z neštetimi preplavanimi kilometri in odrekanjem.

ODLIČNO ORGANIZIRANO PRVENSTVO

Split se je vse od sprejetja prvenstva skrbno pripravjal na to evropsko prvenstvo v vodnih športih. Tri leta so imeli časa za priprave in v času prvenstva bi lahko na prate prešteli napake, ki so jih naredili. Prvenstvo je bilo namreč tako skrbno organizirano, da so poihvale nad izvrstno organizacijo deževalne od vseporod. Jugoslovani smo znani kot dobri organizatorji. Tudi amaterski športni delavci v Splitu se niso izneverili tej tradiciji. Res, da so imeli izkušnje že iz leta 1979, ko so bile v Splitu mediteranske igre, a vseeno kaže dol pred organizacijo. Odlično organizacijo so v svojih poročilih napisali tudi poročevalci. Bilo jih je več kot štiristo. Predsednik olimpijskega komiteja in ostali gostje PEP '81 niso iz vlijudnosti izrekali čestitke organizaciji. To so bile iskreno izrečene besede. Ves Split je v času prvenstva živel z njim. Ceprov so bili v jugoslovenskem taboru nekateri spodrsljaji, sta mesto pod Marjanom dvignila na noge mlada Kranjčana: Borut in Darjan Petrič s svojim trenerjem Dragom Petričem.

SLAVJE NA RIVI

Kot dober scenarij so se vrstili splitski dnevi evropskega prvenstva. Ce so bili obiskovalci razočarani nad našimi vaterpolisti, ki so prvi dne prvenstva izgubljali tekmo za tekmo, pa so svoje srce odprli v četrtek dopoldne in še bolj v večernih urah. Ta dan sta namreč dva mlada plavalca iz Kranja dvignila olimpijski bazen na Poljudu na noge. Že dopoldne v predtekmovanju na 400 m kravi sta Darjan in Borut Petrič dosegla večerni veliki finale, ki bo šel v kroniko prvenstev kot eno najbolj kvalitetnih plavalnih disciplin na svetu. Na startu tega obračuna so bili ta čas res najboljši plavalci Evrope. Favoritor je bil več in med njimi tudi Jugoslovana.

D. Humer

Atletika

Edini naslov Alešu Mencingerju

Ljubljana — Na stadionu Železničarskega športnega društva Ljubljana v Šiški je bilo v soboto v nedeljo letodanje pionirskega prvenstva Slovenije v atletiki. Nastopilo je blizu dvesto mladih atletov iz 19 slovenskih klubov, med njimi tudi tekmovalci kranjskega Triglava, Radovljice in Tržiča. Mehka steza ni dovoljevala dobrih rezultatov v tekih, zato pa so se toliko bolje znašli tekmovalci v metih in skokih. 15-letni Igor Primoč iz Novega mesta je na prvenstvu dosegel tri nove republike rekorde. Najprej je v soboto izboljšal lastni pionirski rekord v metu kladiva za več kot štiri metre in zaučal kroglo na 15,43 metra, nato pa je v nedeljskem nadaljevanju s 63,30 metra postavil še rekordno znamenje v metu disku.

Gorenjsko zastopstvo se je na pionirskem prvenstvu dobro odrezalo. Edini naslov republikega prvaka je osvojil Aleš Mencinger v metu kopja. Klubski tekmelec Drago Culig se je s prvenstva vrnil z tremi medaljami, z dvema bronastima (v metu kladiva in kopja) in s srebrno medaljo v metu krogle. Med tekaci je Kukovica za malenkost zgrešil uvrstitev med prvo trojko v preskušnji na 600 metrov.

Rezultati — pionirji — kladivo: 1. Primoč (Novo mesto) 40,72 (nov rekord SRS), 2. Culig (Triglav) 36,17, 4. Mihelič (Triglav) 28,12; 600 metrov: 1. Režonja (Pomurje) 12,08, 4. Kukovica 1:32,6, 6. Oblak (oba Triglav) 1:33,1, 7. Meglič (Tržič) 1:34,6; daljina: 1. Petrovčič (Vrhnik) 639, 13. Miklič 519, 16. Meglič (oba Tržič) 511; štarteta 4 × 100 metrov: 1. Maribor 47,0, 8. Tržič (King, Ribič, Šemrov, Meglič) 50,7; krogla: 1. Primoč (Novo mesto) 15,43 (nov rekord SRS), 2. Culig 13,86, 5. Mihelič (oba Triglav) 12,12; višina: 1. Primoč (Medvode) 186, 6. Režonja (Triglav) 175; 80 metrov ovire: 1. Bregac (Novo mesto) 11,9, 7. Jošt (Triglav) 12,6; kopje: 1. Mencinger 55,96, 3. Culig (oba Triglav) 52,44; 1000 metrov: 1. Mohar (L. Adamič) 2:41,6, 8. Kukovica 2:48,5, 11. Oblak (oba Triglav) 2:59,8; disk: 1. Primoč (Novo mesto) 63,30 (nov rekord SRS), 4. Culig (Triglav) 38,35; štarteta 4 × 300 metrov: 1. Maribor 2:39,3, 5. Triglav (Oblak, Nikolajš, Kukovica, Jošt) 2:45,8, 8. Tržič (Ribič, Šemrov, Miklič, Meglič) 2:48,1; pionirke — višina: 1. Mlekus (Posavje) 156, 12. Krumpeter 135, 13. Rant (oba Triglav) 130; 100 metrov: 1. Krenker (Velenje) 13,2, 6. Blas (Radovljica) 14,1; daljina: 1. Kerešč (Kladivar) 521, 16. Pangerc (Triglav) 402.

Smučarski klub Alpetour

C. Z.

H. J.

H. J.

Lokostrelstvo

Trije naslovi Exoterma

KRANJ — Lokostrelski klub Postojna je bil organizator letošnjega državnega prvenstva lokostrelcev v disciplini fid in hunter. Čeprav je LK Postojna mlad klub, ustanovljen so ga še lani, so odlično organizirali državno prvenstvo. V vseh disciplinah in konkurencah se je za najvišje jugoslovanske lokostrelske naslove potegovalo nad sedemdeset naših lokostrelcev.

Med temi so največ uspeha imeli članici lokostrelskega kluba Exoterma iz Kranja. Iz Postojne so se vrnili s tremi državnimi naslovi. Marjan Podržaj je v prostem slogu najboljši Jugoslovjan, medtem ko je novi državni prvak med pionirji Kranjan Izot Kramer, med mladinci pa je zmagal Branko Lukanc.

Rezultati — prosti slog — člani: 1. Marjan Podržaj (Exoterma) 923, 2. Postružnik (Maribor) 910, 3. Oblak (Radovljica) 879; mladinci: 1. Lukanc (Exoterma) 797; instinktivno — pionirji: 1. Kramer (Exoterma) 437.

— dh

Rekreacijsko središče na Kresu — Že pred leti so se v kraju skupnosti Javornik-Koroška Bistrica dogovorili, da bi v krajevne skupnosti uredili večje rekreacijsko središče. Na Kresu na Koroški Bistrici je bila zgrajena športna igrišča. Ob prizadevanju gradbenega odbora, ki ga vodi leta nekdanji znani smučarski skakalec Jože Zidar, so zdaj na Kresu dobili tudi dve odlično urejeni tenis igrišči. Rekreacijsko središče na Kresu zato dnevno obiše veliko mladih iz krajevne skupnosti okoliških krajev. — Foto: D. Sedej

Nogomet

Visoka zmaga Lesc

V drugem kolu gorenjskega nogometnega prvenstva so Lesce doma visoko porazile Reteče, Bled je z borbeno igro odpravil Bohinj, Tržič je v zanimivi tekmi premagal Kondor, Jesenice pa so doma gladko odpravile Alpino iz Žirov.

Rezultati — člani — A skupina: Bled : Bohinj 1:0, Lesce : Reteče 4:0; vodijo Lesce s štirimi točkami pred Alplesom in Bohinjem z dvema; B skupina: Tržič : Kondor 4:2, Jesenice : Alpina 5:1; vodi Tržič s štirimi točkami pred Gorenjem vasi jo in Jelovico z dvema; pionirji — A skupina: Reteče : Kondor 1:1, Alpina LTH 0:6; vodi LTH s štirimi točkami pred Retečami in Kondorjem z eno točko; B skupina: Bohinj : Jesenice 3:0, Tržič : Lesce 4:1; vodi Bohinj s tremi točkami, pred Tržičem z dvema in Leskami z eno; mladinci: Bohinj : Tržič 3:2, Kondor : Tržič 3:1; vodi Polet pred Kondorjem in Bohinjem.

V soboto so na sporednu tekme tretjega kola: Polet : Alples, LTH : Lesce, Reteče : Bled, Alpina : Jelovica, Kondor : Jesenice, Gorenja vas : Tržič pri članih, Kondor : Alpina, Polet : Reteče, LTH : Gorenja vas, Jesenice : Tržič in Bled : Bohinj pri pionirjih. Pričetek pionirskih tekem je ob 14:45 in članskih ob 16. uri. V nedeljo ob 10. uri igrajo mladinci: Reteče : Bohinj in Polet : Kondor.

P. Novak

Le Sava

neporažena

Kranj — Po tretjem kolu v občinski nogometni ligi je edino neporaženo moštvo kranjske Sava. Tekma v Preddvoru je bila nekaj minut pred koncem prekinjena zaradi nediscipliniranega igralca Grintavca, ki ob desetiminutnem izključitvi ni hotel zapustiti igrišča. Veliko nešportnega obnašanja in grobosti je bilo tudi na drugih igriščih, tako da ima disciplinska komisija polne roke dela. Ostre kazni pa ne vplivajo na izboljšanje discipline.

Rezultati — člani A: Sava : Naklo 3:1, Korotan : Trboje 2:1, Šentjur : Kokrica 1:0, Podbrezje : Triglav 0:0; člani B: Filmarji : Naklo B 4:0, Visoko : Primskovo 2:11, Hrastje : Britof 2:5, Preddvor : Grintavec prekinjeno pri rezultatu 3:2; pionirji: Sava : Naklo 4:3, Šentjur : Kokrica 3:1, Britof : Primskovo 5:2; kadeti: Bohinj : Britof 0:2, Jesenice : Šava 2:2, LTH : Alples 0:6.

Pari prihodnjega kola, 19. septembra: člani: Naklo : Triglav, Kokrica : Podbrezje, Trboje : Šentjur, Sava : Korotan, Britof : Preddvor, Primskovo : Hrastje, Filmarji : Visoko, Grintavec : Naklo B (tekme so ob 15:30); pionirji: Naklo : Kokrica, Britof : Preddvor, Primskovo Šentjur (tekme so ob 14. uri); kadeti: Britof : Sava (ob 10:30), Alples : Jesenice in Bohinj : LTH (ob tekmi sta ob 16. uri). S. Verbič

S kolesi od Kranja do Ljubljane

Kranj — Kolesarske sekcije športnih društev Kokrica, Integral, Kokra ter Partizan Smlednik prirejajo v sodelovanju z zvezdama telesnokulturnih organizacij občin Kranj ter Ljubljana-Siška v nedeljo, 20. septembra, drugo trimaks kolesarjenje med Ljubljano in Kranjem. Akcija »svi na kolo za zdravje telo« se bo začela na treh startnih mestih med 8. in 9. uro: v Kranju na stadion Stanka Mikljarja, v Smledniku pred domom krajne skupnosti ter v Ljubljani na stadionu 2SD Ljubljana. Proga je dolga 65 kilometrov, v celoti asfaltirana, cilj pa bo predvidoma ob 12:30 v Kranju in Ljubljani. Tedaj bodo organizatorji med udeleženci izzrebali po eno kolo in več drugih praktičnih nagrad, kdor pa bo prišel na cilj do 13. ure, dobi spominsko značko. Startna velja za otroke 10, za odrasle 20 dinarjev.

H. J.

Rokomet

Jutri Alples : Potisje Ada v Kranju

Kranj — Gorenjski predstavniki v drugi zvezni rokometni ligi — sever in slovenski rokometni ligi so v preteklem kolu gostovali in kljub borbenosti ostali prazni rok. Jutri in v nedeljo pa bodo vse gorenjske ekipe razen Jelovice nastopili pred domaćim občinstvom.

Jutri bodo pričele s tekmovanjem v I. B. zvezni rokometni ligi — zahod tudi rokometnica Alples iz Železnikov. Dolgoletno, strokovno in načrtno delo se je obrestovalo. Z uvrstitevijo v I. B. zvezno rokometno ligo — zahod so dosegli največji uspeh katerokoli ekipe iz skofjeloške občine. Ekipa bo v novi tekmovalni sezoni vodil prof. Andrej Kavčič iz Križev. Tekma Alples : Potisje Ada bo jutri ob 18. uri v športni dvorani Poden v Škofji Loki.

Rokometnica Jelovice v drugem kolu druge zvezne rokometne lige — sever gostujejo v Varazdinu pri ekipi Varteksa, medtem ko v ženski ligi rokometnica Preddvora, novinke v ligi igrajo v drugem kolu doma z ekipo Velenja. V prvem kolu so gostovali v Novem mestu in prikazale izredno borbeno igro, vendar so na koncu sečanja te morale priznati premič izkušnejnejšim Novomeščankam.

V moški republike rokometni ligi bodo odigrali tretje kolo. Rokometnica Tržiča bodo jutri ob 19. uri prvič v letošnjem prvenstvu nastopili pred domaćim občinstvom. Tekma Peko : Partizan TUS bo v Križah. V ženski ligi pa bo zelo zanimivo prvenstveno sečanje tretjega kola v Dupljah, ko se bosta srečali ekipi Duplj in Polane. Tekma bo jutri ob 19. uri za šolo v Dupljah. Tako Tržičani kot Dupljanke lahko z borbeno in dinamično igro nadigrajo gostujoče ekipe in osvojijo nov prvenstveni točk.

V drugi moški republike rokometni ligi — zahod se bodo v tretjem kolu rokometnica Preddvora v nedeljo ob 9:45 srečali z ekipo Izole, medtem ko Zabrečani gostujejo v Grosupljem. V ženski rokometni ligi pa bo jutri v Železnikih ob 16. uri sečanje Alples : Slovan, v Križah pa se bosta srečali ekipi Peka in Rudarja. Tekma bo ob 17.30.

Mladinci v republike rokometni ligi — center bodo odigrali tretje kolo. V nedelji

— dh

RADIJSKI SPORED

SREDOVTA, 19. sept.

Prvi program

8.00 Dobro jutro! - 8.08 Pinski teknik - 9.05 Z vam na poti - 9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine - 10.05 Pojo amaterski zbori - 10.30 Sobotna matinija - 11.05 Zapojimo sevem - 11.20 Po republikah in pokrajnah - 11.40 Zapojeti z nami - 12.10 Godala in ritmu - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Veseli domaći nepevi - 13.00 Danes do 13.00-ih - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Glasbena panorama - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - Zunanjopolitični magazin - 18.00 Skatika z godbo - 18.30 Zborovska pesem mladih - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Mladi mostovi - 20.00 Sobečni zabavni večer - 21.00 Za prijetno razvedričilo - 21.30 Oddaja za naše izseljence - 22.05 Lirični utrinki - 23.10 Z vam notami po naši domovini - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Radio Ljubljana II. program - 13.00 Dobr dan na drugem programu - 13.05 Radi ste jih poslušali - 13.35 Glazbe iz Latinske Amerike - 14.00 Srečanje republik in delavnin - 15.30 Hiti prati - 15.50 Mikrofon za Moni Komšić - 16.00 Naš podlistek Henrik Bošnjak - Neprisakovane goste - 16.15 Lepo melodijsko - 16.40 Glasbeni casino - 17.00 Lahka glasba jugoslovenskih avtorjev - 18.00 Pol ure za chanson - 18.35 Naši kralji in ljudje - 18.50 Glasbene medigra - 19.25 Stevovanja - 21.15 Mala nočna glasba - 21.45 SOS - V sklopu obujamo spomine - 22.05 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PONEDJELJKI, 20. sept.

Prvi program

8.00 Dobro jutro! - 8.07 Radijska igra za otroke 9.05 Še sestavite, tovarishi! - 10.06 Nedeljska matinija - 11.00 Radijski poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.10 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Kmetijske proizvodnje - 13.50 Pihalne godbe - 14.00 Humoreska tega tedna. Janez Jalen - Pod strojne nebe - 14.25 S popevkami po Jugoslaviji - 15.10 Prvi doma - 15.30 Nedeljska portalna - 15.55 Listi iz doma - 16.20 Gremo v kino - 16. Popularne operne medije - 17.50 Radijacija igra - 18.00 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, medigra - 19.45 Glasbene razstavice - 20.00 V nedeljo - 22.20 Glasbena glazba mladih - Grotnjan - Skupni program JRT Studio Ljubljana - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Mozaik mladih in plesnih ritmov - Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Radio Ljubljana II. program - Nedelja na valu 13.00 V nedeljo se živijo, sport, glasba in še j. 19.30 Stereorama - 20.30 Pesem iz starega gramofona - 21.00 francoske diskoteke - 21.45 Nove plošče - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PONEDJELJEK, 21. sept.

Prvi program

8.00 Dobro jutro! - 8.08 Z vam v dober dan - 8.25 Petek - 8.40 Pesmica

za mlade riarje in pozdravi - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Veliki revijaki orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odu - 13.00 Danes do 13.00-ih - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovenskih radijskih postaj - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Na ljudsko temo - 18.25 Zvočni signali - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahako noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Slovenija - 20.00 Iz naše diskoteke - 21.00 Poletni divertimento - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Popevke z jugoslovenskimi studiev - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Za ljubitelje jazza

Drugi program

8.00 - Ponедeljek na valu 202 - 13.00 Dobr dan na drugem programu - 13.05 Z evropskimi revijakimi in plesnimi orkestri - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Poneljekov križemkraž - 14.20 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Svet in mi - 16.10 Španske popevke - 16.40 Od ena do pet - 17.40 Iz partitur orkestra Andrej Kostelanetz - 18.00 Pesmi svobodnih oblik - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 19.25 Stereorama - 20.00 Jazz na II. programu - Thad Jones-Mei Lewis - Rhythmic Combination and Brass - 20.30 Popularnih 20 - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

TOREK, 22. sept.

Prvi program

8.00 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Iz glasbenih šol - Glasbena šola Velenje - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za - 11.05 Z našimi opernimi pevci - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Danes smo izbrali - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Po domačem - 13.00 Danes do 13.00-ih - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 V korak z mladimi - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Sotočje - 18.45 Glasbene medigra - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Milana Ferleža - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 20.30 S solisti in ansamblu JRT - 21.05 Radijska igra - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Tipke in godala - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 S popevkami po Jugoslaviji - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Orkester Artie Show - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom in zborom Quincy Jones in orkestrom Salsoul - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spektor - 17.40 Iz partitur orkestra Manfred Minnich

TELEVIZIJSKI SPORED

SOBOTA, 19. 9.

8.00 Poročila - 8.06 Na obisk pri zboru »Suncokrille«, otroška oddaja TV Titograd - 8.35 Beli delfin, francoška risana serija - 8.50 Divja leta, mladinska nadaljevanja TV Beograd - 9.20 Ko utihne šolski zvonec, otroška oddaja TV Zagreb - 9.50 Naravni čustveni procesov, izobraževalna oddaja - 10.15 Nasilje v družini: Jimmy, dokumentarna oddaja - 11.20 J. Dietl: Bolnišnica na koncu mesta, češka nadaljevanja - 12.10 Poročila (do 12.15) - 13.35 Poročila - 13.40 Gajanje z zakladi, ameriški pojavnoznanstveni film - 17.10 Maš kraj - 17.25 Nogomet Sloboda: Crvena zvezda, prenos v odmoru Propaganda oddaja - 18.10 Zlata ptica - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.25 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Lascio Hiti - italijanske narodnozabavne pesmi - 21.00 Modni utrinki - 21.10 Dvoboj pri O. K. Corallu, ameriški film - 23.10 TV kažipot - 23.30 Poročila

Film Galeje in zakladi je sicer posnet po romanu Kipa Wagnerja, vendar gre za resnično zgodbo o odkritju bajnega zaklada, ki se je 1715. leta potopil z ladjo španske vojske v tiharem morju.
Way Earp in Doc Holliday se združita, da bi premagala Clantonovo tolpo.
Obratun pri OK Corralu predstavlja pravo legendu Divjega zapada. Film je znan predvsem zaradi ugodne igralske zasedbe (Burt Lancaster, Kirk Douglas, Jo Van Fleet) in režisera Johna Sturgesa in je že pred prihodom v kinematografe veljal za velik projekt.

Oddajalki II. TV mreže:
15.25 Sarajevo: Balkanske atletske igre, prenos - 18.05 Narodna glasba - 18.35 Glasbeni večeri v Donatu: Koncert ansambla »Pro cantione antiqua« - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Ona, dokumentarna serija - 20.45 Poročila - 20.55

Vidiki - 21.40 Športna sobota 22.00 EP v odboji Jugoslavije: Bolgarija, posnetek

TV Zagreb I. program:

9.30 TV v šoli: Boj za obstanek, Risanka, Umetnost, Risanka, TV izbor - 10.55 Izobraževalna oddaja - 11.25 TV v šoli: TV koledar, Ustvarjanje Titove Jugoslavije (do 12.35) - 13.05 Poročila - 13.10 TV koledar - 16.20 Šibenški festival otroka - 17.25 Tuzla: Nogomet Sloboda: Crvena zvezda - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Mayerling, francoški film - 21.45 TV dnevnik - 22.00 V soboto zvečer: Festival »Krapina 81«

NEDELJA, 20. 9.

10.10 Poročila - 10.15 Nikar kjerkoli čez cesto, film SPV - 10.25 Živ žav, otroška matineja - 11.25 Ljubezen po kmečku, nadaljevanja TV Beograd - 12.10 TV kažipot - 12.30 Narodna glasba - 13.00 Kmetijska oddaja - 14.00 Poročila (do 14.05) - 14.55 Gornja Radgona: SP v Spedwayu, prenos - 17.00 Edino življenje clovera: Ivo Dani Popović, dokumentarna oddaja TV Titograd - 17.35 Sportna poročila - 17.45 Zlomljena puščica, ameriški film - 19.10 risanka - 19.22 TV in radio noč - 19.24 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 J. Veselinov-Zarko in A. Diklić - V. Radovanović: Baza na Donavi, nadaljevanja TV Novi Sad - 21.05 Titograd skozi stoletja, dokumentarna oddaja TV Titograd - 21.35 V znamenju - 21.55 Nogometna reportaža Radnički: Hajduk - 22.25 Športni pregled

Med kraje, ki so ohranili navade iz nekdanjih patriarhalnih odnosov, sodi tudi srbska vas, ki so jo upodobili ustvarjalci beograjske nadaljevanje Ljubezen po kmečku. Celotno dogajanje se vrti okrog poroke, ki jo napletajo starši svojim otrokom. Stvar, ki bi se skoraj končala na matičnem uradu, pokvari mladenček, ki se noče poročiti. Moti ga namreč,

da starši misijo na vse, kar sodi k sporoki po kmečku, le na ljubezen so tisto pozabili.

Zlomljena puščica je dokaj klasičen western, v katerem se vojaku ameriške vojske posreči skleniti premirje z Apaci. Čeprav film ne izstopa v svoji zvrsti, je vredno omeniti, da so mu očitali čebel za preveč upošteva stališča Indijancev.

Igra: James Stewart, Jeff Chandler, Debra Paget in drugi.

Oddajnik II. TV mreže

15.25 Sarajevo: Balkanske atletske igre, prenos - 18.45 Dokumentarna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Večer z ... - 21.00 Včeraj danes, jutri - 21.35 7 + 7, ponovitev zabavno glasbene oddaje

PONEDELJEK, 21. 9.

8.45 TV v šoli: TV koledar, Koš za košem, Kultura branja, Marijan Detoni - 10.00 TV v šoli: Materničina, Risanka, Zemljeviski, Mali program, Risanka, Iz arhiva sloške TV, Zadnje minute - 15.30 TV v šoli: Matematika, Koš za košem, Moja pot od doma do šole, Tla (do 16.35) - 17.20 Poročila - 17.25 Ciciban, dober dan: Akvarij, 17.45 Berberska rapsodija, češki kratki film - 18.06 Jedrsko revolucion: Atom pred vojno - 18.35 Obzornik - 18.45 Mladinska oddaja - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 A. Stuparich: Zadnje šolske leto, 2. del TV drame - 21.05 Kulturne diagonale - 21.45 V znamenju

Oddajnik II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Pustolovčina, otroška oddaja - 18.15 Književnost - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavno glasbena oddaja - 20.55 Portreti: Milutin Garašanin - arheolog - 21.25 Zagrebška panorama - 21.50 Safari v Jankanaru, nigerijski dokumentarni film

SREDA, 23. 9.

9.00 TV v šoli: TV koledar, Vzajemna pomoč samoupi-

TOREK, 22. 9.

8.55 TV v šoli: TV koledar, Matematika, Od doma do šole, Dnevnik 10 - 10.00 TV v šoli: Dokumentarni film, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Glasbeni pouk, Zadnje minute - 15.30 TV v šoli: Vzajemna pomoč samoupravljacev, Otok (do 16.20) - 17.05 Poročila - 17.10 Beli delfin, francoška risana serija - 17.25 Pražnični dnevi slovenske folklore - 17.55 Pisani svet: Šibenik - 18.30 Obzornik - 18.40 Čas, ki živi: Prva je gorela Rašica - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Priprave o stereotipnem vprašanju, dokumentarna oddaja - 21.00 C. Ta vratič clovek, francoška nadaljevanja - 22.00 V znamenju - 22.15 Za lahko noč i Irene Grafenauer

Francoski književnik, pripovednik in filozof Voltaire (1694 - 1778), njegovo pravo ime je bilo Francois Marie Arouet, je bil v svoji mladosti večkrat zaprt v Bastilji ali izgnan iz Pariza. Dve leti je prebil v Angliji, pozneje pa je iskal možnost, da bi svobodno mislil in pisal, pri Frideriku II. v Genovi in nazadnje pri Ferneyu. V nadaljevanju Voltaire - ta vratič clovek so prikazani dogodki iz njegovega življenja, ki so upivali na nastanev sklaščenih del, obenem pa tudi obdobje, ko je francoška kultura in literatura usodno vplivala na duhovna dogajanja v Evropi.

Oddajnik II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Dom in otroštvo - 18.15 Splošna ljudska obramba - 18.45 Nogometna reportaža Dinamo: Partizan - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Bitez - 21.35 Zagrebška panorama (do 21.55)

SRADA, 23. 9.

9.00 TV v šoli: TV koledar, Vzajemna pomoč samoupi-

ravljacev, Otok Hvar - 10.00 TV v šoli: Biologija, Risanka, Kocka, kockica; Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute - 17.25 Poročila - 17.30 Cirkus - 17.55 Romantika proti klasicizmu, angleška dokumentarna serija - 18.25 Obzornik - 18.40 Glasbeni oddaji - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Film tedna: Naša hči, kamerniški film - 21.40 Majhne skrivnosti velikih kuharških mojstrov - 21.45 Miniature: Stane Dremelj - 21.55 V znamenju

Oddajnik II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Babični vnuč, otroška oddaja - 18.15 Znanost - 18.45 TV kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Kino oči - 23.00 24 ur (do 23.05)

PETEK, 25. 9.

8.50 TV v šoli: TV koledar, Ruččina, Sodobna hrvaška književnost - 1. del - 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute - 15.30 TV v šoli: Ruččina, Sodobna hrvaška književnost (do 16.30) - 17.15 Poročila - 17.20 Čebelko blaček, japonska risana serija - 17.45 Godba brez not: Codona, 2. del - 18.15 Obzornik - 18.25 Jezik v javni rabi - 18.35 Sodobna medicina: Vsi so naši otroci - 18.55 Ne prezrite - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio noč - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Film tedna: Naša hči prikazuje take in podobne probleme družine Mbarga.

Oddajnik II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Dom in otroštvo - 18.15 Splošna ljudska obramba - 18.45 Nogometna reportaža Dinamo: Partizan - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Bitez - 21.35 Zagrebška panorama (do 21.55)

JESENICE

Solata 35 din, cvetača 50 din, korenček 25 din, česen 70,70 din, čebelj 12,50 din, fizič 30 din, pesa 15 din, paradižnik 25 din, paprika 25 din, slive 63,25 din, jabolka 18,70 din, hruške od 20 do 25 din, grozdje 3 din, limone 69,70 din, koruzna moč 21,50 din, surovo maslo 185,70 din, smetana 82,30 din, skuta 66,40 din, sladko zelje 8 din, orehi 357 din, jajčka od 3,60 do 6,20 din, krompir 1 din.

Kmetijsko živilski kombinat Kranj
TOZD KMETIJSTVO
obvešča, da bo v nasadu v Predvoru začel prodajati sadje za ozimnico od 10. oktobra dalje.

KINO

KRANJ CENTER

18. in 19. septembra nem. barv. erot. film SPANSKE OLIVE ob 16., 18. in 20. ur. 19. septembra ob 22. uri premiera angl. barv. glasb. filma THE CLASH - DIVJI FANT 20. septembra amer. barv. glasb. risani film ANA IN ANDY ob 10. uri, ital. barv. akcijski film PONUDI SE DRUGO LICE ob 15. ur. nem. barv. erot. film SPANSKE OLIVE ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. krim. film SEDMERICA SEJE SMRT ob 21. uri 21. in 22. septembra angl. barv. glasb. film THE CLASH - DIVJI FANT ob 15.30. 17.45 in 20. uri 23. in 24. septembra amer. barv. ljub. film URAGAN ob 16., 18. in 20. ur.

KRANJ STORŽIČ

18. septembra ital. barv. krim. film ZDA V AFRIKI ob 16., 18. in 20. ur. 19. septembra amer. barv. west. film DVA SUPER BANDITA ob 16. in 18. uri, amer. barv. vojni film NOČ GENERALOV ob 20. ur. 20. septembra hongk. barv. kung fu film KITAJSKI ZMAJ ob 14. ur., amer. barv. west. film SOVRNAŽNI APACHEV ob 16. in 18. ur., premiera amer. barv. krim. film PO ZAKONU IN PENDREKU ob 20. ur. 21. in 22. septembra amer. barv. krim. film PO ZAKONU IN PENDREKU ob 16., 18. in 20. ur. 23. septembra amer. barv. zgod. spektakel BEN HUR ob 16., 18. in 20. ur.

TRŽIČ

19. septembra ital. barv. akcijski film PONUDI SE DRUGO LICE ob 16. ur., amer. barv. srbijska ON VE, DA SI SAMA ob 18. in 20. ur., premiera amer. barv. krim. film PO ZAKONU IN PENDREKU ob 22. ur. 20. septembra amer. barv. risani film ANA IN ANDY ob 15. ur., amer. barv. west. komedija DVA SUPER BANDITA ob 18. in 20. ur. 22. septembra ital. barv. krim. akcijski film ZMEDA V AFRIKI ob 18. in 20. ur. 23. septembra hongk. barv. film KITAJSKI ZMAJ ob 18. in 20. ur. 24. septembra ital. barv. akcijski film PONUDI SE DRUGO LICE ob 16., 18. in 20. ur.

BLED

18. septembra amer. barv. west. film VAN DA NEVADA ob 20. ur. 19. septembra amer. barv. west. film VAN DA NEVADA ob 18. ur., ital. barv. film REKA VELIKEGA KROKODILA ob 20. ur. 20. septembra amer. barv. west. film KONVOJ ob 18. ur., amer. barv. west. film VANDA NEVADA ob 20. ur. 21. septembra amer. barv. west. film PETI MUSKETIR ob 20. ur.

DOM KAMNIK

19. septembra amer. barv. west. film SOVRAŽNI APACHEV ob 15.30, amer. barv. puš. film KASKADER ob 17.30 in 19.45, premiera amer. barv. krim. filma SEDMERICA SEJE SMRT ob 22. ur.

TELEZNIKI OBZORJE

18. septembra amer. barv. film NEBESI ASI ob 20. ur.

19. septembra nem. barv. film HOTR DRAKULA ob 20. ur.

20. septembra angl. vojni film MOST NA REKI KWAI ob 17. in 20. ur.

21. septembra amer. avan. film BEŠKI ASI ob 18. in 20. ur.

22., 23., 24. septembra angl. avan. film ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA ob 18. ur.

25. septembra amer. znan. fant. film TEOR ob 20. ur.

26. septembra amer. znan. fant. film ME

Ameriška nadaljevanja Prebujajoča se dežela je nastala po istoimenski trilogiji Conrada Richterja. Zgodba se začenja v letu 1790, ko pride družina Wortha Lucketta iz Pensylvanije v Ohio, kjer naj bi našla dom. Detela je že na gozdnatih, nenaseljenih.

Harold Pinter si je z svoj prveč izbral filmsko verzijo duha Grayeve igre Butley. Osrednji junak je nekoliko mazohistič in veseljko zlobni univerzitetni profesor (Alan Bates), ki se ne znajde dobro v svojih srednjih letih.

Oddajnik II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Koraki, mladinska oddaja - 18.45 Pesem, ki traja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Vitez intervjui - 20.45 Zagrebška panorama - 21.10 Narodna glasba - 21.40 V petek ob 23.40)</

KAM?

Turistična agencija
ALPETOUR

BEOGRAD

jesenski izleti z letalom, vlakom, avtobusom
ogled Beograda s Hišo cvetja
izleti v okolico

RIM – CAPRI – ASSISI

z avtobusom, odhod 25. 9.

MAKEDONIJA

4 dni, letalo do Skopja in nazaj, ogled Ohrida
odhod 25. 9.

RAB

7-dnevni paket,
hotel International,
odhod 17. in 24. okt.

RIM

1 dan z letalom, odhod 22. 10.

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih poslovalnicah.

»ZLATI GLASOVI«

V restavraciji hotela Transturist v Škofji Loki vas bodo vsočno soboto zabavali priznani ansamblji.
Za prijetno počutje je poskrbajo.

Vabljeni!

V soboto, dne 19. 9. ob 20. uri bo v športni dvorani Poden v Škofji Loki igrala za ples skupina HAZARD.

V soboto, dne 19. 9. ob 20. uri in nedeljo, 20. 9. ob 18. uri bo v Delavnik domu v Kranju igrala za ples skupina VETER.

Predprodaja vstopnic po 100 din v hotelu Pošta na Jesenicah in v turistični poslovalnici Alpetour (Creina) v Kranju

HTDO Gorenjka

Slovenice, n. sol. o.

VOD Ženice

Kranjska gora

Odbor za medsebojna

zemarja objavlja prosta

plač in naloge

TROJNIKA SEDEŽNICE

Pogoji:

poklicna šola kovinarske stroke,
delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom

VZDRŽEVALCA

Pogoji:

- KV ključavnica
- delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom

TREH STROJNIKOV VLEČNIC

Pogoji:

- poklicna šola ali dokončna osnovna šola,
- delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Turistično zanimivi slapovi v Sloveniji

Slovenija se ponaša z okoli 90 slapovi, ki so vse pogostejši cilj izletnikov in turistov. Slapovi so najrazličnejši po obliki in nastanku, precej pa se razlikujejo tudi po vodnem pretoku in stalnosti. Vsi niso enako turistično zanimivi, saj dostop do nekaterih zahteva že kar alpinistično plezanje, drugi so vredni ogleda le v določenih mesecih oziroma letnih časih.

V letošnjem letu je ekipa sodelavcev iz Zavoda SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine natancanje izmerila višine nekaterih markantnejših slapov v Sloveniji in jih razvrstila v razpredelnico. Danes vam predstavljamo 5 slapov.

*Slap BOKA je dvostenopenjski pahljačasti slap v zatrepnem delu soteske Boke in meri od ustja do prvega tolmina kar 106 metrov. Slap si lahko ogledamo že s ceste Bovec – Žaga, kjer nas ob parkirnem prostoru nanj opozarja tabla. Dostop do ustja slapu in kraškega izvira rečice Boka je možen po opuščeni italijanski planinski poti na levem pobočju soteske Boke. Od razgledišča na cesti je 1 uro in 30 minut hoje, v enakem času pa lahko pridemo tudi ob strugi do vznožja slapu.

RINKA, slap Savinje na koncu Logarske doline, je poleg obeh Peričnikov edini popolnoma prosto padajoči slap v Sloveniji.

visok 90 metrov. To je prvi izvir Savinje, ki se kmalu zatem izgubi v prodnati strugi Kotovca in se pojavi še v Logu, kjer se pridruži drugemu izviru Savinje. Ustje slapa je dostopno le z vrvjo. Do vznosila slapa vodi markirana pot ob bifeja na parkirišču, od koder je 10 minut hoje navkreber proti Okrešlju. Slap si lahko ogledamo tudi iz okrepčevalnice Orlov gnezdo, ki je vpeta na pobočje desno od slapa, gledano proti toku in se vzpenja nekaj 10 metrov nad tolminom.

GREGORČIČEV SLAP je eden manj znanih slapov. To je slap potoka Brinete, ki v svojem toku ustvarja še več slapov. Celotna višina slapa je 88 metrov. Najlaže je viden iz Vrsnega in Selca, čeprav le delno. Dostop do vznosila je zelo težak, saj ne vodi tja nobena steza.

SPODNJI PERIČNIK v dolini Vrat je eden od treh slovenskih slapov, kjer voda ne pada ob stene, ampak prosto, in je visok 52 metrov. Enak je slikoviti ZGORNI PERIČNIK, visok le 16 metrov. Oba sta posebno lepa pozimi, ko voda zamrzne v tisočih majhnih in velikih ledeneh sveč. Oba slapa sta dostopna po označeni in zavarovani poti od Koče pri Peričniku. Do spodnjega slapa je četrte ure hoje, do zgornjega pa še 10 minut.

Slap PIRASHICA je 50 metrov visok slap istoimenskega potoka, ki v bližini Bohinjske Bistrice priteka s pobočja Pokljuke v Savo Bohinjko. Je širokopramenski in pada v treh stopnjah. Slap je zelo atraktivен predvsem ob velikem vodnem pretoku. Pozimi zaledeni v 100 metrov visok steber. Del slapa je viden že s ceste Nomenj–Bohinjska Bistrica. Izhodišče za pešpot je avtobusna postaja Log, od koder vodi pot tik ob cesti proti Bohinju do prve domačije ob desni strani ceste, nato pa je markirana steza po lev strani suhe struge do vznosila slapa. Foto: D. Sedej

IZBRALI SO ZA VAS

V Murkinem ELGU v Lescah so spet bogato založeni z vsemi vrstami porcelana; jedilnimi servisi, posameznimi krožniki, skodelicami za črno, belo kavo, za pecivo, kompote itd. Domače in tuje izdelave je, tudi iskan in priznan češki.

Tudi otroške kavbojke dobite te dni cene na Kokrinem otroškem oddelku v GLOBUSU. Od Elkroja Mozirje so in jih prodajajo kot posebno ugodna ponudba. Velikosti od 6 do 16 let, barve pa svetlejše in temnejše indigo modre.

Cena: od 413 do 699

Vsaka hiša bi morala imeti doma takšno krožno žago za vse vrste žaganja, posebno še sedaj, ko nam bo vsak kos lesa prav prišel za kurjavo. Standard Osijek jih izdeluje, videli smo jo pa pri FUZNARJU na Jesenicah. Premier žage je 400 mm, elektromotor pa ima moč 2 kW.

Cena: 10.550,45 din

Še po lanskih cenah lahko na otroškem oddelku v GLOBUSU (spodaj) kupite smučarske spajaca za otroke od 2 do 7 let. Živih barv so.

Cena: 820 do 960 din

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA
VSELEJ SPREMELJA
TRŽNE AKTUALNOSTI,
zato

V VELEBLAGOVNICAH
nama

Ljubljana — Škofja Loka — Kočevje —
Velenje — Slovenski Gradec —
Ravne na Koroškem — Žalec — Cerkno

LAJKO KUPITE TUDI BLAGO
BREZ PLAČILA
TEMELJNEGA PROMETNEGA DAVKA

ZA DINARJE,
KI IZVIRajo iz
MENJAVE ALI PRODAJE
KONVERTIBILNIH DEVIZ

Osnovno zdravstvo Gorenjske, o.o.
TOZD Zdravstveni dom Kranj

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge
1. VOZNICA REŽEVALNEGA VOŠILA – REŽEVALCA
2. ELEKTRIČARJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednja pogoja:
pod 1.:

voznik motornih vozil D kategorije ali C kategorije s 4-letno prakso in opravljen 80-urni tečaj iz prve pomoci

pod 2.:

dokončana poklicna šola elektrostroke

Delo se združuje za nedoločen čas.

Poskusno delo traja dva meseca.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljijo v 15 dneh po objavi na naslov: Osnovno zdravstvo Gorenjske, o.o., Kranj, Gospodarska 10, kadrovská služba.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteklu roka za sprejemanje prijav.

DOM UPOKOJENCEV KRAJN Cesta 1. maja 59

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

1. 1. PK KUHARICE en delavec

2. DELAVKE V KUHINJI en delavec

3. SNAŽILKE en delavec

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji za sprejem:

pod 1.: dokončana osnovna šola in tečaj za PK kuharico

pod 2. in 3.: dokončana osnovna šola.

Osebni dohodki po pravilniku o delitvi OD stanovanj nima.

II. Dom upokojencev objavlja podelitev štipendije učencu srednje šole za gostinstvo in turizem → smer kuhar

Pismene prijave z opisom dosedanja zaposlitve in spričevalom o izobrazbi naj kandidati vložijo v 15 dneh po objavi na naslov: Komisija za delovna razmerja pri Domu upokojencev Kranj, Cesta 1. maja 59.

ZIVINOREJSKI VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE KRAJN

DEŽURNI VETERINARJI

od 18. 9. 81 – 25. 9. 81

Za občini Kranj in Tržič
TERAN Janez, dipl. vet., Kranj, Vrečkova 5, telefon 28-357 ali 21-798
LIKOSAR Dušan, dipl. vet., Visoko 45 a, tel. 28-772

Za občino Škofja Loka
VODOPIVEC Davorin, dipl. vet., Gorenja vas 186, tel. 68-310
OBLAK Marko, dipl. vet., Škofja Loka, Novi svet 10, tel. 60-577 ali 44-518

Za občini Radovljica in Jesenice
PLESTENJAK Anton, dipl. vet., Bled, Prešernova 34, tel. 77-828 ali 77-863

Dežurna služba pri Živinorejskem veterinarskem zavodu Gorenjske v Kranju, Iva Slavca 1, tel. 28-779 ali 22-781 pa deluje neprekinitno.

gospodarsko razstavišče

ljubljana,

Razstava MEBLO, članice SOZD UNILES, je značilna zaradi posebnosti, ki se v pozitivnem smislu razlikuje od mnogih sorodnih programov. Najprej je tu FORMANOVA, sistemsko pohištvo, ki je drugačno od mnogih sistemov te vrste. Odlikujejo ga nameč lepe oblike, zaobljeni robovi pa tudi različne višine, širine in

delek, ker je resnično kakovosten. Saj — če ga "povazi" g-tonski cestni valjar in ostane vzmetenica nepoškodovana ... Res, JOGI postelja pomenuje več vrhunec udobnega počitka, kajti dvojno vzmetenje, ki ga

To pa so tudi poglaviti eksponati, na katere smo želeli opozoriti. Če je tovarna MEBLO želela s to razstavo omogočiti kupcu svojih proizvodnih programov, jih je to v celoti uspelo. Tudi zato, ker je poskrbel, da je obiskovalcem na razpolago veliko število "informatorjev" — pa tudi svetovalcev. Leti rade volje obiskovalcem pri nakupu svetujejo tisto, kar je najprimernejše novanja in kar resnično potrebujejo, da bo dom nudi družini ugodno gostom pa prijetna srečanja.

Naj se dodamo tole, v izdelke tovarne MEBLO, in seveda pohištvo z stave MOJE SANJE LESTAVNO STANOVANJE lahko ci iz oddaljenih

edina dvojno vzmetenje — zasluži priznanje, saj nuditi dober počitek in zdravje. Gotovo se bomo ustavili na razstavi MEBLO tudi tam, kjer je na ogled OBLAZINJENO POHISTVO. Tako pohištvo je sestavni del doma, služi sprostivemu obiskom in prijateljskemu srečanjem. To sicer vemo, velja pa si ogledati sedežno pohištvo — garnituri KALA in KEA TRI. Obe imata prava vzmetna polnila, kar omogoča vedno prožnost in trajnost in sta primerni tudi za ležišče. Tudi LAMINIRANI sedenjski elementi so nekaj posebnega. Izredno kvatljiva poseben tehnički postopek. Ogrodje je namreč izdelano iz zlepiljenih plasti lesa, zato z leti posebno zaokrožene izgube, loki in krivine svoje značilne, elegante oblike.

16.-23.9.

TERMIKA LJUBLJANA n. sol. o.
TOZD Proizvodnja Škofja Loka, o. sub. o.

raspisuje naslednja prosta dela in naloge

ORODJARJA – 1 delavec

Pogoji: – uspešno končana šola za poklic orodjarja
– 1 leto delovnih izkušenj s področja izdelave in vzdrževanja orodij

STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA – 1 delavec

Pogoji: – uspešno končana šola za poklic strojnega ključavnice ali ključavničarja
– 1 leto delovnih izkušenj s področja vzdrževanja

TOPLOVODNEGA ALI VODOVODNEGA INŠTALATERJA – 1 delavec

Pogoji: – uspešno končana šola za toplovodnega ali vodovodnega inštalaterja
– vsaj 1 leto delovnih izkušenj s področja dela izdelave in vzdrževanja toplovodnih ali vodovodnih inštalacij

Vsa dela se opravlja na področju vzdrževanja proizvodnih linij v obratu Trata. Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je določeno po Pravilniku.

Iz Poljanske doline imamo lasten prevoz (avtobus) na vse delovne izmene. S stanovanjem ne razpolagamo.

Za informacije vam je na voljo kadrovská služba TOZD.

Pismene prošnje z dokazili o izobrazbi in opisom dosedjanega dela pošljite na naslov: »Termika«, TOZD Proizvodnja Škofja Loka, Trata 32 v 15 dneh po objavi. Telefon: 60-771. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izbiri.

To pa so tudi poglaviti eksponati, na katere smo želeli opozoriti. Če je tovarna MEBLO želela s to razstavo omogočiti kupcu izčrpe informacije o vseh svojih proizvodnih programih in tudi nakup teh izdelkov, jih je to v celoti uspelo. Tudi zato, ker je poskrbel, da je obiskovalcem na razpolago veliko število "informatorjev" — pa tudi svetovalcev.

Le-ti rade volje obiskovalcem pri nakupu svetujejo tisto, kar je najprimernejše novanja in kar resnično potrebujejo, da bo dom nudi družini ugodno gostom pa prijetna srečanja.

naročijo tudi v Salonih MEBLO v Novi Gorici, Ma-riboru in Celju, pa tudi v vseh večjih pohištvenih trgovinah s pohištvo. Vse macije pa v Ljubljani, nem centru, Celovški cesti 11.

Naj se dodamo tole, v izdelke tovarne MEBLO, in seveda pohištvo z stave MOJE SANJE LESTAVNO STANOVANJE lahko ci iz oddaljenih

MEBLO

KMETIJSKA ZADRUGA BLED

zadružni svet in razpisna komisija v skladu s statutom in sklepom zadružnega sveta razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA ZADRUGE

Kandidat mora za opravljanje navedenih del poleg splošnih pogojev, določenih z zakoni, samoupravnimi sporazumi in druge nimi dogovori o kadrovski politiki izpolnjevati naslednje pogoje

– da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo agronomskih in ekonomske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na vrednih delovnih mestih izjemoma ima kandidat lahko srednjo strokovno izobrazbo navedenih smeri, kolikor izpolnjuje druge zahtevane pogoje
– da ima sposobnost organiziranja in vodenja ter pozitivno oceno uveljavljanja načel samoupravljanja in socialistične morale.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

Interesenti za razpisana dela in naloge naj pošljijo ponudbe vso potrebno dokumentacijo z opisom dosedjanega dela in praktična na naslov KMETIJSKA ZADRUGA BLED Prešernova 11, Razpisna komisija za imenovanje individualnega poslovodnega organa.

Prijavni rok za razpisana dela in naloge je 15 dni od datuma objave razpisa. O rezultatih razpisa bomo kandidate obvestili v 15 dneh po sklepu zadružnega sveta.

ALPETOUR TOZD POTNIŠKI PROMET KRAJN

OBVEŠČA

cenjene potnike, da spodaj navedene linije prično obratovati
z 21. septembrom 1981 po spremenjenem voznem redu!

LINIJA: DUPLJE – STRAHINJ – KRAJN

POSTAJE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	D	D*	D	D*	D	D	D*	D	D	D	D	D	D*	D	D*	D	
DUPLJE O			5.30	6.05	6.35	7.05	7.35	8.05	9.05	10.05	11.05	12.05	12.35	13.05	13.32	14.35	
DUPLJE I			5.31	6.06	6.36	7.06	7.36	8.06	9.06	10.06	11.06	12.06	12.36	13.06	13.33	14.36	
Zaze			5.33	6.08	6.38	7.08	7.38	8.08	9.08	10.08	11.08	12.08	12.38	13.08	13.35	14.38	
Strahinj	5.05	–	6.10	6.40	7.10	7.40	8.10	9.10	10.10	11.10	12.10	12.40	13.10	–	14.40		
Naklo vas	5.08	5.30	–	6.13	6.43	7.13	7.43	8.13	9.13	10.13	11.13	12.13	12.43	13.13	–	14.43	
Naklo AP	5.10	5.32	5.38	6.15	6.45	7.15	7.45	8.15	9.15	10.15	11.15	12.15	12.45	13.15	13.38	14.45	
Merkur skl.			5.14	5.35	5.41	6.18	6.48	7.18	7.48	8.18	9.18	10.18	11.18	12.18	12.48	13.18	13.48
Počna			5.18	5.38	–	6.21	6.51	7.21	7.51	8.21	9.21	10.21	11.21	12.21	12.51	13.21	13.51
Zdrav. dom			5.20	5.40	5.46	6.22	6.52	7.22	7.52	8.22	9.22	10.22	11.22	12.22	12.52	13.22	13.52
KRAJN AP P																14.52	

POSTAJE	17	18	19	20	21	22	23
	D	D	D	D	D	D	D

DUPLJE O	15.05	16.05	17.05	18.05	19.05	20.05	21.25
Duplje I	15.06	16.06	17.06	18.06	19.06	20.06	21.26
Zaze	15.08	16.08	17.08	18.08	19.08	20.08	21.28
Strahinj	15.10	16.10	17.10	18.10	19.10	20.10	21.30
Naklo vas	15.13	16.13	17.13	18.13	19.13	20.13	21.33
Naklo AP	15.15	16.15	17.15	18.15	19.15	20.15	21.35
Počna	15.18	16.18	17.18	18.18	19.18	20.18	21.38
Zdrav. dom	15.21	16.21	17.21	18.21	19.21	20.21	21.41
KRAJN AP P	15.22	16.22	17.22	18.22	19.22	20.22	21.42

LINIJA: KRAJN – STRAHINJ – DUPLJE

POSTAJE	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
	D*	D*	D*	D	D*	D	D	D	D	D	D*	D	D*
KRAJN AP O	5.20	5.40	6.15	6.45	7.15	7.45	8.45	9.45	10.45	11.45	12.15	12.45	13.15
Počna	5.24	5.44	6.19	6.49	7.19	7.49	8.49	9.49	10.49	11.49	12.19	12.49	13.19
Merkur skl.	–	5.52	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Naklo AP	5.27	5.57	6.22	6.52	7.22	7.52	8.52	9.52	10.52	11.52	12.22	12.52	13.22
Naklo vas	5.29	–	6.24	6.54	7.24	7.54	8.54	9.54	10.54	11.54	12.24	12.54	13.24
Strahinj	–	6.27	6.57	7.27	7.57	8.57	9.57	10.57	11.57	12.27	12.57	13.27	
Zaze	6.01	6.29	6.59	7.29	7.59	8.59	9.59	10.59	11.59	12.29	12.59	13.29	
Duplje I	6.04	6.31	7.01	7.31	8.01	9.01	10.01	11.01	12.01	12.31	13.01	13.31	
Duplje	P	6.05	6.32	7.02	7.32	8.02	9.02	10.02	11.02	12.02	12.32	13.02	13.32

POSTAJE	37	38	39	40	41	42	43	44	45
	D*	D	D	D	D	D	D	D	D
KRAJN AP O	14.15	14.45	15.45	16.45	17.45	18.45	19.45	20.45	22.25
Počna	14.19	14.49	15.49	16.49	17.49	18.49	19.49	20.49	22.29
Naklo AP	14.22	14.52	15.52	16.52	17.52	18.52	19.52	20.52	22.32
Naklo vas	14.24	14.54	15.54	16.54	17.54	18.54	19.54	20.54	22.34
Strahinj	14.27	14.57	15.57	16.57	17.57	18.57	19.57	20.57	22.37
Zaze	14.29	14.59	15.59	16.59	17.59	18.59	19.59	20.59	22.39
Duplje I	14.31	15.01	16.01	17.01	18.01	19.01	20.01	21.01	22.41
Duplje	P	14.32	15.02	16.02	17.02	18.02	19.02	20.02	21.02

OPOMBA:
D vozi ob delavnikih
D* vozi ob delavnikih razen sobote

POSTAJE	KM	1	2	3	4	5	6	7
		D*	D*	D	D*	D*	D*	D
KRAJN AP O		6.20	7.20	8.20	13.20			
Zaze	2	6.22	7.22	8.22	13.22	14.15	14.40	15.20
Bor. Sava	4	6.24	7.24	8.24	13.24	14.17	14.42	15.24
Makovica	7	6.26	7.26	8.26	13.26	14.20		

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

STANETA HUDOBIVNIKA

s Kokrice

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem in vsem prijateljem za izrečeno sožalje ter darovane vence in cvetje. Posebna zahvala tov. Oreku za govor, kolektivu TK Gorenjski tisk in Tekstilindus kakor tudi osebju Instituta Golnik in Kliničnega centra v Ljubljani

VSI NJEGOVI!

Kokrica, 15. septembra 1981

ZAHVALA

Ob žalostni izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

FRANČIŠKE OVEN

roj. Sajovic

ki je umrla v 97. letu starosti, se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in upokojencem za nesmetano pomoč, poklonjeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo, dr. Vidmarju za dolgoletno skrb za njeno zdravje in g. župniku za lep pogreb. Hvala predstavniku krajevne skupnosti za poslovilne besede ter pevcem in zvonarjem za lepo petje in zvonjenje

VSI NJENI!

Predosje, 17. septembra 1981

ZAHVALA

Po dolgotrajni in hudi bolezni nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

LOVRO OBLAK

iz Sore

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti in nam v najtežjih trenutkih pomagali. Zahvala tudi g. župniku, pevcem in sodelavcem Tekstilne tovarne Medvode za lep pogreb. Posebno pa se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju Onkološkega inštituta ter sestram in zdravnici ZD Medvode za izredno pomoč ob hudi bolezni.

Vsem še enkrat hvala!

VSI NJEGOVI!

Sora, 14. septembra 1981

Ob tragični izgubi nas je v 36. letu starosti za vedno zapustil naš najdražji mož, ati, brat, svak in zet

MIROSLAV ROZMAN

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so pomagali ob tej nesreči. Posebna zahvala vsem sosedom, sorodnikom, dr. Janezu Bajžlu, sestri Francki, zdravstvenemu osebju Kliničnega centra – Opeklinski oddelek, vsem poslovnim kolegom, Obračniškemu združenju Kranj, Gorenjski obrtni zadrugi, nekdanjam prijateljem iz tovarne Iskra, Šolskim kolegom, tov. Bogatajevi in učencem 3. c razreda osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča, podjetju SGP Gradbinec, stanovalcem Galetovem ul. ter vsem ostalim prijateljem za izražena sožalja, darovano cvetje in denarno pomoč. Iskrena hvala sosedu Stregarju za poslovilne besede ob odprttem grobu.

ZALUJOČI: žena Iva, otroci Ana, Ksenija, Peter in Aleš, sestra Minka z možem Petrom ter družina Koščnik

Sr. Bitnje, Kokrica, Kranj, Britof

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta in sina

VIKTORJA MRAKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za poklonjeno cvetje, spremstvo na zadnji poti in izražena sožalja. Prav posebno se zahvaljujemo godbi na pihala DPD Svoboda Lesce in pevskemu zboru Lesce za organizacijo pogreba in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi smučarskemu centru Kobla, prijateljem iz Iskre Otoče in Veletrgovini Špecerija Bled. Iskrena zahvala tudi bratom Zupan za zapete žalostinke kakor tudi vsem govornikom za poslovilne besede ob odprttem grobu. Iskrena hvala g. župniku za opravljen pogrebni obred.

VSEM SKUPAJ prisrčna hvala!

VSI NJEGOVI!

Lesce, 16. septembra 1981

MALI
OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodam stereo AVTORADIO s kasetofonom še v garanciji. Dolenc Franc, Hudi graben 7, Tržič

Zamenjam TELICO frizisko, telesko 300 kg, za BIKCA simentalko. Ljubno

Avev. 74 8817

Prodam stoječo silačno KORUZO. Britof 44, Kranj 8818

Prodam dobro ohranjeno črnobel TELEVIZOR goreno. Angelca Horvat, Bi

strica 163, Tržič 8819

Prodam montažno pločevinasto GA

RAZO. Telefon 064-62-909 8820

Poceni prodam 4 rabljene GUME ceat

6,50x16, primerne za enosno traktorako

prikolicu. Pugelj. Smarca 109/A, Kamnik

8821

Prodam suhe hruškove PLOHE. Frlic

Franc, Nova vas 104, Žiri 8822

Zelo poceni prodam POROCNO OB

LEKO št. 38 ter globok OTROŠKI VO

ZIČEK (moder žamet). Marčeta, Podlub

nik 162, Škofja Loka, tel. 60-347 8823

Bakren KOTEL za žganjekuho, brez

hladišnika, prodam. Lotrič Janez, Zg. Dob

brava 8, Kamna gora 8824

Zanadi selitve prodam tovarniško nov

STEDILNIK (2+2) in pomivalno KO

RITO. Informacije po tel. 21-691 zjutraj

(Križna) ali 27-909 8825

Prodam HI-FI HSR-140, 2x70 W. in

ZVOČNIKE ITT 2x80 W. Telefon 23-702

popoldan 8826

Prodam globok otroški VOZIČEK in

nemški športni VOZIČEK, malo rabljen,

oba za dvojčka. Križnar, Preddvor 8 8827

Prodam nerjavčev namizni STEDIL

NIK. Prebačovo 57, Kranj 8828

Poceni prodam dobro ohranjeno globok

OTROŠKI VOZIČEK. Telefon 27-758

Kranj 8809

Prodam borov OPAŽ in smrekov

LADIJSKI POD. Telefon 27-431 – int.

73 8910

Prodam suha bukova DRVA. Tupaliče

5/a, Preddvor 8911

Prodam MLIN za mletje žita in OJA

ČEVALEC z mikrofonom. Zaplotnik

Jože, Zg. Veterno 1, Križ, Tržič 8912

Prodam 600 kom. STREŠNE OPEKE

trajanka, cementno siva, 10 betonskih

MREŽ in dvokrilna steklena termoton

VRATA z polknic 140/220, Ropret Slavko,

Bistrica 75, Tržič 8913

Prodam mlado jalovo KRAVO s šest

litri mleka. Hartman Franc, Sp. Bitnje

21, Žabnica 8914

Prodam PRALNI STROJ Gorenje,

Dravinec, Vrečkova 5, Kranj tel. 26-356

8915

Prodam bukova DRVA. Sp. Bitnje 22,

Žabnica 8916

Prodam več plemenskih ZAJKELJ, de

lam manjše usluge s kombijem, Benedi

kova 11, Stražišče, Kranj 8917

Prodam 300 kosov pregradnih BLO

KOV. Naslov v oglašnem oddelku. 8918

Prodam rabljene črme PLOŠČICE za

ležeči kamin, Podlubnik 199, Škofja Loka

8919

Prodam globok avstrijski VOZIČEK,

Hafnerjevo naselje 1, Škofja Loka, tele

fon 064-60-457 8920

Prodam jesenove PLOHE, 5 cm debele.

Trček Jože, Račeva 11, Žiri 8921

Prodam češnjevo ŽGANJE. Brode 15,

Škofja Loka 8922

Prodam kombinirano kopalno PEĆ za

prostostoječo banjo, tel. 064-60-610 8923

Prodam mlado JAGNJE. Erzen, Strniča

8, Selca nad Škofjo Loko 8924

Prodam dobro ohranjeno SPALNICO,

Resman, Frankovo naselje 52, Škofja Loka 8925

Prodam trajnožarečo PEĆ, rabljeno

dve sezone. Oman Jože, Groharjevo nase

lje 4, Škofja Loka, tel. 064-61-527 8926

Prodam ZLATO za zobe. Tel. 28-039

8927

Prodam drobni KROMPIR. Breg 6,

Križ, Tržič 8928

Prodam bele KUHINJSKE ELEMENTE.

Sp. Besnica 180 8929

Prodam rabljeno SPALNICO, ŠTE

DILNIK kombinirani, tel. 28-712, Kovač

čič, XXXI/divizija 5, Kranj 8930

Otroško POSTELJICO z jogijem pro

dam za 800 din. Ponudbe na tel. 23-729 od

19. do 20. ure. 8931

Prodam sedem tednov starega nemške

ga OVCARJA. Bajt Brane, Zmice 9,

64220 Škofja Loka 8932

Prodam smrekove DESKE. Naslov v

oglašnem oddelku. 8933

Prodam 5 večjih OLEANDROV. Ru

čigajeva 28, tel. (064) 26-150 8934

Prodam KRAVO s teletom ali bre

TELICO Voglje 65, Šentjur 8935

Prodam suhe BUTARE. Kos Marjeta,

Sora 40

Zategniti pas, vendar ne bolnemu

Gorenjske zdravstvene skupnosti so prvo polovico poslovnega leta zaključile z izgubo. Ta je sicer najmanjša v kranjski zdravstveni skupnosti, vendar tako v Kranju kot tudi po ostalih občinah ne pričakujejo, da bi bili rezultati kaj drugačni v še ostalih letošnjih mesecih. Kljub temu, da zmanjkuje sredstev, pa v skupnostih ne drže križem rok in zgoj opazujejo dresenje negativne razlike med prihodom in odhodki: prav tako tudi v zdravstvenih delovnih organizacijah ne verjamejo, da bodo ob galopirajočih cenah materialnih stroškov, na katere nimajo nobenega vpliva, še lahko gospodarili na račun mase za osebne dohodke. V zdravstvenih delovnih organizacijah so zadnja leta precej storili za boljšo organizacijo dela, sprejemali in tudi izvajali so akcijske varčevalne programe ter se prizadevno vključevali v ustalitvena prizadevanja gospodarstva.

S SODIŠČA

Spečima pobral denar

Sredi julija lani se je Darko Nadižar, 21-letni delavec iz Kranja, zadrževal v hotelu Creina in sklenil tam tudi prenočiti. Ko se je okoli tretje ure zjutraj povzpel do sob, ni

Sopotnica umrla v trčenju

Obsojen na 2 leti zapora zaradi prometne nesreče, v kateri je umrla sopotnica

Lani, 6. junija, nekaj po 21. uri je Boris Križanič (roj. 1952) z Bleda peljal od Preddvora proti Kranju. Na Visokem je v ovinku peljal naravnost in trčil v vogal hiše. V razbitem fičku je na kraju nesreče umrla sopotnica Marija Menegalija.

Križanič je tega dne popoldne popival, z družbo je bil tudi v Kamniški Bistrici in Stahovici, nato pa so se odločili, da gredo še v Preddvor. Tudi v Preddvoru so v lokalu nekaj popili in se po 21. uri odpravili proti domu. Križanič po vsej popiti pijači seveda ni bil trezen, saj je kasneje, po nesreči odvzeta krvna slika povedala, da je imel kar 1,89 promila alkohola v krvi. Pred njim je sicer vozil znanec, vendar pa to opitim Križaniču na neosvetljeni in valoviti cesti ni moglo biti v kako veliko pomoč. Vozil je tudi prehitro, spregledal, da cesta pelje v ovinek, in zato trčil v vogal hiše.

Senat temeljnega sodišča v Kranju, enota Kranj, ga je spoznal za krivega te hude nesreče in ga odsodil na eno leto in osem mesecev zapora, zaradi pogojne sodbe radovljškega sodišča pa mu je izrekla enotno kazen dveh let zapora. Ker pa je vozil vinjen, se je sodišče odločilo tudi za varnostni ukrep prepovedi vožnje motornega vozila za dobo pol leta po prestani kazni.

Letos so sicer v gorenjskih zdravstvenih skupnostih sredstva za zdravstveno varstvo višja kot lani za 19 do 23 odstotkov, toda ob porastu materialnih stroškov, manjšem do-toku sredstev iz participacije, povečanih prispevkov za republiško solidarnost, informativni sistem in sredstva za SLO, bo vseh prihodkov premalo za program zdravstvenega varstva. Za primerjavo vzemimo Slovenijo: v republiki je za 8 odstotkov več sredstev na delavca za zdravstveno varstvo kot pa na Gorenjskem. Ob tem kaže znova ometi, da je gorenjsko zdravstvo med najrazvitejšimi, raven zdravstvenega varstva pa vzdržujemo z najnižjimi prispevnimi stopnjami v republiki. Že letos, pa tudi lani in predlani vse gorenjske zdravstvene skupnosti sprejemajo varčevalne ukrepe in nekateri od njih so učinkoviti. Kljub temu pa so vse zdravstvene skupnosti nelikvidne. Valorizacija bi sicer

stanje nekoliko popravila, kljub temu pa se v zdravstvenih delovnih organizacijah že pripravljajo, da bodo ponovno prevtrili svoje programe varčevanja.

Nekaj pa bi se dalo prihraniti tudi z delnim zmanjšanjem pravic vseh uporabnikov zdravstvenega varstva – to je vseh nas. Brez dvoma bi bilo prav, če bi v nastalem položaju prispevali svoj del tudi uporabniki, čeprav omejitve niso prijetne: zvišanje participacije za 20 odstotkov, skrajšanje zdraviliškega zdravljenja na 14 dni, znižanje nadomestila za bolezen na 80 odstotkov, ukinitev nadomestila za nego družinskega člena in drugo. Gorenjske zdravstvene skupnosti se za sedaj za tak način pridobivanja prihrankov v sedanji finančni situaciji še niso odločile, ker menijo, da bi ga bilo treba na široko oceniti tudi v sindikatih in družbenopolitičnih skupnostih. Toda ob tako skokovitih materialnih stroških ne bodo »prišli skozi« z resolucijsko dogovorjenimi prihodki v nobeni zdravstveni skupnosti. Treba bo stisniti pas. Toda komu? Bolnemu verjetno ne.

L. M.

NESREČE

VOZNIK DIANE POBEGNIL

Kranj – V sredo, 16. septembra, nekaj po 19. uri se je na magistralni cesti Kranj–Ljubljana med Dravovko in Mejno pripetila prometna nezgoda, katere povzročitelj je pobegnil. Voznik osebnega avtomobila znamke Diana kranjske registracije je vozil kot četrti v koloni vozil proti Ljubljani. Na čelu kolone je vozil tovornjak s priklopnikom, za njim osebni avto znamke Škoda, nato pa avtomobil znamke 126 p. Ko se je kolona vozil približala desnemu slabo preglednemu ovinku, se je voznik Diane odločil za prehitevanje. Prehitel je oba osebna avtomobila in začel prehitevati še tovorni avtomobil. Nasproti pa je prav tedaj pripeljal voznik osebnega avtomobila Jure Frelih (roj. 1947) iz Kranja, ki je zavil v desno s ceste, da bi se izognil trčenju z diano. V nesreči je bil voznik Frelih ranjen in so ga prepeljali v Klinični center. Voznik Diane, povzročitelj te nesreče, je odpeljal naprej.

Uprava za notranje zadeve naproša vse očividce te nesreče, se posebej voznika tovornjaka s priklopnikom, da podrobnosti te nesreče sporočajo najbližji postaji milice, se posebej pa opis avtomobila, ki je po nesreči pobegnil.

NEZGODA MOPEDISTA

Vrba – Na regionalni cesti med Vrbo in Zabrežnicom se je v križišču s poljsko cesto v sredo, 16. septembra, nekaj pred 20. uro pripetila prometna nezgoda. Voznik mopedu Vinko Kosmač (roj. 1931) iz Sela je zapeljal v križišče z regionalno cesto brez luči, prav ko je mimo peljal voznik osebnega avtomobila Anton Globocnik (roj. 1936) iz Lesc. Voznik avtomobila je sicer zaviral, vendar trčenja ni mogel preprečiti. Ranjenega Kosmača so prepeljali v jenisko bolnišnico.

L. M.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 19. septembra, bodo odprte naslednje dežurne prodajalne:

KRANJ

Central: Delikatesa, Maistrov trg 11, Na vasi, Šenčur in Naklo v Naklem od 7. do 13. ure, vse ostale prodajalne pa bodo odprte od 7. do 19. ure: Klemenček, Duplje, Krvavec, Cerkle, hrib, Preddvor, Kočna, Zg. Jezersko, Na Klancu, Oprešnikova 84, Kranj.

Zivila: Diskont Naklo, odprt od 8. do 12. ure, dežurne prodajalne pa so odprte od 7. do 19. ure in sicer: PC Klanec, Kranj, Likozarjeva 12, SP Pri neboličniku, Kranj, Stočičeva 1, SP Planina – Center, Ul. Gorenjskega odreda, trgovina in bife Živila – Globus, PC Bitnje, PC Šenčur, PC Britof.

V nedeljo, pa so dežurne naslednje prodajalne:

Centrala Kranj od 7. do 11. ure: Delikatesa, Maistrov trg 11, Krvavec, Cerkle, Naklo v Naklem, Na vasi Šenčur.

V soboto, 19. septembra, bodo odprte v ostalih občinah naslednje prodajalne:

JESENICE

Delikatesa, Kašta 2 na Tržnici, Tito 22 in Delikatesa, poslov. 2, Tito 58.

ŠKOFJA LOKA

SP Groharjevo naselje, mesnica Groharjevo naselje

TRŽIČ

Mercator, Bistrica nad Šošo, Mercator, Trg Svobode 16.

GLASOVA ANKETA

Pšenica – odkup in setev

Gorenjski pridelovalci pšenice so se zavezali, da bodo ob naslednji žetvi primknili k skupni slovenski »kruhovi pogači« čez devetsto ton pšenice, od tega članji in kooperanti zadruž okoli tri sto ton. Malo, če vemo, da na Gorenjskem posejemo letno s pšenico čez 1200 hektarov, veliko pa, če upoštevamo, da so v Gorenjski kmetijski zadruži predlani odkupili z več kot osmerto hektarjev pšeničnega polja le 34 ton pridelka. Akcija »Za kruh in sladkor« ima na Gorenjskem opravka tudi s svojevrstnim tradicionalizmom. Še pred desetletjem smo kmetom dopovedovali, da se pšenice na Gorenjskem ne splača sejeti, zdaj vse v en glas zatrjujemo, da je mogoče tudi tukaj dosegči dobre hektarske donose, povsem enake tistim v žitorodnih pokrajnah Slovenije. Na družbenih poljih so to že dozkalni.

Setev je pred vrti. Čez deset dni bo prvo seme že v zemlji. Le upati velja, da se bodo ponovne lanskoletne napake. Setev ne sme biti negotova bitka, to mora biti (dogovorjen) vnaprej dobljen boj. Kako se gorenjski kmetje pripravljajo nanjo? O tem smo se pogovarjali s tremi pridelovalci pšenice.

v prodajalni tudi dosegči. Tako pa mnogi rešujejo tako, da meljejo pšenico, da je to z odlokom prepošten. Letos sem prvič zamenjal kilogram pšenice. Se več mi ne bi pozeba unetiši v tisto pridelka. Namesto tistih in pol smo pridelali le dve tone. Del pšenice zamenjam v Šentjur, moko, ostalo pa pozobajo kmetom. Na okoli 70 arih jo bom poselil. Odločil sem se na dolino. Sejem ročno, pa dvakrat, jeseni in sponzor, bo letina dobra, bom ob prijetvi zamenjal s koruzo tone pšenice.«

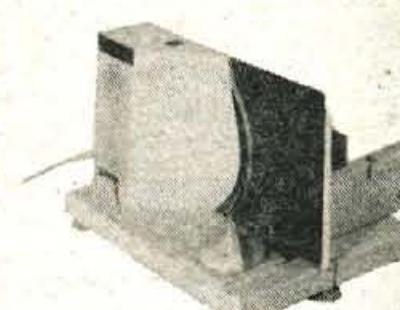
Jože Likozar iz Vokla: »Lani smo posejali novosadsko rano na 80 arih. Stiri tone smo je namlatali. Polovico jo bo ostalo doma, drugi dve tone bom zamenjal za koruzo. Ne, za krmo živini je pa ne meljem. Pšenico sejem vsako leto, enkrat več in drugič manj. V kolobarju pa dajem prednost krompirju, silažni koruzi in drugim krmnim rastlinam, ker smo pač usmerjeni v živinorejo. Letos bom posejalo pšenico v enakem obsegu kot lani. Zadruga nas je že seznanila z gospodarskimi pogoji pridelovanja in odkupa pšenice. Koliko je nameravam oddati na trg ob prihodnji žetvi, sprašujete. Najbrže toliko kot letos. Natančne številke ni mogoče reči. Kmetje ne moremo tako načrtovati kot v tovarnah.«

Miha Remic iz Vasce: »Kmetje bi oddali zadruži ali zamenjali s koruzo še več pšenice, če bi bilo

Anton Pavlin iz Nakla: »Lani smo posejali novosadsko rano na enem hektaru. Stiri tone smo jo pridelali, od tega smo pa kilogramov oddali zadruži drugi. Zanko smo dobili toliko koruze in še 2.15 kg pri kilogramu. Del jo je doma za peko kruha. Leto smo jo prodajali pa za krmo živini in kokosom, smo jo prav zaradi pomembnih ponudili zadruži. V kolobarju tudi zdaj namenili hektar. Zanimivo je, da zadnjih letih pričeli sejati tudi tudi kmetje, ki je pre menjalo pet ali celo deset let. Kmetje pa postal drag, domači je bolj okusen, samo pridelava pa niti ni tako zamudno in go.«

C. Zapotnik

čas je zlato

strojček za rezanje

gorenje

RAZSTAVNO PRODAJNI CENTER
V LJUBLJANI
NA TITOVI 118
(BEŽIGRAD)
Tel.: 061-348 927

Nenavaden jekleni konjiček – Za tole vozilo, posnetek bugatija iz 1927. leta, Ivan Kramberger iz Radgona, sicer na začasnom delu v tujini, ni potreboval le obilo veselja in potprežljivega ubadanja z raznim materialom, pač pa tudi precejšen znesek denarja. Vozilo, v katerega je vdelal v glavnem plastiko in les ter le nekaj kosov zelenega, ga je namesto prek 20 tisoč nemških mark. Veliko so namreč stali kosi opreme, ki so se morali čim bolj skladati z izvirnikom. Kot kaže, se zdaj njegov triletni trud in izdati obrestujejo, saj trdi, da mu za avto nemški muzeji ponujajo kar 80 tisoč mark. Vendar pa naš rojak vozila noče prodati, saj je potem sposobno za cestni promet, z vseh koncu in kraju pa privablja trume radovednežev, kar lastniku očitno prija. (dž) – foto: M. Ajdovč